

Innst. S. nr. 100

(1999-2000)

Innstilling fra samferdselskomiteen om statsministerens redegjørelse for Stortinget 21. desember 1999 om grunnlaget for å avbryte arbeidet med å slå sammen Telenor AS og Telia AB

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigrun Eng, Eirin Faldet, Sverre Myrli, Gunn Olsen, Ola Røtvei og Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Thore Aksel Nistad og Christopher Stensaker, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Kofoed-Larsen og Jan Sahl, fra Høyre, Ellen Gjerpe Hansen og lederen Oddvard Nilsen, fra Senterpartiet, Jorunn Ringstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Myrvoll, og fra Venstre, May Britt Vihovde, viser til at Stortinget i møte 21. desember 1999 oversendte statsministerens redegjørelse for Stortinget 21. desember 1999 om grunnlaget for å avbryte arbeidet med å slå sammen Telenor AS og Telia AB til samferdselskomiteen til behandling.

Komiteen holdt åpen høring i saken 18. januar 2000 med samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll. Referatet fra den åpne høringen ligger vedlagt som vedlegg til denne innstillingen (Vedlegg 2).

Komiteen viser videre til at svar fra Samferdselsdepartementet på oppfølgingsspørsmål fra samferdselskomiteen etter den åpne høringen følger som vedlegg til denne innstillingen (Vedlegg 1).

2. HENDELSESFORLØP

Komiteen er kjent med at Telenor og Telia på eget initiativ startet forhandlinger med sikte på å slå sammen de to selskapene. Regjeringen Bondevik avbrøt i januar 1998 forhandlingene mellom eierne da Regjeringen på det tidspunktet ikke ønsket en sammenslåing av selskapene. Forhandlingene mellom Telenor og Telia ble kort tid etter tatt opp igjen i forståelse med Regjeringen etter ønske fra et flertall i Stor-

tinget. Flertallet i Stortinget ønsket å få en vurdering av muligheten som lå i et samarbeid mellom selskapene. I februar 1998 anbefalte Telenors styre at forhandlingene skulle brytes fordi en akseptabel avtale ikke syntes å være innen rekkevidde. I Stortinget ble dette tatt til etterretning.

Komiteen viser til at Stortinget i mars 1998 behandlet St.prp. nr. 33 (1997-1998) der Regjeringen foreslo at staten skulle skyte inn 2 mrd. kroner i Telenor. Bakgrunnen for Regjeringens forslag var et ønske fra Telenor om å få tilført 3 mrd. kroner for å kunne realisere selskapets investeringsplaner. I Innst. S. nr. 124 (1997-1998) støttet Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre forslaget fra Regjeringen om at staten skulle tilføre selskapet 2 mrd. kroner. Høyre og Fremskrittspartiet gikk imot at staten skulle skyte inn midler i Telenor og foreslo at selskapet skulle delprivatiseres.

Komiteen er kjent med at Telenor og Telia på eget initiativ tok opp igjen samtalen om sammenslåing av selskapene på forsommeren 1998. Høsten 1998 ble Regjeringen orientert av Telenor om samtalen mellom selskapene. På bakgrunn av denne orienteringen ønsket Regjeringen at det skulle forhandles videre med sammenslåing av de to selskapene som siktemål.

Komiteen vil vise til at som en del av forliket om statsbudsjettet for 1999 mellom Høyre, Fremskrittspartiet og regjeringspartiene ble det i desember 1998 vedtatt i Stortinget at Telenor skulle delprivatiseres og børsintroduseres. Stortinget var på dette tidspunkt ikke orientert om at det pågikk forhandlinger mellom Telenor og Telia om sammenslåing av selskapene.

Komiteen vil vise til at den 20. januar 1999 ble den norske samferdselsministeren og den svenske næringsminister enige om en Intensjonserklæring om sammenslåing av Telenor og Telia til et nytt nordisk telekonsern. Viktige prinsipper for sammenslåingen var fastlagt. De avklarte hovedpunktene var:

1. Bytteforholdet ved sammenslåingen var fastsatt til 40/60 pst. for den norske stat og den svenske stat.
2. Det nye selskapet skulle børsnoteres, med børsintroduksjon senest 31. desember 2000. Begge eierne skulle selge seg ned slik at de to statlige eierne med tiden skulle få like stor eierandel, hver med 33,4 pst. eierandel. 33,2 pst. av aksjekapitalen legges ut for salg til nye eiere. Ved eventuelt ytterligere nedsalg var det enighet om at de to statlige eierne til sammen skulle opprettholde en eierandel på minst 51 pst.
3. Det nye selskapet skulle ha ansvar for å oppfylle landsdekkende forpliktelser som gjelder tilbud av teletjenester, i samsvar med gjeldende lovgivning, konsesjonsvilkår og andre reguleringer i de to land.
4. Det ble lagt til grunn at det skulle være likeverdighet mellom eierne når det gjelder stemmerett, styrerepresentasjon og sammensetning av den øverste ledelsen av det nye selskapet. Eierne skulle ha lik stemmerett i generalforsamlingen, selv om den svenske eieren i utgangspunktet har en større eierandel. Hver av eierne skulle utpeke like mange styremedlemmer. Vervet som styreleder skulle rotere mellom landene. Svensk side skulle utpeke den første styrelederen. Norsk side skulle utpeke den første administrerende direktør, mens svensk side skulle utpeke viseadministrerende direktør.
5. Selskapets hovedkontor skulle legges til Stockholm. Hovedkontoret skulle ha om lag 100 personer. Et internasjonalt senter skulle etableres i Oslo.

Det ble lagt opp til at alle gjenstående avtaleelementer skulle avklares innen åtte uker, regnet fra 20. januar 1999, inkludert lokalisering av forretningsområdenes hovedkontor. Den ferdigforhandlede avtalen ville deretter være grunnlag for godkjenning av avtaleverket i Stortinget og Riksdagen. Den 30. mars 1999 undertegnet de to eierne en sammenslutningsavtale.

Proposisjonen om sammenslåing av Telenor og Telia ble oversendt Stortinget 16. april 1999. Sammenslutningsavtalen og Aksjonæravtalen var trykte vedlegg til proposisjonen. Stortinget godkjente i juni sammenslåing av Telenor og Telia i samsvar med Regjeringens forslag, bare Sosialistisk Venstreparti stemte imot. Begrunnelsen for å slå sammen Telenor og Telia var ønsket om å skape et nordisk telekonsern som kunne sikre et landsdekkende tilbud av moderne og avanserte tele- og IT-tjenester til lave priser, et selskap som ville bli en betydelig aktør på det europeiske markedet, med en størrelse og konkurransekraft som fremmet kostnadseffektivitet og innovasjon. Også den svenske Riksdagen godkjente sammenslåing av selskapene. I etterkant av godkjenningen i de to lands parlamenter ble sammenslåingen også godkjent av EUs konkurransemyndigheter hvis bestemte vilkår ble innfridd. Selskapene og deres eiere aksepterte disse vilkårene. Den 19. oktober 1999 ble Aksjonæravtalen underskrevet og Telenor og Telia ble ett selskap.

Komiteen konstaterer at lokaliseringen av forretningsområdenes hovedkontor ikke var avklart da selskapene ble slått sammen. Ifølge St.prp. nr. 58 (1998-1999) skulle denne type lokalisering vedtas i henhold til bestemmelsene i Aksjonæravtalens punkt 4.3 b.

På styremøte i det nye selskapet den 8. desember 1999 ble lokaliseringen av forretningsområdenes hovedkontor behandlet. De svenske styremedlemmene avgjorde med styreformannens dobbeltstemme lokaliseringen av forretningsområdenes hovedkontor. Det oppstod da uenighet mellom de norske styremedlemmene og eierne på den ene side - og de svenske styremedlemmene og eierne på den annen om hvorvidt lokaliseringvedtaket var fattet i henhold til bestemmelsene i Aksjonæravtalens punkt 4.3 b. Det nye selskapet var nå i en meget vanskelig situasjon.

Komiteen er kjent med at eierne i dagene etter styremøtet 8. desember 1999 prøvde å komme til enighet og berge det nye selskapet. Det ble blant annet ført samtaler mellom den norske samferdselsministeren og den svenske næringsministeren, uten at det ble oppnådd enighet om forståelsen av punkt 4.3 b i Aksjonæravtalen.

Komiteen er kjent med at den norske og den svenske statsminister den 16. desember 1999 drøftet den vanskelige situasjonen for det nye selskapet. Under samtalen ble de to statsministrene enige om å oppløse det nye selskapet. Det var også enighet om at eierne og selskapene for å gjøre oppløsningsprosessen lettere skulle avstå fra søksmål mot hverandre.

Den 21. desember 1999 orienterte statsministeren Stortinget om oppløsningen og Regjeringens begrunnelse for å velge en slik løsning. Stortinget oversendte Statsministerens redegjørelse til komitébehandling. Den 18. januar 2000 avholdt samferdselskomiteen en åpen høring med samferdselsministeren om forholdene rundt sammenslåingen av Telia og Telenor.

Komiteen konstaterer at fusjonen ikke lot seg gjennomføre.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, er av den oppfatning at prosjektet å slå sammen Telia og Telenor var riktig rent industripolitisk. En slik fusjon ville ha skapt et nordisk teleselskap med betydelige synergieffekter, i form av konkurransekraft, størrelse og markedsverdi, som kunne ha gjort seg gjeldende på det internasjonale telemarkedet. Selskapet kunne sikret en kostnadseffektiv drift og et landsdekkende tilbud av moderne og avanserte tele- og IT-tjenester til lave priser. Det nye selskapet kunne blitt en betydelig pådriver i nordisk forskning og innovasjon. En sammenslåing ville kunne møte og utnytte den teknologiske utviklingen som skjer innenfor telemarkedet. Flertallet er på denne bakgrunn skuffet over at fusjonen ikke lyktes.

Komiteen er innforstått med at det i en fusjonssak av denne størrelsesorden er mange og tunge spørsmål som må løses. Komiteen vil imidlertid peke på at

forutsetningen for at en fusjon skal kunne bli vellykket, er at begge parter ser fordeler og har en felles visjon og vilje til å trekke mot samme mål. Det må inkludere en felles vilje til å løse utestående problemer.

Komiteen konstaterer at en utløsende faktor var den manglende vilje i den svenske regjering til å instruere sine styremedlemmer på generalforsamling i henhold til aksjonæravtalen og konstaterer at Regjeringen satset på en strategi for å få den svenske eier til å overholde avtalen slik den norske regjering forstod den.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, vil imidlertid peke på at de langvarige problemene i samarbeidet reiser spørsmålet om problemene gikk dypere enn dette.

Flertallet er kjent med at det bød på store vanskeligheter for partene å oppnå enighet om Sammenslutningsavtalen. Tidsfristen som ble fastsatt i Intensjonserklæringen ble ikke overholdt, og først 30. mars 1999 ble Sammenslutningsavtalen undertegnet av den norske samferdselsminister og svenske næringsminister. Som en del av Sammenslutningsavtalen ble det også inngått en Aksjonæravtale. Eierne ble under forhandlingene ikke enige om hvor ledelsen av de ulike forretningsområdene skulle lokaliseres. Før undertegningen av fusjonsavtalen oppsto nye problemer som gjorde det nødvendig å utsette undertegningen.

Flertallet har med forbauselse merket seg at Regjeringen tidlig har oppfattet den svenske eier ikke som en partner, men som en motpart, jf. samferdselsministerens konsekvente språkbruk under den åpne høring og svar på spørsmål nr. 20 fra samferdselskomiteen:

"...fordi de to forhandlings**mot**parter hadde ulike interesser og derfor helt ulik bakgrunn for de posisjoner de forhandlet ut ifra."(komiteens utheving)

Det at statsråden betraktet svenskene som motparter, understrekes videre av at den ikke ønsket å gi Stortinget innsikt i de underliggende problemene som ble søkt løst i aksjonæravtalen, fordi dette ville:

"... sådd tvil om de to parter hadde tillit til at den annen part ville overholde de inngåtte avtaler."

Flertallet mener dette reiser tvil om fundamentet for fusjonen og dens levedyktighet og kan vanskelig se at dette er reflektert i St.meld. nr. 58 (1998-1999).

Flertallet har imidlertid positivt merket seg at statsråden så det her var problemer som burde søkes løst i avtaleverket. Spørsmålet er imidlertid om den løsningen som ble valgt var så utvilsom at Stortinget ikke hadde behov for å kjenne de underliggende problemene og sårbarheten i den løsningen som ble valgt. Flertallet har derfor lagt spesiell vekt på å få dette belyst sett i forhold til Regjeringens informasjonsplikt overfor Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre kan ikke se at det er uvanlig å betegne to parter som forhandler om en avtale som motparter. Disse medlemmer deler det syn at det ville kunne undergrave tillitsforholdet mellom partene dersom en fra norsk side i stor grad skulle framheve og problematisere eventuelle følger av at avtalepartneren, i dette tilfellet den svenske stat, ikke ville følge avtalen.

Disse medlemmer mener videre det også er et poeng at de to proposisjonene som ble lagt fram for de to nasjonalforsamlingene begge skulle være dekkende.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til statsministerens redegjørelse for Stortinget 21. desember 1999 om grunnlaget for å avbryte arbeidet med å slå sammen Telenor AS og Telia AB, og referat fra åpen høring.

Disse medlemmer kan ikke ut fra statsministerens redegjørelse eller den åpne høringen, se at statsministeren eller statsråd Fjærvoll har feilinformert Stortinget, eller at Regjeringen har brutt sin informasjonsplikt.

Disse medlemmer viser til at etter den åpne høringen utformet samferdselskomiteen 33 spørsmål til statsråden, og disse medlemmer kan ikke se at svarene inneholder noe nytt av betydning for sakens utfall. Sakens kjerne er at styret kunne treffe gyldige vedtak, selv om det var i strid med stemmerettsreglene i aksjonæravtalen, men at den svenske regjering var forpliktet til å sørge for at stemmerettsreglene ble fulgt.

Disse medlemmer mener at vedtaket om plasseringen av mobilenheten kunne vært truffet på samme måte som det ble, selv om hele aksjonæravtalen var blitt inntatt i vedtektene. Det kan ikke være noen overraskelse for Stortinget at styret i et statlig aksjeselskap rent juridisk kan treffe vedtak som selskapsrettslig er gyldig selv om det er i strid med eiernes avtaler og ønsker.

Disse medlemmer viser til at den norske regjeringen har ment at de hadde sikret seg gjennom aksjonæravtalen som skulle hindre at slike situasjoner som den inntrufne skulle oppstå. Blant annet var regjeringene pålagt å instruere sine styremedlemmer.

Disse medlemmer mener at denne instruks om å forholde seg til avtalen ikke ble gitt fra svensk side til de svenske styremedlemmene, derimot virker det som om de fikk instruks om å bryte avtalen.

Disse medlemmer viser til at svenskene hevdet at "relokalisering" av forretningsenhetene ikke betydde den første lokaliseringen innenfor det nye selskapet, og derfor ikke var omfattet av kravet til at minst ett medlem fra hvert land måtte stemme for. Disse medlemmer mener det var et prokuratorknep fra svensk side. De visste meget godt hva relokalisering betydde og hvorfor det sto der.

Disse medlemmer mener at ideen om fusjon av de to selskapene var i utgangspunktet god og ville gitt synergieffekter til gode for begge land.

Disse medlemmer viser til at den fremforhandlede avtalen som ble lagt frem for Stortinget ikke kunne endres av Stortinget, kun tilsluttes eller forkastes.

Disse medlemmer viser også til at etter det nye selskapet var etablert ved underskriving av aksjonæravtalen, var det et aksjonærvalgt profesjonelt styre som sammen med ledelsen skulle drive selskapet, i tråd med inngåtte avtaler og gjeldende rett.

Disse medlemmer vil slå fast at fusjonen ble stoppet fordi den svenske regjering med statsminister Göran Persson i spissen manglet den nødvendige redelighet og hederlighet som burde kunne forventes av en regjering når det gjelder overholdelse av avtaler.

Når det gjelder en helhetsvurdering av saken, slutter disse medlemmer seg i hovedsak til journalist Knut A. Skasliens fremstilling i Aftenposten 23. januar 2000:

"SMUTTHULLENE UT AV STORTINGET

Stortingets Høring etter Telianor-kollapsen undergraver 800 år gamle idealer for adferd mellom mennesker.

"Avtaler skal holdes". Det er moral, men også en juridisk grunnregel for å sikre stabile forbindelser mellom mennesker, bygget rundt et felleseuropeisk ideal fra middelalderens "pacta sunt servanda". I all sin enkelthet finnes regelen i landsloven fra 1274, så vel som i Christian Vs norske lov fra 1687 (som fortsatt er gjeldene rett!).

Og best av alt, det fungerer - selv når domstolene må kobles inn for å løse uenighet. Reglene dukker stundom opp i mindre tiltrekkende versjoner, og da lyder den omtrent slik:

"Avtaler må holdes, hvis alle smutthull viser seg å være tette": Det er noe ganske annet.

Like fullt er deler av opposisjonene på Stortinget nå i ferd med å opphøye dette til selve idealet for avtaler.

Da forutsettes det at alle avtalemotparter er kjeltringer, og at en normal avtaletekst skal tette alle illojale smutthull. Alt annet vil være uforsvarlig.

I noen rene kommersielle forhold kan dette være mulig, men det resulterer i avtaler på 700 sider med liten skrift på baksiden og ti utfyllende vedlegg. Nokså fjernt fra både norske og svenske tradisjoner.

For politiske avtaler er fremgangsmåten helt ubrukelig. Viljen til å overholde en politisk avtale mellom stater - kan aldri sikres ved denne metoden.

Telia/Telenor-avtalen var en politisk avtale mellom den norske og den svenske regjeringen. Selv om den var pakket inn i en selskapsrettslig form, var den en politisk avtale som tok sikte på å ivareta vitale nasjonale interesser.

Desto mer absurd er Stortingets utimelige fokus på eksistensen illojale smutthull i Telianor avtalen. Det bemerkelsesverdige er at politikere på Stortinget - av alle - ikke vil forholde seg til Telianor-avtalen som hva den vitterlig var, nemlig en polisk avtale.

Kjernen i kritikken mot samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll er at han ikke gjorde smutthullene synlig for Stortinget, selv om han visste om dem. Men

Fjærvoll hadde jo undertegnet en normal og lettfattelig avtale med svenskene.

Det var ikke avtaleteknikken som var problemet. Problemet var at de to regjeringene var blitt enige om en urealistisk avtale. Den tok handlekraften fra selskapsledelse og gjorde det umulig på å drive effektiv butikk.

For å slippe å etterleve en håpløs, men krystallklar, avtale, tok den svenske regjeringen i bruk rene prokurator-knep. Næringsminister Bjørn Rosengren lot som han ikke hadde noe ansvar for at de svenske styremedlemmene - som han selv hadde oppnevnt - opptrådte i pakt med den aksjonæravtalen han personlig hadde undertegnet.

Det var et knep av aller billigste sort, men var ikke annet enn en beskjed om at det ikke lenger fantes politisk vilje i Sverige til å gjennomføre avtalen.

Dermed oppsto det et politisk problem, som Rosengren og Fjærvoll deretter løste raskt og greit ved å stoppe hele fusjonen.

Så sitter det altså stortingspolitikere og tviholder på fiksjonen om at saken dreier seg om jus og selskapsrett. De tviholder på fiksjonen om at forretningsadvokatene kunne ha reddet avtalen bare alle hull hadde vært tettet.

Men det verste er at de tviholder på fiksjonen om at det normale, aktverdige og eneste forsvarlige er å lage avtaler som tar høyde for alle tenkelige og utenkelige muligheter, inkludert vrangvilje og prokurator-knep.

Slik er det ikke, og slik bør det ikke bli."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti var eneste parti som gikk mot sammenslåingsavtalen mellom Telenor AS og Telia AB under stortingsbehandlingen i juni 1999. Det var flere grunner til at partiet gikk mot avtalen. En av dem var at lokalisering av forretningsområder ikke var avgjort, og at denne avgjørelsen ville få stor betydning for teknologiutvikling i Norge. Dette medlem mener at den informasjon som er kommet fram i ettertid ville styrket dette medlemmets skepsis mot avtalen.

Dette medlem reagerer over at Regjeringen kunne framstille avtalen så problemløs. Det var konflikter i hele forhandlingsprosessen. Så vel før avtalen ble inngått, som i fasen mellom inngåelse av aksjonæravtale og den såkalte "closing" 19. oktober 1999, og i perioden etter 19. oktober 1999 fram til bruddet i desember 1999. Det å skyve uløste problemer foran seg, innebar ikke at situasjonen var uproblematisk.

Når forhandlingene om lokalisering av hovedkontorer for forretningsområdene ikke førte fram, før Regjeringa fremma proposisjonen for Stortinget, var det et uttrykk for at temaet var konfliktylt. Det var også innhentet en rekke juridiske råd som viste at spørsmål om stemmerettsregler, instruksjonsrett av styremedlemmer etc. var et minefelt uten at Stortinget ble gjort kjent med det.

Dette medlem ser informasjonen til Stortinget som utilstrekkelig, og at det også har vært utøvd for dårlig håndverk under brevvekslinga i august og september 1999, da det ikke ble avklart om den svenske og norske eier hadde samme oppfatning av avtalens innhold. Det ble bare avklart av avtalen gjaldt. Et annet

svar ville medført at prosessen hadde stoppet. I realiteten ble den uavklarte situasjon videreført.

3. OMTALEN AV LOKALISERINGS-SPØRSMÅLET I ST.PRP. NR. 58 (1998-1999)

Komiteen er kjent med at uenighet om lokalisering av forretningsområdenes hovedkontor var en av årsakene til at sammenslåingen av Telenor og Telia mislyktes. Denne lokaliseringen skulle vært klar ved undertegningen av Sammenslutningsavtalen, men partene kom ikke frem til enighet.

Komiteen har merket seg at Regjeringen i St.prp. nr. 58 (1998-1999) opplyser om at forretningsområdenes hovedkontor ennå ikke var lokalisert fordi:

"På det nåværende tidspunkt er det ikke hensiktsmessig å foreta en plassering av ledelsesfunksjonene i de enkelte forretningsområdene."

Komiteen har merket seg at når det gjaldt den fremtidige lokalisering av forretningsområdenes hovedkontor skrev Regjeringen i St.prp. nr. 58 (1998-1999):

"Det nye selskapets styre vil på et senere tidspunkt beslutte hvordan ledelsen av forretningsområdene skal lokaliseres. Beslutningen underlegges de spesielle stemmerettsregler som er etablert i aksjonæravtalen, dvs. at minst en aksjonærvalgt representant fra hvert land må være enig i beslutningen."

Komiteen vil vise til at Regjeringen i Sammenslutningsavtalen valgte en modell der Aksjonæravtalen skulle sikre at norske interesser ble ivaretatt ved lokalisering av forretningsområdenes hovedkontor. De punktene som legger føringer i disse sakene er 4.3 og 4.5. i Aksjonæravtalen og de lyder som følger:

"4.3 Beslutninger i Styret

- a) Med de unntak som fremgår i punkt (b) nedenfor eller følger av gjeldende rett, skal Styret fatte sine beslutninger ved alminnelig flertall blant de tilstedeværende. Styreformannen skal ha dobbeltstemme i tilfelle stemmelikhet.
- b) Følgende beslutninger krever et flertall i Styret som inkluderer ett Styremedlem nominert av den svenske stat og ett Styremedlem nominert av den norske stat:
 - i. godkjenning, før Paritet er oppnådd, av Ny AB-konsernets forretningsplan og konsernbudsjett, inkludert endringer i Integrasjonsprinsippene, reorganisering, restrukturering og relokalisering av Ny ABs datterselskaper og forretningsenheter;
 - ii. beslutninger om, eller anbefalinger av, vesentlige strategiske bedriftsaktiviteter eller overdragelser som skal foretas av Ny AB, med unntak for transaksjoner som er hjemlet i en forretningsplan som er godkjent i henhold til pkt 4.3 (b)(i) ovenfor;
 - iii. etablering av Styrets komiteer og delegasjon av myndighet til disse, samt utnevning av styremedlemmer i Telia og Telenor;
 - iv. ansettelse og avskjed eller oppsigelse av

Administrerende direktør og Viseadministrerende direktører - hensyntatt det som er avtalt i pkt 4.4 - før Paritet er oppnådd.

4.5 Felles realisering av forutsatte fordeler, løsning av "dead-lock"

- a) Hver Aksjonær skal utøve sine rettigheter i henhold til denne Avtale og som Aksjonær i Ny AB slik at det som er nedfelt i denne Avtalen oppnås. Denne plikten inkluderer bla:
 - i. deres utøvelse av stemmerett for sine Aksjer, og
 - ii. å gi instruksjoner til deres respektive utpekte Styremedlemmer, i den grad det er i samsvar med gjeldende rett.
- b) Dersom "dead-lock" oppstår på en generalforsamling i Ny AB vedrørende et spørsmål som krever særskilt flertall på generalforsamlingen i henhold til pkt 4.1(c), skal Aksjonærene gjøre sitt beste for å løse saken gjennom konsultasjoner mellom høytstående representanter hos hver av Aksjonærene."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at når Regjeringen i St.prp. nr. 58 (1998-1999) begrunner hvorfor hovedkontorer for forretningsområdene ikke var lokalisert med at:

"På det nåværende tidspunkt er det ikke hensiktsmessig å foreta en plassering av ledelsesfunksjonene i de enkelte forretningsområdene",

finder dette medlem denne beskrivelse som ikke dekkende. Det er klart dokumentert at det hadde vært arbeidet for å avklare lokaliseringa før avtalen ble inngått, og at det fra norsk side var ønsket å få en slik avklaring. Det kan derfor ikke betraktes som et hensiktsmessighetsspørsmål, når realiteten er at vi ikke nådde fram.

Dette medlem vil imidlertid peke på at Stortinget var kjent med at lokalisering av hovedkontorer for forretningsområdene ikke var foretatt, og at det var god grunn for stortingsflertallet til kritisk å vurdere om avtalen var god nok. Det var imidlertid en ukritisk stemning for fusjon.

4. OPPLYSNINGSPLIKT

Komiteen viser til at det er en lang og sikker parlamentarisk praksis for at Regjeringen har opplysningsplikt overfor Stortinget. For å fatte beslutninger om lover, bevilgninger og annet er Stortinget avhengig av riktige og utfyllende opplysninger fra Regjeringen. Opplysningsplikten er også et utslag av det tillitsforhold det må være mellom Regjering og Storting i et parlamentarisk system.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at opplysningsplikten har sin forankring i Ansvarlighetsloven av 1932, og i en lang parlamentarisk praksis siden innføringen av parlamentarismen.

I den såkalte Crotale-saken i 1973 ble det generelle utgangspunktet beskrevet av flere talere:

"Den første forutsetning for at dette samarbeidet mellom Storting og Regjering skal kunne virke best mulig, er at Stortinget kan stole på det Regjeringen sier, og at Stortinget kan stole på at Regjeringen ikke skjuler noe som kan være av betydning for Stortingets arbeid." (Kåre Willoch)

og:

"Forholdet mellom Regjeringen og Stortinget må være basert på åpenhet. I motsatt fall vil ikke vårt politiske system kunne virke etter forutsetningene." (saksordfører Tor Oftedal)

Og i Reksten-saken i 1985:

"Det er vissheten om at Stortinget har alle opplysninger - og korrekte opplysninger - i en sak, som gjør at Stortinget er i stand til å treffe sin avgjørelse. Hvis vi hadde et system hvor Stortinget i utgangspunktet ikke kunne ta det som en selvfølge at alle opplysninger var fremlagt, men at Stortinget måtte gå igjennom alle opplysningene og selv foreta sine undersøkelser - selv sette i verk nesten granskning for å være overbevist om at man hadde alle opplysninger - ville forholdet mellom Storting og Regjering endres, ja, hele vårt styresett ville endres." (Carl I. Hagen)

Flertallet vil understreke at det er Stortinget selv som skal vurdere om opplysningsplikten er oppfylt. Regjeringen skal selvfølgelig gjøre et skjønnstomt utvalg om hvilke opplysninger som bør oversendes, men den er selv ansvarlig for det utvalg som blir gjort. For Stortinget er det viktig å bli kjent med alle relevante opplysninger, også de som taler mot den konklusjon Regjeringen anbefaler. Om opplysningene er relevante og dekkende tilkommer det Stortinget å avgjøre. Egil Aarvik uttalte om dette under Kings-Bay saken i 1963:

"aller minst er det noe departement, som bestemmer hva som kan ha betydning for Stortingets vurdering av en sak! Det er Stortinget som avgjør det!"

Utgangspunktet for Stortingets vurdering av om statsråden har overholdt sin informasjonsplikt til Stortinget i denne saken er innholdet av St.prp. nr. 58 (1998-1999) og påfølgende behandling i Stortingets organer. Flertallet viser til at Regjeringen i proposisjonen opplyste:

"Det nye selskapets styre vil på et senere tidspunkt beslutte hvordan ledelsen av forretningsområdene skal lokaliseres. Beslutningen underlegges de spesielle stemmerettsregler som er etablert i aksjonæravtalen, dvs. at minst en aksjonærvalgt representant fra hvert land må være enig i beslutningen."

Flertallet peker på at selve aksjonæravtalen var et vedlegg til proposisjonen. På den åpne høringen 18. januar 2000 uttalte statsråd Fjærvoll at det ikke var tatt noen forbehold i proposisjonen eller andre steder om beskrivelsen av stemmerettsreglene i proposisjonen.

Flertallet viser i denne forbindelse til notat fra advokatfirmaet Bugge, Arentz-Hansen og Rasmussen (BA-HR) av 15. mars 1999 til departementet hvor det fremgår:

"Som vi har vært inne på tidligere, foreligger det visse praktiske og juridiske problemer med å gjøre de kvalifiserte stemmereglene i styret effektive. Det heter nå (noe som også er avtalt i Intensjonserklæringen) at visse styrebeslutninger krever et flertall i styret som inkluderer minst ett styremedlem nominert av hver stat. Dette gjelder bl.a. beslutninger om vedtakelse av budsjett, beslutninger og anbefalinger om vesentlige transaksjoner, samt oppnevning og oppsigelse av administrerende direktør.

Det er ikke mulig å vedtektfeste en bestemmelse som ovenfor nevnt. Dette medfører at man kan risikere at man kan ha flertall i styret for en beslutning nevnt ovenfor, og at dette flertallet ikke inkluderer et styremedlem nominert av den norske stat. Dette vil være et gyldig selskapsvedtak."

Flertallet viser til at Stortinget ikke ble gjort kjent med at styret kunne gjøre gyldig vedtak i strid med aksjonæravtalen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, finner dette kritikkverdig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at dette forhold var åpenbart for de som leste hele proposisjonen, samt vedleggene idet det er klart at det var aksjonæravtalens bestemmelser og overholdelse som sikret at styret fulgte stemmerettsreglene. Det at styrevedtak var juridisk lovlig i henhold til selskapslovgivningen og vedtektene følger av normal rettsforståelse som det må legges til grunn at lovgivere er i besittelse av.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser videre til at det svenske advokatfirmaet Vinge KB på spørsmål fra Regjeringens juridiske rådgivere BA-HR i notat av 18. februar 1999 uttalte at det ikke var mulig å ta stemmerettsreglene i aksjonæravtalen inn i selskapets vedtekter. Flertallet viser til at Stortinget ikke ble gjort kjent med at de spesielle stemmereglene i aksjonæravtalen ikke kunne tas inn i vedtektene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, mener dette er kritikkverdig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det fremgikk av proposisjonen med vedlegg at det var aksjonæravtalens bestemmelser og tillit til at den ble overholdt som var det avgjørende og ikke det teknisk juridiske. Når man i ettertid er kjent med at den svenske regjering ikke fulgte sine forplik-

telser i henhold til aksjonæravtalen, fremstår det som etterpåklokskap å kritisere statsråden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til den åpne høring hvor statsråd Fjærvoll uttaler at:

"Dette var ikke noe problem, og derfor er det ikke henvist til det noe spesielt sted."

Flertallet registrerer at statsråden mener at Regjeringen hadde funnet en løsning på problemene i form av det som er nedfelt i aksjonæravtalen. I høringen med statsråd Fjærvoll fremkom at det skulle sikres gjennomslag for stemmerettsreglene i pkt. 4.3 b (i) ved den instruksjonsmyndigheten som var nedfelt i pkt. 4.5. Flertallet vil peke på at dette systemet ikke går frem av proposisjonen. Der skapes det heller et inntrykk i pkt. 9.8 om at det er implementering av aksjonæravtalen i vedtektene som skal sikre gjennomslag for stemmerettsreglene. Flertallet er av den klare oppfatning at Stortinget burde ha vært orientert om hvordan partene mente å ha sikret seg et grunnlag for en balansert løsning av blant annet de viktige lokaliseringsspørsmålene.

Flertallet viser til juridisk betenkning fra professor dr. juris. Tore Bråthen hvor det fremgår at det hadde vært alternative måter å nedfelle spesielle stemmerettsregler i vedtektene. Det kunne skje gjennom at spesielle saker måtte ha tilslutning fra leder og nestleder i styret. Det kunne kreves forskjellige typer kvalifisert flertall i styret ved spesielle saker. Styremedlemmene kunne ha vært valgt direkte av den svenske og norske stat eller man kunne ha flyttet avgjørelsene av spesielle saker til generalforsamlingen. Flertallet har forståelse for at det kan være andre hensyn som har begrunnet valget av løsning fra partenes side, men flertallet mener like fullt at så lenge det er alternative fremgangsmåter, krever det en utdyping av det valget som ble gjort i St.prp. nr. 58 (1998-1999). Flertallet har ingen egen spisskompetanse på området og er avhengig av at Regjeringen begrunner sine syn. Dette aspektet var en del av den såkalte Koksverksaken i 1963, hvor det blant annet ble uttalt:

"innlysende...at Stortinget ikke kan sitte og spesialanalysere kalkyler og beregninger. Stortinget er henvist til å akseptere det som legges frem av en statsråd." (John Lyng)

Flertallet vil understreke at lokaliseringsspørsmålene i utgangspunktet er en viktig problemstilling, og den løsning som ble valgt er en av få konkrete juridiske løsninger statsråden har valgt å omtale nærmere i proposisjonen. Flertallet er av den oppfatning at dersom man først har vurdert løsningen som så viktig at den bør omtales nærmere, bør det også kreves at fremstillingen er dekkende og utfyllende.

Uten å ta stilling til den løsning som ble valgt, vil flertallet slå fast at det hadde vært riktig å orientere bedre om den løsning som var blitt valgt, de problemer man hadde støtt på under utarbeidelsen av en slik sentral regel og eventuelle svakheter ved de regler som ble valgt.

Flertallet har utfra statsrådets svar under høringen forstått at problemstillingen rundt lokaliseringsspørsmål og da særlig plasseringen av mobilenheten, har vært et vanskelig tema under avtaleforhandlingene. Flertallet mener det er svært uheldig at dette spørsmålet ikke ble avklart før avtalen ble inngått. Dersom dette sentrale spørsmålet hadde vært løst i forkant, hadde kanskje ikke fusjonen sprukket. I proposisjonen fremstår den løsningen partene har valgt med å overlate lokalisering til styret i det nye fusjonerte selskapet, som uproblematisk. Statsråden var imidlertid klar over hvor problematisk dette spørsmålet kunne bli. Flertallet vil peke på at det forhold at eierne ikke hadde klart å bli enige om lokalisering tilsa en spesiell aktsomhet og oppfølging fra Regjeringen i forhold til styrets behandling av dette spørsmålet.

I ettertid har det vist seg at det faktiske resultatet ble at fusjonen sprakk på lokaliseringsspørsmål. Flertallet mener det er kritikkverdig at disse forholdene ikke ble problematisert i proposisjonen.

I svar på spørsmål 21 til samferdselskomiteen uttaler departementet at det er et skjønsspørsmål hvor mye som skal omtales i en proposisjon. Flertallet er enig i dette utgangspunkt, men reagerer på den påfølgende begrunnelse fra departementet om:

"Det ble for øvrig ikke stilt noe spørsmål fra samferdselskomiteen i forbindelse med behandlingen av denne proposisjonen."

Flertallet viser til at det er nettopp fordi det ikke var noen problematiseringer i proposisjonen at det heller ikke ble stilt noen spørsmål fra komiteen.

Flertallet viser til at det ble fra departementet bedt om et nytt notat fra BA-HR av 26. august 1999 hvor det bl.a. heter:

"Stillingen er således at enhver flertallsbeslutning i styret vil være en gyldig beslutning, selv om den skulle medføre at det blir vedtatt beslutninger i strid med bestemmelser i aksjonæravtalen.

(..)

Innledningsvis bør det nevnes at etter vår oppfatning forutsetter aksjonæravtalen at partene etablerer et system for å sikre at flertallskravet i punkt 4.3 kan oppfylles. Lojalitetsplikten rekker så langt det er mulig i henhold til gjeldende rett. Idet noen av de alternative løsningene skissert nedenfor innebærer en instruksjon av styremedlemmer fra aksjonærenes side, og idet det kan være noe uklart i hvilken grad dette er tillatelig etter gjeldende rett, kan man ikke utelukke at en "vrang" part vil benytte seg av en slik argumentasjon

(..)

Vi vil anbefale at man søker å etablere rutiner på plan. For det første bør det etableres rutiner på aksjonærhold som sikrer gjennomføringen av avtalens bestemmelser. Dette kan f.eks. gjøres ved at det er for-

utgående kontakt mellom departementene når det i styret skal behandles et forslag som krever kvalifisert flertall. Videre bør det være kontakt mellom de respektive departement og deres oppnevnte styremedlemmer."

Flertallet vil peke på at statsråden under den åpne høring opplyste at det ikke var nødvendig å orientere Stortinget om de problemene som ble beskrevet i notatet fra BA-HR 15. mars 1999 fordi man hadde tatt høyde for disse i den løsning man valgte. Flertallet finner det da påfallende at advokatfirmaet BA-HR den 26. august 1999 etter anmodning kom med nye forslag til tiltak på hvordan man kan sikre gjennomføringen av avtalen. Flertallet vil understreke at akkurat de samme innvendinger som ble frembragt i notatet av 15. mars 1999 blir gjentatt i noe utfyllende form i notatet av 26. august 1999. Dersom den løsningen man valgte hadde tatt høyde for problemene med styrevedtak, burde det ikke være nødvendig med ytterligere foranstaltninger. Flertallet mener dette er et moment som tilsier at det ikke var etablert sikre nok rutiner i den avtalen som i mellomtiden var blitt fremforhandlet, og som fremgår av St.prp. nr. 58 (1998-1999).

I St.prp. nr. 58 (1998-1999) er hele aksjonæravtalen vedlagt. Pkt. 9.8 heter:

"Dersom det oppstår motstrid mellom bestemmelsene i Avtalen og bestemmelsene i Vedtektene, og med mindre noe annet følger av det som står i Avtalen, skal bestemmelsen i Avtalen ha forrang.

Partene skal gjøre alt de kan for å endre Vedtektene for å eliminere slik motstrid og skal sørge for at bestemmelsene i denne Avtalen implementeres i Vedtektene."

Ifølge statsråden skal denne bestemmelsen leses i sin helhet slik at implementeringsformuleringen bare kommer til anvendelse ved motstrid mellom avtalen og vedtektene. Flertallet mener at en slik forståelse ikke er lett å lese ut av bestemmelsen, da det står eksplisitt at avtalen skal implementeres i vedtektene. Flertallet viser til de svarene som departementet har gitt under komiteens behandling for å utdype dette punktet, og hvordan bestemmelsen er tenkt. Flertallet registrerer dette, men vil fastslå at for å forstå bestemmelsen var det nødvendig å kjenne forutsetningene.

Flertallet konstaterer at Regjeringen i proposisjonen ikke drøftet forståelsen av aksjonæravtalens pkt. 9.8, at ordlyden kunne forstås slik at reglene i aksjonæravtalen skulle implementeres i vedtektene, og at det således i alle fall ikke kunne forstås at deler av aksjonæravtalen etter svensk lov ikke kunne tas inn i vedtektene. Flertallet er av den oppfatning at dette skulle ha vært nærmere forklart og utdypet i proposisjonen. Flertallet kan ikke se at saken på dette punkt er tilstrekkelig belyst.

Flertallet viser til at en sentral forutsetning for å sikre gjennomslag for aksjonæravtalen var instruksjonsmyndigheten som er nedfelt i avtalens pkt. 4.5. Dette ble også søkt styrket gjennom de rutiner som er

beskrevet i notat fra BA-HR av 26. august 1999. Om dette uttaler professor dr. juris Tore Bråthen:

"De foreslåtte rutiner er likevel ikke uten svakheter. BÅHR er åpenbart oppmerksom på dette og poengterer det i sitt notat. De anbefalte rutiner er ikke tilstrekkelig til å gi Aksjonæravtalen gjennomslagskraft i forhold til styret, sml. Avsnitt 8 foran. Styremedlemmene har i prinsippet et selvstendig ansvar for å ivareta selskapets interesser, uten hensyn til eventuelle forståelser med departementene. Og det kan i prinsippet treffes styrevedtak i strid med aksjonæravtalen og eventuelle forståelser med departementene. En tett oppfølging av styremedlemmene kan også ha uønskede konsekvenser. Om departementet følger opp "sine" styremedlemmer svært tett, kan det tenkes at staten blir erstatningsansvarlige for styremedlemmenes feil og forsømmelser."

Etter flertallets oppfatning viser uttalelsene fra BA-HR og Tore Bråthen at den fremgangsmåte som partene valgte ikke var så robust som nødvendig da konflikten kom på spissen i styremøtet 8. desember 1999.

Flertallet merker seg at statsråden mener at det var tatt høyde for problemene med stemmerettsreglene i styret. Flertallet vil likevel understreke at det er partier som har vært motstandere av fusjonen og som på den bakgrunn vil ha krav på å kjenne disse opplysninger, selv om de kunne ha styrket motargumentene mot den løsning som er valgt. Dette spørsmålet var blant annet opp i Kings-Bay saken i 1963 hvor Finn Gustavsen uttalte:

"galt og i strid med demokratiet å underslå opplysninger, selv om disse opplysningene kan bli brukt av de borgerlige i agitasjonen mot statsdrift."

Komiteens medlemmer fra Høyre vil ikke utelukke at dette er en løsning som Stortingets flertall muligens ville kunne ha godtatt dersom den hadde blitt beskrevet i detalj. Disse medlemmer vil for sin del peke på at dersom man var kjent med de problemer og den usikkerhet som var knyttet til stemmerettsreglene, er det mulig at man ville ha vurdert fremdriften i fusjonen annerledes, ikke minst rekkefølgen av fusjon og privatisering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at spørsmål 20 hvor departementet blant annet begrunner at motforestillinger ikke er tatt med på denne måten:

"I dette tilfellet var det snakk om å presentere en omforent forhandlingsløsning etter kommersielle forhandlinger med den svenske regjering. Da så verken den svenske eller den norske regjering det som relevant å redegjøre for de mange vurderinger og ulike løsninger som forhandlingene om hver enkelt paragraf hadde omfattet. Dette ville for det første kunne sådd tvil om de to parter hadde tillit til at den annen part ville overholde de inngåtte avtaler. For det andre ville det åpenbart gitt stor inkonsistens mellom de to proposisjonene til henholdsvis den norske og svenske nasjo-

nalforsamling, fordi de to forhandlingsmotparter hadde ulike interesser og derfor helt ulik bakgrunn for de posisjoner de forhandlet ut ifra.

(...)
I tillegg ville en slik fremgangsmåte vært lite tilrådelig, ettersom det sammenslåtte selskapet skulle børsintroduseres, og man på det tidspunkt proposisjonene ble lagt frem så for seg at børsintroduksjonen skulle skjedd allerede høsten 1999."

Flertallet viser til at statsråden mener tillitsforholdet til de svenske eierne ville blitt svekket ved at Stortinget ble orientert om hvordan de norske forhandlerne vurderte de løsningene som partene hadde kommet frem til. Flertallet vil slå fast at statsråden ikke kan holde tilbake nødvendig informasjon overfor Stortinget under henvisning til forretningsmessige hensyn.

Flertallet vil peke på at dersom det hadde vært behov for statsråden til å orientere om forholdene i hemmelighet, er det full mulighet til å orientere komiteene eller Stortinget under taushetsplikt. Dette spørsmålet var blant annet opp i den såkalte Husnes-saken i 1963 hvor Kjell Bondevik uttalte:

"dersom industridepartementet ønsket å orientere industrikomiteen også om ting som er strengt trumål, er det fullt høve til det. Det er også fullt høve til å ha eit løynt stortingsmøte, og ein kan på mange andre måtar orientere Stortinget, mellom anna ved i proposisjonen å nytta andre ordlag enn dei ein der finn."

Dette forholdet om forretningshensyn var fremme allerede i Riksretts-saken mot ministeriet Berge i 1926. En av problemstillingene var at Stortinget hadde vedtatt en statsgaranti for Den norske handelsbank uten å vite at banken tidligere hadde fått statsstønning som fremdeles sto i banken. Regjeringen mente at det av hensyn til markedets reaksjon til banken måtte hemmeligholde disse opplysningene. Et slikt hemmelighold ble enstemmig avvist av riksretten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til at denne saken dreier seg om Statsministerens redegjørelse om grunnlaget for å avbryte arbeidet med å slå sammen Telenor AS og Telia AB. Disse medlemmer registrerer at det synes å være tverrpolitisk enighet om at dette var en riktig beslutning.

Disse medlemmer registrerer videre at den politiske debatt om saken etter hvert i hovedsak har fokusert på Regjeringens informasjon til Stortinget.

Disse medlemmer viser til Fredrik Sejersteds kronikk i Dagbladet 20. januar 2000 om Regjeringens informasjonsplikt overfor Stortinget:

"Opplysningsplikten er i sin kjerne en rettsregel som ikke er nedfelt i grunnlov eller lov, men gradvis har fått status av konstitusjonell sedvanerett. (Ansvarlighetslovens § 9, som gjerne påberopes som grunnlag, gjelder etter sin ordlyd noe annet, og kan i beste fall bare brukes som et rettslig støtteargument.) Men her er det en viktig sonndring. Den nokså snevre rettslige plikten er

omgitt av en langt videre politisk norm, forankret i parlamentarisk praksis og forventninger, om hva opposisjonen mener den har krav på å få vite."

Disse medlemmer vil understreke at grunnlaget for fusjonen var en underskrevet sammenslutningsavtale av 30. mars 1999 og en aksjonæravtale som var vedlagt sammenslutningsavtalen og ble underskrevet av eierne 19. oktober 1999. Begge avtalene fulgte som trykte vedlegg til St.prp. nr. 58 (1998-1999). Disse medlemmer vil peke på at komiteen har fått oversendt en rekke advokatnotater utarbeidet underveis under forhandlingene. Mange av notatene har det felles at de peker på problemstillinger med grunnlag i ulike foreløpige utkast til avtaler mellom partene. Disse medlemmer vil understreke at det er den framforhandlede avtalen som ble lagt fram for Stortinget for tilslutning. Det er i slike saker ikke mulig for Stortinget å endre på avtalen, Stortinget har kun mulighet for å slutte seg til avtalen eller å forkaste den. Dersom Stortinget hadde hatt mulighet til å gjøre endringer i avtalen, slik Stortinget har som lovgiver og i en rekke andre saker, ville det også vært grunnlag for en bredere og fyldigere beskrivelse av hver enkelt formulering i avtaleteksten.

Et av de mest omtalte spørsmål har vært hvorvidt styret har anledning til å fatte selskapsrettslig gyldige vedtak i strid med eller uten å følge stemmerettsreglene. Et av advokatnotatene, et notat fra BA-HR datert 15. mars 1999, har pekt på at styret ikke er direkte bundet av aksjonæravtalen og derfor, uten å bryte med verken vedtekter eller svensk selskapsrett, kan gjøre vedtak uten å følge stemmerettsreglene. Disse medlemmer mener det er helt avgjørende for forståelsen og ikke minst viktigheten av denne informasjonen at det i ettertid ble tatt inn i aksjonæravtalen at eierne skulle ha plikt til å instruere styremedlemmene om å følge stemmerettsreglene i aksjonæravtalen. Disse medlemmer legger til grunn at denne instruksplikten var avgjørende for at det i det hele tatt ble inngått en sammenslutningsavtale.

Av notat fra BA-HR 26. august 1999 framgår det at det bør settes i verk en del praktiske rutiner for å følge opp aksjonæravtalen. Slike rutiner ble da også satt i verk. Det ble avholdt møte med de norske styremedlemmene 1. september 1999 der avtalene, inklusive stemmerettsreglene, ble gjennomgått og forholdet mellom departementet og det kommende styret diskutert. De norske styremedlemmenes protokolltilførsel i møtet 8. desember 1999 viser at departementet og de norske styremedlemmene hadde samme syn på og tolkning av avtalene og ikke minst stemmerettsreglene. Videre var det løpende kontakt mellom departementet og de norske styremedlemmene, og det var etablert en rutine der departementet månedlig, og foran alle viktige styremøter, møtte den svenske styreleder Jan Åke Kark. Det var også etablert rutiner for kontakt mellom eierne. Disse medlemmer legger til grunn at dette var en naturlig oppfølging av de rettigheter - og plikter

- de to aksjonærene hadde overfor hverandre i henhold til aksjonæravtalen.

Disse medlemmer er kjent med at professor Johan Giertsen i artikkelen "Telia-Telenor - spennende jus og forretningsmessig havari" hevder at spørsmålet om et aksjeselskaps styre er bundet av en aksjonæravtale neppe er en fruktbar problemstilling, og at det er usikkert om samtykke fra samtlige aksjeeiere til et særlig flertallskrav for styrevedtak kan få virkning som vedtekt. Disse medlemmer er videre kjent med en uttalelse fra professor Tore Bråthen som konkluderer med at vedtaket var gyldig. De to uttalelsene viser at spørsmålet om vedtakets selskapsrettslige gyldighet er et vanskelig juridisk spørsmål som debatteres blant jurister.

Disse medlemmer registrerer at det er teoretisk og juridisk mulig at styret kunne fatte vedtak uten å følge stemmerettsreglene i aksjonæravtalen. Disse medlemmer kan vanskelig se at en slik situasjon skulle være en reell problemstilling, all den tid styremedlemmene var kjent med stemmerettsreglene i aksjonæravtalen. I ettertid, når en ser at en slik situasjon faktisk oppsto, og at den svenske eier ikke var villig til å følge den underskrevne aksjonæravtalens punkt 4.5 a (ii) og instruere de svenske styremedlemmene om å følge stemmerettsreglene i aksjonæravtalens punkt 4.3 b (i), er det mulig å se at denne eventualiteten kunne vært omtalt.

Disse medlemmer viser til at stemmerettsreglene ligger til grunn for St.prp. nr. 58 (1998-1999). Det svenske Näringsdepartementet presenterte stemmerettsreglene slik i Prop. 1998/99:99 s. 18:

"Parterna har kommit överens om att särskilda omröstningsregler krävs för vissa styrelsebeslut. Reglerna innebär att det förutom majoritet krävs att en styrelseledamot som utsetts av den svenska staten och en som har utsetts av den norska staten ingår i majoriteten. De beslut som kräver särskilda regler är bl.a. den nya bolagskoncernens affärsplan och dess koncernbudget, godkännande av större organisatoriska förändringar samt tillsättande och entledigande av verkställande direktör och vice verkställande direktörer, allt så länge det sker i tiden före paritet."

Disse medlemmer viser til at det har vært en felles forståelse av stemmerettsreglene, og at det heller ikke etter møtet den 8. desember 1999 har vært hevdet at stemmerettsreglene ikke skulle være gyldige. I et PM fra advokatene Gunnar Nord og Robert Ohlsson fra 13. desember 1999 heter det:

"I aktieägaravtalet har således de båda staterne gentomt varandra utfäst sig att insturera styrelsen om att i visse situationer tillämpa kvalificerad majoritet." (s. 6).

Disse medlemmer viser videre til at det ikke er reist tvil om at eierne i generalforsamling kan gi instruksjoner til styret. Dette kommer klart fram i Kansmark og Roos' lærebok Aktieägaravtal. Om styrevedtak i strid med aksjonæravtalen heter det:

"En sådan röstning kan dock leda till att frågan tas upp på bolagsstämman som i kraft av sin överordnade ställning kan ge styrelsen direktiv i den aktuella frågan."

Disse medlemmer viser til at aksjonæravtalen la opp til nettopp et slikt system gjennom eiernes gjensidige plikt til å instruere styret. Dette var et system som ville ha fungert dersom det ble respektert av det svenske næringsdepartementet som representant for eierne.

Disse medlemmer viser til at grunnlaget for at det svenske næringsdepartementet ikke var villig til å instruere styret til å respektere stemmerettsreglene i forbindelse med styremøtet, ikke var at det fra svensk side ble reist spørsmål ved instruksplikten og forholdet mellom instruksplikten og stemmerettsreglene. Derimot hevdet den svenske aksjonæren at vedtaket om å plassere hovedkontor for mobil i Stockholm var av en slik art at det ikke ble omfattet av stemmerettsregelen.

Disse medlemmer viser til at det bl.a. gjennom høringene har kommet fram at det var de norske forhandlerne som ønsket at stemmerettsreglene også skulle omfatte lokalisering av forretningsenhetene. Det var nødvendig å ta dette inn i aksjonæravtalen, fordi plasseringen ikke var klar før sammenslåingsavtalen ble inngått. Det framgår av St.prp. nr. 58 (1998-1999) at lokaliseringsspørsmålet for forretningsområdenes hovedkontor ikke var avklart. Disse medlemmer deler det syn at det selvfølgelig ville vært ønskelig om lokaliseringen av forretningsenhetene hadde vært avklart før sammenslåingsavtalen ble inngått.

Disse medlemmer viser til at det i statsministerens redegjørelse og under høringen kom klart fram at en på norsk side ikke hadde noe grunnlag for å tro at ikke det norske standpunktet, dvs. at lokalisering av forretningsenheter var omfattet av de særskilte stemmerettsreglene, var velkjent for og akseptert av de svenske forhandlerne. I høringen ble det fra departementsråden sagt:

"Det var helt klart at den realiteten ble kommunisert over bordet."

Og videre:

"Da må det ha vært kollektiv blackout på norsk side, hvis vi skal ha misforstått at vi nå hadde blitt enige om den realiteten."

Disse medlemmer viser videre til at den norske og den svenske proposisjonen ble gjennomgått på et møte i Stockholm, og at den norske proposisjonen ble oversendt det svenske departement da den ble framlagt. At den norske tolkningen var velkjent og lagt til grunn også i Sverige, fremgår for øvrig med all tydelighet av et intervju med styreleder Kark i Telecom revy 30. september 1999 der han får følgende spørsmål:

"Vil denne dobbeltstemmen kunne være utslagsgivende i lokaliseringsvalg av deler av virksomheten ved ulikt syn fra de to land?"

På dette svarer den svenske styrelederen Kark:

"Nei, det kan den ikke. I strategiske spørsmål må det være enighet og aksept fra begge land og fra selskapet om hva som er det best forretningsmessig tjenlige."

Disse medlemmer mener det fra norsk side ble gjort det som med rimelighet kunne forlanges for å sikre at det var den samme tolkningen av stemmerettsreglene på norsk og svensk side.

Disse medlemmer viser til at spørsmålet om et styres kompetanse og rent juridiske anledning til å treffe selskapsrettslig gyldige vedtak ikke oppsto som noen ny problemstilling i forbindelse med fusjonen. Styrets kompetanse i det fusjonerte selskapet var ikke vesentlig forskjellig fra andre statlig eide bedrifter som er organisert i aksjeselskaps form. Disse medlemmer kjenner ikke til at dette av den grunn var problematisert i forbindelse med at Televerket ble omgjort til aksjeselskap, verken i St.prp. nr. 43 (1993-1994) eller Ot.prp. nr. 61 (1993-1994). Det selskapsrettslige grepet ble således gjort da Televerket ble omdannet til aksjeselskap og fikk et selvstendig styre med de fullmakter som følger av aksjelovgivningens alminnelige bestemmelser. Styrets stilling ble ikke vesentlig endret fordi dette var et fusjonert selskap, eller fordi det var underlagt svensk selskapsrett. Det nye var at selskapet hadde to eiere, som seg imellom inngikk en aksjonæravtale.

Disse medlemmer vil videre framheve at det har vært et nært samarbeid mellom departementet og Telenors styre og administrative ledelse. Disse medlemmer vil understreke at departementet i alle saker har innhentet råd fra ledelsen og styret i Telenor, og fulgt disse. Dette gjaldt også i mars da selskapene påtok seg å løse spørsmålet om lokalisering av hovedkontor for forretningsområdene.

Disse medlemmer vil peke på at etter at aksjonæravtalen var underskrevet 19. oktober 1999, var det nye selskapet etablert. Et profesjonelt styre med aksjonærvalgte styremedlemmer var opprettet. Disse medlemmer vil peke på at det da er ledelsen og styret av selskapet som skal drive selskapet, i tråd med inngåtte avtaler og gjeldende rett. Disse medlemmer viser videre til aksjonæravtalens punkt 1.1 om styrets uavhengighet og en ikke-intervenerende praksis fra Aksjonærenes side, og til at det i St.prp. nr. 58 (1998-1999) i kap. nr. 6.2.4 framgår at det er styret i det nye selskapet som skal beslutte hvordan ledelsen av forretningsområdene skal lokaliseres.

5. EMBETSFØRSEL

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at i dokumentene fra Thommesen, Krefting, Greve, Lund som beskriver selve avtaleforhandlingene, framgår det at det fra norsk side gjentatte ganger ble foreslått andre formuler-

inger enn de som ble de endelige, men at dette ble avvist fra svensk side. Den formuleringen som ble den endelige kom 25. mars 1999 og lyder: "inkludert ... relokalisering". Denne ble også foreslått fra norsk side.

Flertallet viser til at det i den svenske juridiske notatet fra Gunnar Nord og Robert Ohlsson på side 8 står:

"Den punkt till vilken det nu aktuella beslutet - såvitt vi förstätt - skall hänföras är (i). Bestämmelsen anger två typer av matriella frågor där regeln skall tillämpas. Det gäller godkännande av "affärsplan" och "koncernbudget". Till förtydligande anges i regeln att den också skall tillämpas i de fall godkännande av affärsplanen och/eller koncernbudgeten skulle inbegripa förändringar i "Integrationsriktlinjerna, omorganisationer, omstruktureringar och omflyttningar av Ny Abs dotterbolag och affärsenheter". Det senare ledet utgör som framgår av texten inte en självständig uppräkningslista av olika beslut, utan endast ett förtydligande av att godkännande av affärsplan och koncernbudget också kan inbegripa förändringar i de uppräknade frågorna. Godkännande som nu sagts, torde kunna förekomma när bolagets verksamhet tar sin början och vid senare antagande av ny affärsplan/koncernbudget."

Flertallet merker seg at den svenske tolkningen av bestemmelsen synes å være at man skal lese inkludert som "herunder", dvs. at relokaliseringsspørsmål bare skal behandles etter de spesielle stemmerettsreglene dersom relokaliseringen er en del av en forretningsplan eller budsjett. Det svenske synet imøtegås av svar nr. 5 fra departementet. Flertallet vil understreke at det var viktig å få slått fast prinsippet om at stemmerettsreglene skulle gjelde ved lokaliseringen av forretningsområdene. Flertallet mener at avtalen på dette punkt burde ha vært klarere. Flertallet viser til svar nr. 6 fra departementet hvor man på en god måte forklarer hva som lå i de forskjellige avtaleutkastene, og flertallet mener forarbeidene er et moment som taler for den norske tolkningen av bestemmelsen.

Ifølge statsministerens redegjørelse i denne saken hadde man sikret seg at svenskene hadde samme generelle oppfatning av at avtalen skulle gjelde gjennom den brevvekslingen som hadde vært mellom det norske Samferdselsdepartement og det svenske Næringsdepartement. Flertallet kan ikke se at det har blitt godtgjort at det i brevvekslingen fremkommer at den norske tolkningen av stemmerettsreglene skal gjelde. Det bekreftes også i svar nr. 27 fra departementet at det bare var den generelle avtaleforståelsen brevvekslerne hadde blitt enige om. Flertallet vil peke på de særskilte problemene som hadde vært knyttet til spørsmålene om lokalisering, og den særskilte aktsomhet dette gjorde nødvendig. Flertallet finner det kritikkverdigg at partene ikke entydig hadde avklart tolkningen fordi statsråden tydeligvis var klar over den usikkerheten som var knyttet til stemmerettsreglene.

Flertallet reagerer på at statsråden under den åpne høring uttalte:

"Jeg vil jo minne om at da vi hadde underskrevet avtalen 19. oktober, trodde vi at vi var i mål. Da forlot

eierne banen. Da kunne den svenske næringsministeren og den norske samferdselsminister si takk for seg i den del av fasen. Man overlot til et profesjonelt styre og en profesjonell ledelse å føre arbeidet videre."

Flertallet finner at dersom denne uttalelsen er dekkende for det videre oppfølgingsarbeid overfor de viktige eierandelene i Telia/Telenor, så er det slett embetsførsel, både i forhold til de problemer blant annet lokaliseringsspørsmålet i hele prosessen hadde vært, og hensett til de store verdier som fusjonen omfattet.

Flertallet mener det var uheldig at lokaliseringsspørsmålene ikke ble avklart under avtaleforhandlingen februar-mars 1999. For flertallet synes det som om den nødvendige tillit hele veien har manglet mellom partene i prosessen. Det virker som partene ikke har kommet frem til en felles forståelse av behovet for å se hverandre som samarbeidspartnere. Flertallet mener at dette problemet burde ha vært ryddet av veien før partene gikk videre med fusjonsprosessen. Flertallet finner det kritikkverdige at disse problemene ikke kom frem i proposisjonen eller på annen måte overfor Stortinget.

Flertallet har merket seg at etter styremøtet 8. desember 1999 ble Regjeringen trukket inn i arbeidet med å løse konfliktene som hadde oppstått i det fusjonerte selskapet. På bakgrunn av statsrådets uttalelser i den åpne høringen synes det for flertallet som at Regjeringen ikke hadde klar oppfatning av om fusjonen burde søkes reddet eller om det burde bli en oppløsning. Flertallet vil peke på at det kan stilles spørsmålsteget ved Regjeringens strategi eller mangel på strategi i dagene før det ble enighet om oppløsning.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre har merket seg at komiteens flertall har vist til følgende uttalelse fra statsråden i den åpne høringen:

"Da forlot eierne banen. Da kunne den svenske næringsministeren og den norske samferdselsministeren si takk for seg i den del av fasen. Man overlot til et profesjonelt styre og en profesjonell ledelse å føre arbeidet videre."

Disse medlemmer viser til at flertallet mener, under forutsetning av at dette utsagnet kan oppfattes dekkende for oppfølgingen med å sikre de norske eierinteressene, at dette i så fall er uttrykk for "slett embetsførsel". Disse medlemmer avviser en slik tolkning. Disse medlemmer mener denne uttalelsen i den åpne høringen må ses i lys av aksjonæravtalens punkt om uavhengighet for styret og at det var styrets og ledelsens ansvar å drive selskapet. Disse medlemmer vil understreke at disse uttalelsene derfor ikke kan ses på som et uttrykk for passivitet fra eiernes side. På bakgrunn av den løpende kontakt som har vært mellom eier og de norske styremedlemmene, mener disse medlemmer at det ikke er grunnlag for en slik negativ forståelse av statsrådets utsagn slik flertallet antyder. Etter at aksjonæravtalen var underskrevet 19. oktober 1999 og selskapet var en realitet,

skulle det nye styret ta ansvar for driften av selskapet og de avgjørelser som var tillagt styret. Disse medlemmer vil peke på at det under hele prosessen, også etter 19. oktober 1999, var løpende kontakt mellom departementet og de norske styremedlemmene. Det framgår av svar fra departementet hvilke rutiner det var for kontakt mellom eier og styremedlemmer og ledelse i selskapet. Disse rutinene innebar altså en løpende kontakt og at departementet månedlig, og foran alle viktige styremøter, møtte den svenske styreleder Jan Åke Kark.

Disse medlemmer viser til merknader under kap. 4 med hensyn til spørsmålet om hvorvidt lokalisering av hovedkontor for forretningsområdene var omfattet av stemmerettsreglene i aksjonæravtalen.

6. FREMTIDEN FOR TELENOR

Komiteen vil understreke betydningen av at Regjeringen legger til rette for utvikling av Telenor som en sterk og utviklingsrettet teleoperatør.

Komiteen viser i denne forbindelse til sine merknader i Innst. S. nr. 98 (1997-1998) Om Telenor AS si verksemd og Innst. S. nr. 198 (1998-1999) Om enkelte regulatoriske spørsmål i telesektoren.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre, vil vise til avtalen om statsbudsjettet for 1999 der Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre ble enige om at Telenor skal delprivatiseres og børsintroduseres. Flertallet viser til Statsministerens redegjørelse, der han sa at Regjeringen har til hensikt å holde også denne avtalen og at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med hvordan dette bør skje.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil vise til avtalen om statsbudsjettet for 1999 der Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre ble enige om at Telenor skal delprivatiseres og børsintroduseres.

Disse medlemmer vil understreke at avtalen fortsatt står ved lag og at det etter fusjonssammenbruddet fortsatt er like viktig å delprivatisere og børsintrodusere Telenor. Med de raske endringene som finner sted markedsmessig og teknologisk, er det viktig at selskapet har en eierstruktur som gjør at selskapet kan inngå strategiske allianser. For å inngå slike allianser kreves det ofte muligheter for krysseierskap. Da er det viktig at selskapet er på børs og at aksjen er likvid. Ved å tilføre Telenor privat kapital vil man få et markeds-korrektiv til de strategier og vedtak selskapet fatter. En privatisering vil bidra til å redusere statens risiko ved å være eier i selskapet. Det er ikke nødvendig å opprettholde statlig eierskap for å nå de telepolitiske målsettingene Stortinget har fastlagt. De målsettingene nå gjennom konsesjoner, lover og forskrifter.

Disse medlemmer mener fusjonsprosessen mellom Telia og Telenor belyser klare svakheter ved statlig eierskap i næringslivet. Utøvelsen av eierskapet i store industriselskap som Telenor stiller normalt strenge krav til eiermessig kompetanse, evnen til å utmeisle en forretningsmessig strategi og fortløpende oppfølging av selskapets ledelse og styre. I en fusjonsprosess blir eiers engasjement og kompetanse avgjørende. Sammenslåingen av to store nasjonale selskaper er en meget krevende prosess som fordrer at eierne løpende holder seg orientert om utviklingen og nderveis gir klare styringssignaler, både for å realisere den forretningsmessige visjonen bak fusjonen, rydde opp i problemer som oppstår og for å ivareta egne interesser. Manglende eierkompetanse og utilstrekkelig oppfølging kan føre til at store verdier går tapt.

Disse medlemmer mener organiseringen av statens eierinteresser forsterker de uheldige rollekonfliktene som oppstår når staten på en og samme tid er eier, reguleringsmyndighet og lovgiver. Utøvelsen av eierskapet i statseide selskaper er som regel tillagt det samme departementet som er reguleringsmyndighet på selskapets forretningsområde. Samferdselsdepartementets er for eksempel både eier i Telenor og reguleringsmyndighet på telesektoren. Denne dobbeltrollen øker faren for forskjellsbehandling og konkurransevridning mellom offentlige og private selskaper, og kan svekke Norges renommé som investeringsområde. I tillegg risikerer man at statlig eide selskaper får andre målsetninger enn de rent forretningsmessige. Dersom departementet bruker eierrollen til å forfølge andre samfunnsmessige hensyn, kan det gå utover bedriftens lønnsomhet og soliditet. Disse medlemmer viser til Innst. S. nr. 77 (1998-1999) der næringskomiteens flertall bestående av regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre mente det "må vurderes å samle de statlige eierinteressene i ett departement."

Disse medlemmer mener statens eierinteresser i norsk næringsliv bør samles i ett departement og fremsetter følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen samle statens eierinteresser i norsk næringsliv i ett departement med sikte på å oppnå en mer profesjonell og forretningsmessig forvaltning av eierskapet."

Komiteens medlemmer fra Høyre mener den havarete fusjonsprosessen mellom Telenor og Telia viser at staten ikke er i stand til å forvalte sine eierinteresser på en fullt ut profesjonell og betryggende måte. All erfaring tilsier at private eiere som deltar aktivt i bedriftenes daglige liv, og industrielle investorer som investerer egne midler i næringsprosjekter vil ivareta investeringer og eierandeler på en bedre måte enn offentlige myndigheter. Et offentlig organ som satter andres penger på industrielle prosjekter vil sjelden

bidra med samme grad av kompetanse og engasjement som en privat, industriell investor som satser egne midler.

Disse medlemmer mener ulempene ved det statlige eierskapet i norsk næringsliv forsterkes ved at utøvelsen av eierskapet er spredt på flere forskjellige departementer. Dette fører til en fragmentering av statens eierkompetanse. Det er sannsynlig at fragmenteringen av statens eieransvar svekker mulighetene til å utvikle kompetente statlige eiermiljø som kan utøve et profesjonelt eierskap i statsaksjeselskapene. Ved å samle statens eierinteresser i ett departement kan staten bygge opp et mer profesjonelt eiermiljø som kan tilføre bedriftene industriell, økonomisk og juridisk kompetanse. Disse medlemmer mener prosessen rundt den avbrutte fusjonen mellom Telia og Telenor viser at det er betydelig behov for slik eierkompetanse.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at partiet har gått mot delprivatisering av Telenor AS. En viktig begrunnelse er at vi i dag har to styringsmekanismer innenfor telesektoren, reguleringsmekanismene samt eierstyring gjennom et heleid statlig Telenor.

Dette medlem ser det som uforsvarlig at et så viktig felt innenfor teknologiutvikling og rammevilkår for næringsliv og bosetting, skal endres ut fra merknad i et budsjettforlik. Dette medlem viser til den grundige gjennomgang av fusjonsopplegget mellom Telenor AS og Telia AB i denne innstillingen, og mener at en delprivatisering av Telenor AS også bør gjennomgå en grundig politisk behandling.

7. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Stortinget ber Regjeringen samle statens eierinteresser i norsk næringsliv i ett departement med sikte på å oppnå en mer profesjonell og forretningsmessig forvaltning av eierskapet.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til redegjørelsen og rår Stortinget til å gjøre slik

vedtak:

Statsministerens redegjørelse for Stortinget 21. desember 1999 om grunnlaget for å avbryte arbeidet med å slå sammen Telenor AS og Telia AB - vedlegges protokollen.

Oddvard Nilsen
leder og ordfører

May Britt Vihovde
sekretær

Vedlegg 1

Svar fra samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll på oppfølgingsspørsmål fra samferdselskomiteen etter den åpne høringen i samferdselskomiteen 18. januar 2000

Spørsmål 1:

Om pkt. 9.7 i avtalen:

I den norske utgaven av teksten står det:

"Hvis en bestemmelse i avtalen ikke kan håndheves eller er ugyldig i henhold til gjeldene rett, skal bare denne bestemmelsen bli virkningsløs og de øvrige bestemmelsene i avtalen skal fortsette å være bindende og gjelde fullt ut".

I den svenske utgaven heter det:

"Om någon bestämmelse skulle visa sig icke verkställbar eller ogiltig enligt gällande rätt, skall den anses icke verkställbar/ogiltig endast i aktuellt avseende och Avtalet i övrigt skall tillämpas fullt ut i enlighet med sina bestämmelser."

I den svenske oversettelsen kan leses som at en bestemmelse som er ikke gjennomførbar bare bli ugyldig i den sammenheng hvor den ikke er gjennomførbar; ikke generelt. Mens i den norske blir bestemmelsen som ikke kan håndheves ugyldig generelt mens resten av avtalen gjelder.

- Kan bestemmelsene forstås slik?
- Hva er riktig og hva skyldes uklarhetene?

Svar:

Bestemmelser i tråd med punkt 9.7 i Aksjonæravtalen er meget vanlig i aksjonæravtaler, ikke minst internasjonalt, og også i andre typer avtaler mellom kommersielle parter. Bakgrunnen og begrunnelsen for bestemmelser av denne art, er at i omfattende avtaleforhold kan man alltid risikere at en eller annen bestemmelse strider mot lovgivning eller andre regler, eller vil kunne komme til å stride mot senere lovgivning. I store avtalekomplekser vil en ofte ha relasjoner til mange deler av lovgivningen, som partene ikke nødvendigvis har full kjennskap til. Det man sikrer seg ved å ta inn en bestemmelse av denne typen, er at ikke hele avtalen faller bort eller blir ugyldig, selv om en enkelt bestemmelse skulle vise seg å være virkningsløs eller ugyldig.

Samferdselskomiteen peker på at det kan se ut til å være en språklig nyanseskjell mellom den norske og svenske teksten. Den fremforhandlede engelske teksten til punkt 9.7 lyder: "Wherever possible, each provision of this Agreement shall be interpreted in such manner as to be effective and valid under applicable law, but if any provision of this Agreement shall be unenforceable or invalid under applicable law, such

provision shall be ineffective only to the extent of such unenforceability or invalidity, and the remaining provisions of this Agreement shall continue to be binding and in full force and effect."

Denne bestemmelsen skal forstås slik at dersom en bestemmelse ikke kan gis virkning eller er ugyldig i en eller annen sammenheng, skal dette ikke ha betydning for avtalen for øvrig. Meningsinnholdet i den engelske, svenske og norske teksten er slik departementet ser det, den samme, selv om den svenske versjonen rent språklig er nærmere den engelske teksten. I slike tilfeller er det imidlertid avtalt at den fremforhandlede engelske teksten skal være avgjørende, jf aksjonæravtalens punkt 8.2b) og 9.9.

Spørsmål 2:

Høsten 1999 var det kjent at det var alvorlige samarbeidsproblemer i ledelsen og styret i det nye selskapet og at dette vanskeliggjorde gjennomføring av fusjonen.

- Hva gjorde Samferdselsdepartementet for å løse disse alvorlige problemene?

Svar:

Samferdselsdepartementet holdt seg løpende orientert om utviklingen i selskapet, bl a gjennom samtaler med henholdsvis styrets leder og nestleder. Departementet fastholdt i denne perioden at Tormod Hermansen skulle være administrerende direktør, med normale funksjoner. Samarbeidsproblemer i den administrative ledelse var det naturlig at styret i aksjeselskapet håndterte. Etter styremøtet 8.12.99 ble det åpenbart at samarbeidsforholdene ble uholdbare. Etter møte med de norske styremedlemmene og administrerende direktør 9.12.99, fant de norske eierne det riktig å gripe inn.

Spørsmål 3:

- Hvorfor er ikke formuleringen at avtalen skal implementeres med i den svenske proposisjonen?

- Hvilken av oversettelsene er den riktige i forhold til den engelske originalen?

Svar:

Det vises til avtalens punkt 9.8. Den fremforhandlede engelske teksten til punktet lyder slik: "In the event that a conflict arises between the terms of this Agreement and the terms of the Articles, and unless otherwise specifically set forth herein, the terms of this Agreement shall govern and the parties hereto shall

take all action within their power to amend the Articles, so as to eliminate such conflict and to implement the provisions of this Agreement".

Den svenske oversettelsen lyder slik: "Om bestämmelserna i detta Avtal och bestämmelserna i Bolagsordningen inte skulle stå i överensstämmelse med varandre skall, under förutsättning att inget annat särskilt har stadgats, bestämmelserna i dette Avtal gälla. Parterna skall göra allt de kan för att tilse at Bolagsordningens regler bringas i överensstämmelse med Avtalet."

Den norske teksten lyder slik: "Dersom det oppstår motstrid mellom bestemmelsene i Avtalen og bestemmelsene i Vedtektene, og med mindre noe annet følger av det som står i Avtalen, skal bestemmelsene i Avtalen har forrang. Partene skal gjøre alt de kan for å endre Vedtektene for å eliminere slik motstrid og skal sørge for at bestemmelsene i denne Avtalen implementeres i Vedtektene."

Etter departementets mening er det den norske oversettelsen som i dette tilfellet er nærmest den engelske. Det er ukjent for departementet hvorfor den svenske teksten har denne utformingen, men etter all sannsynlighet har også dette skjedd under oversettelsesarbeidet, etter at forhandlingene var avsluttet.

Den engelske teksten gjør det helt tydelig at det aldri har vært hensikten å innføre alle avtalens bestemmelser i vedtektene. Det er bare hvis det er motstrid mellom avtalen og vedtektene at punkt 9.8 har anvendelse. "Motstrid" vil foreligge hvis bestemmelser i vedtektene hindrer oppfyllelsen av partenes plikter i aksjonærvavtalen. Når det gjelder stemmerettsreglene, foreligger det ikke motstrid. Det er ikke omtvistet at styret kunne respektere stemmerettsreglene i aksjonærvavtalen i beslutninger om forretningsenhetenes lokalisering uten å komme i konflikt med vedtektene. Det er heller ikke tvil om at generalforsamlingen kan instruere styret, dersom styret ikke opptrer slik avtalen betinger. For øvrig vises til svaret på spørsmål 4.

Spørsmål 4:

- Hva er formålet med at formuleringen "skal sørge for at bestemmelsene i denne avtalen implementeres i vedtektene" er brukt i motstridsparagrafen?

- Hva er det som er ment implementert i vedtektene dersom det var motstrid? Stemmerettsreglene kunne jo uansett ikke implementeres.

Svar:

Hele punkt 9.8 i aksjonærvavtalen må sees i sammenheng.

For det første gjør overskriften det klart at bestemmelsen omhandler de situasjoner hvor det er motstrid mellom avtalen og vedtektene. Det er bare da det er aktuelt å implementere avtalens bestemmelser i vedtektene.

For det andre må bestemmelsen forstås slik at den omhandler de tilfellene hvor vedtektene medfører at selskapet ikke kan drives slik aksjonærvavtalen forutsetter. Denne situasjonen kunne for eksempel oppstå dersom vedtektene bestemte at hovedkontoret skulle

ligge i Norge. Dette ville stride mot aksjonærvavtalens punkt 5.1, som bestemmer at hovedkontoret skulle ligge i Sverige. I en slik situasjon ville partene hatt plikt til å endre vedtektene for å få disse i samsvar med aksjonærvavtalen. For det tredje må motstridsbegrepet i bestemmelsen forstås slik at plikten til å endre vedtektene bare gjelder dersom det er mulig å endre dem. Dersom dette ikke er mulig, består vedtektene - men aksjonærvavtalen har forrang mellom partene. For det fjerde er et av hovedformålene med aksjonærvavtalen å regulere forholdet mellom aksjonærene på de områder der svensk aksjelovgivning ikke gir tilstrekkelig fleksibilitet, og hvor partene ønsket en annen løsning enn svensk aksjelovs normalløsning. Derfor ligger det i sakens natur at aksjonærvavtalens bestemmelser vil regulere ulike spørsmål på en annen måte enn det som følger av normalregelen i henhold til svensk lov. Det ligger ikke noen føring i dette om at hele avtalen skal implementeres i vedtektene. Til det første underspørsmålet i spørsmål 4 kan det således slås fast at formålet med formuleringen om implementering i vedtektene ikke gjelder avtalen som helhet, men hovedsakelig der vedtektene medfører at aksjonærvavtalen ikke kan gi effekt. Det var ikke tilfellet i forhold til stemmerettsreglene, der aksjonærvavtalens bestemmelser nettopp tar høyde for at stemmerettsreglene ikke kunne vedtektsfestes.

Svaret på det andre underspørsmålet er at det er aksjonærvavtalens regler som i tilfelle av motstrid skal implementeres i vedtektene, jf det som er sagt foran. Departementet finner grunn til å påpeke at spørsmålet om aksjonærvavtalens forrang er en vanlig problemstilling. Når parter inngår avtaler som angår deres rettigheter og plikter som eiere i et selskap med begrenset vedtektsregulering - noe som er vanlig mellom profesjonelle parter - er deres formål med å inngå avtalen nettopp at den skal gjelde uavhengig av både vedtektsbestemmelser og fravikelig aksjelovgivning. Derfor hevdes det også i juridisk teori at avtalen har forrang mellom partene selv om det ikke er uttrykkelig bestemt i avtalen. I dette tilfellet er bestemmelsen tatt inn for å unngå enhver tvil.

Spørsmål 5:

I den svenske utredningen fra PM heter det på side 8:

"Den punkt till vilken det nu aktuella beslutet - såvitt vi forstått - skulle hänföras är (i). Bestämmelsen anger två typer av materiella frågor där regeln skall tillämpas. Det gäller godkännande av "affärsplan" och "koncernbudget". Till förtydligande anges i regeln att den också skall tillämpas i de fall godkännande av affärsplanen och/eller koncernbudgeten skulle inbegripa förändringar i "Integrationsriktlinjerna, omorganisatiner, omstruktureringar och omflyttningar av Ny ABs dotterbolag och affärsenheter". Det senare ledet utgör som framgår av texten inte en självständig uppräknig av olika beslut, utan endast ett förtydligande av att godkännande av affärsplan och koncernbudget också kan inbegripa förändringar i de uppräknade frågorna. Godkännande som nu sagts, torde kunna förekomma när

bolagets verksamhet tar sin början och vid senare antagande av ny affärsplan/koncernbudget."

- Var departementet kjent med dette synet, og hvorfor er dette synet eventuelt feil?

Svar:

Utredningen det antakelig siktes til i spørsmålet er datert 13.12.99, og utarbeidet av advokatene Gunnar Nord og Robert Ohlsson for den svenske regjering. Samferdselsedepartementet var ikke kjent med at denne tolkningen forelå på svensk side, før møtet mellom statsrådene Fjærvoll og Rosengren 13. Desember, der departementenes juridiske rådgivere hadde et møte der det svenske synet ble gjennomgått. Den svenske tolkningen kom svært overraskende på den norske siden. Det vises også til svar gitt i den åpne høringen, i forbindelse med forhandlingsmøtet 25.3.99. Det var imidlertid på et tidligere tidspunkt i forhandlingene diskutert om det ville være tilstrekkelig at stemmerettsreglene pekte på forretningsplanen, dersom det var klargjort at den skulle omfatte lokaliseringsspørsmål. Etter at det rett før forhandlingsmøtet 25.3 ble kjent at selskapene ikke kom til enighet på dette punktet, fant den norske siden det nødvendig at uttrykket "relokalisering" spesifikt ble tatt inn i teksten, og forhandlet det inn. Den svenske motstanden mot denne formuleringen viser etter vår oppfatning at det var klart for den svenske siden at dette betydde at relokaliseringsspørsmålet skulle omfattes av stemmerettsreglene.

Det kan her i tillegg vises til at styreleder Jan Åke Kark i et intervju i Telecom Revy så sent som den 30. september 1999 ble spurt om dobbeltstemmen kunne være utslagsgivende i lokaliseringvalg av deler av virksomheten ved ulikt syn fra de to land. Som statsministeren pekte på i sin redegjørelse, var svaret: "Nei, det kan den ikke. I strategiske spørsmål må det være enighet og aksept fra begge land og fra selskapet om hva som er det best forretningsmessig tjenlige."

Det er ikke noe i ordlyden som støtter den svenske fortolkningen. Bestemmelsen gjelder bl a godkjenning av forretningsplan og konsernbudsjett. Inkludert i dette er endringer i Integrasjonsprinsippene. Den gjenstående delen av bestemmelsen; "reorganisering, restrukturering og relokalisering av Ny AB's datterselskaper og forretningsenheter" står på egne ben, og viser ikke tilbake til forretningsplan og konsernbudsjett. Når man vurderer bestemmelsen i den sammenheng den fikk sin endelige ordlyd - nemlig at man ikke klarte å plassere forretningsenheterne før avtaleunder-tegningen, blir dette enda klarere. Departementet er således grunnleggende uenig i den svenske tolkningen, og viser til statsministerens redegjørelse, som gir en god sammenfatning av det norske synet på dette spørsmålet.

Spørsmål 6:

Punkt 4.3 i avtalen slik den er gjengitt i notatet fra Thommesen, Krefting, Greve, Lund om avtaleforhandlingene:

"B. The following actions shall be taken only with the sanction of a resolution of the Board passed by a majority vote of the directors that includes one Director designated by the Swedish State and one Director designated by the Norwegian State:

I) prior to parity, approval of the Newco group business plan and consolidated budget of Newco;

II) Decisions or recommendations, as the case may be, of major strategic acquisitions or disposals in Newco (and comparable strategic decisions such as decisions regarding relocation and investment in Newco or any Significant Subsidiary), other than transactions provided for in a business plan approved pursuant to section 4,3 b I."

Norsk utkast til pkt. 4.3 av 24.02.99, det var også en tilsvarende formulering i utkastene av 14. og 18. mars:

"b) The following actions shall be taken only with the sanction of a resolution of the Board passed by a majority vote of the directors that includes one Director designated by the Swedish State and one Director designated by the Norwegian State:

i) Prior to Parity, approval of the (business plan) and budget of Newco (including its subsidiaries)

ii) decisions or recommendations, as the case may be, of major strategic acquisitions or disposals by Newco and comparable strategic decisions such as decisions regarding liquidation, relocation and investments in Newco or any Significant Subsidiary thereof, other than transactions (provided for in a business plan) or budget approved pursuant to Section 4.3 (b) (1) above."

I høringen redegjorde statsråden for at det viktige hadde vært å få gjennomslag for prinsippet om stemmerettsreglene.

- Hvorfor opprettholdt man da ikke et eget punkt hvor lokalisering var nevnt?

- Kunne det ikke oppfattes som at det var noe kvalitativt materielt forskjellig innhold i de forskjellige formuleringene?

- Har det blitt oppfattet kvalitativt forskjellig fra svensk side?

- Eventuelt har man noen dokumentasjon på at den norske tolkningen er riktig?

Svar:

1. Hvorfor opprettholdt man ikke et eget punkt hvor lokalisering var nevnt?

Aksjonæravtalen regulerer lokaliseringsspørsmål på flere steder, herunder i avtalens bestemmelse vedrørende hovedkontor (punkt 5), i integrasjonsprinsippene og i bestemmelsen vedrørende stemmerett i styret. I de første utkastene fra norsk side inngikk forslaget til stemmerettsregler vedrørende lokalisering i pkt 4.3 b ii). Utkastet til pkt. 4.3 b ii) omhandlet, slik det går

fram av sitatet ovenfor, strategiske erverv eller salg av virksomhet, på linje med strategiske beslutninger slik som beslutninger vedrørende relokalisering og investeringer i Newtel eller i vesentlige datterselskaper av Newtel.

Den gjeldende stemmerettsbestemmelsen vedrørende lokalisering av forretningsområdene fikk imidlertid på *to* vesentlige punkter et annet innhold enn det som er reflektert i det utdraget fra utkastene som komiteen viser til. Bestemmelsen har blitt utvidet i rekkevidde - den gjelder ikke bare relokalisering av Newtel eller vesentlige datterselskaper i Newtel, men *enhver* relokalisering av forretningsenheter i Newtel. På den annen side har bestemmelsen blitt innskrenket i varighet i forhold til de siterte utkastene - den gjelder til paritet er oppnådd.

Bakgrunnen for løsningen er at selskapene ikke fikk avklart lokalisering av forretningsenhetene før sammenslåingsavtalen skulle undertegnes. Det ble fra norsk side fastholdt at slike lokaliseringsspørsmål da måtte avgjøres med den særskilte stemmerettsregel. Ettersom bestemmelsen måtte erstatte en omforent løsning mht lokalisering av alle forretningsenheter på avtaletidspunktet, ble bestemmelsen utvidet fra å gjelde "vesentlige datterselskap" til å gjelde alle "datterselskaper og forretningsenheter". På den andre siden ble det fra norsk side akseptert at denne særskilte stemmerettsregelen bare skulle kunne anvendes fram til paritet var oppnådd.

Grunnen til at man i hvert fall fra norsk side fant det naturlig å flytte bestemmelsen fra punkt ii) til punkt i) når forhandlingsløsningen var klar var for det første at pkt ii) gjelder i hele aksjonæravtalens løpetid (16 år), mens det man ble enig om mht lokalisering bare gjaldt fram til paritet. Det synes ikke hensiktsmessig å ha bestemmelser med ulik varighet i samme underpunkt i avtalen. For det andre er det nær sammenheng mellom selskapets utvikling av en forretningsplan og lokalisering av forretningsenheter. Gitt at slike styrevedtak skulle være underlagt samme særskilte flertallsregel for samme periode (til Paritet), var det naturlig å regulere disse spørsmålene i samme punkt i avtalebestemmelsen.

2. Kunne det ikke oppfattes som at det var noe kvalitativt materielt forskjellig innhold i de forskjellige formuleringene?

Svaret på dette spørsmålet er ja, som redegjort for ovenfor.

3. Har dette blitt oppfattet kvalitativt forskjellig fra svensk side?

Fra svensk side har det sannsynligvis vært oppfattet at det er forskjell på den avtalen faktisk inngikk vedrørende lokalisering av forretningsenheter og de krav som fra norsk side opprinnelig ble fremholdt både hva rekkevidde og varighet angår, jf svar på spørsmål 1 ovenfor.

Det vesentlige poenget med de gamle utkastene i denne sammenheng er derfor først og fremst at de viser at det fra norsk side hele tiden har vært fremholdt at *særskilt viktige* styrebeslutninger vedrørende lokaliseringen av det nye selskapets virksomhet skulle underlegges den særskilte stemmerettsregelen i aksjonæravtalen. Avgrensningen av hvilke vedtak dette omfattet ble rimeligvis endret da det ble klart at den initielle lokalisering av alle forretningsenheters hovedkontor ikke ville kunne vedlegges avtalen, fordi dette ikke var avklart.

4. Har man noen dokumentasjon på at den norske tolkningen er riktig?

Som det ble redegjort for ovenfor, har det fra norsk side i forhandlingene av aksjonæravtalen blitt fastholdt at visse styrevedtak vedrørende lokalisering av virksomheten måtte underlegges den særskilte stemmerettsregelen. Dette ble akseptert fra svensk side 25. mars, da det ble klart at selskapene ikke kom til enighet om lokaliseringsspørsmålet. Dette fremgår av sitat fra avtaleutkast som er oversendt komiteen (notat fra Thommesen, Krefting, Greve Lund av 12.12.99). Dette ble også reflektert i avtaleutkastet fra svensk side 29. mars, hvor punkt 5.1 tredje punktum presiserte: "As elaborated in the Integration Principles and subject to decisions by the Board of Newco pursuant to Section 4.3b (i), an international centre will be located in Norway with other business divisions and units initially in Sweden and Norway."

Den norske pressemeldingen om sammenslåingsavtalen av 30.3.99 omtalte som statsministeren også pekte på i sin redegjørelse den norske forståelsen av at lokaliseringen av forretningsenheter skulle gjøres av selskapets styre i henhold til den særskilte flertallsregelen. Utkastene til pressemelding ble gjensidig gjennomgått i møte mellom det svenske og det norske departementet samme dag, uten at det fra svensk side ble gitt noen innvendinger mot formuleringene om stemmerettsreglene og lokalisering. Det kan videre vises til det intervju med styreleder Jan Åke Kark i Telecom Revy 30.9.99, som statsministeren omtalte i sin redegjørelse. Avslutningsvis minnes det om at også den svenske regjering omtalte stemmerettsreglens anvendelse i sitt fremlegg for nasjonalforsamlingen. Proposisjonen sa uttrykkelig at større organisatoriske endringer skulle underlegges nevnte regel. Uttrykksformen her er strengt tatt ikke særlig presis, ettersom det ikke refereres til ord eller uttrykk brukt i avtalen. Den er imidlertid tilstrekkelig generell til å omfatte den norske forståelsen av pkt 4.3bi). Det har derfor ikke vært gjort innvendinger mot dette fra norsk side.

Spørsmål 7:

I den åpne høringen sa statsråden at det var tatt høyde i avtaleverket for en situasjon hvor det ble seks mot seks stemmer i styret, og dobbelt stemmen

avgjorde, selv om det etter norsk oppfatning faller inn under det spesielle stemmerettsreglene.

- Hvordan kan dette dokumenteres da man faktisk ikke fikk gjennomslag?

- Viser ikke dette at rutinene ikke var solide nok?

- Eller faller hele avtalekomplekset sammen dersom det ikke lenger er tillit mellom partene?

Svar:

Aksjonæravtalen er selvfølgelig basert på tillit mellom partene om at de vil forholde seg lojalt til avtalens bestemmelser. Det er også et selvfølgelig utgangspunkt at selskapets styre lojalt vil forholde seg til det aksjonærene har avtalt. Aksjonæravtalen er basert på at partene forholder seg til bestemmelsene i avtalen, og at selskapets styre lojalt forholder seg til det aksjonærene har avtalt. Dersom det inntreffer situasjoner i styret hvor styremedlemmene er uenige om et forhold omfattes av noe aksjonærene har avtalt, vil den naturlige og lojale fremgangsmåten i styret være å utsette behandlingen inntil aksjonærene har fått drøftet spørsmålet.

Avtaleteksten baserte seg imidlertid ikke kun på at styremedlemmene ville følge opp avtalen. I tillegg ble det etablert regler i avtalen som skulle sikre at avtalens bestemmelser ble fulgt. I forhold til de konkrete spørsmål i punkt 7 kan det slås fast at det ikke er noe som tilsier at man "ikke fikk gjennomslag" eller at "rutinene ikke var solide nok". Etter den situasjonen som oppstod 8. desember hadde aksjonærene full adgang til å reversere beslutningen, i tråd med reglene i aksjonæravtalens punkt 4.5. Denne prosessen hadde den norske regjeringen innledet, ved at jeg hadde sendt brev til den svenske næringsministeren med krav om at han instruerte sine styremedlemmer om å følge aksjonæravtalens bestemmelser. Dersom den svenske næringsministeren ikke hadde fulgt opp dette kravet, eller dersom de svenske styremedlemmene i et nytt styremøte ikke hadde fulgt de instruksjoner de hadde fått, kunne den norske regjeringen ha krevd avholdt en ekstraordinær generalforsamling. På denne generalforsamlingen ville aksjonærene hatt plikt til å stemme slik at det som er nedfelt i avtalen ble oppnådd. Et vedtak på en slik generalforsamling ville vært bindende for styret. Rutinene og reglene var gode nok, og den norske stat hadde tatt innledende skritt for å få reglene håndhevet i etterkant av styremøtet 8.12.1999. Aksjonærene ble imidlertid enige om å avvike samarbeidet.

- Reglene i aksjonæravtalens punkt 4.5 ble ikke fulgt opp fra svensk side. Avtaler forutsetter at avtalepartene følger dem opp.
- Dette viser bare at man ikke kan ha rutiner som sikrer at den annen part følger den avtalen parten har inngått, hvis parten ikke vil.
- Hvis ikke partene følger avtalene, er avtalen brutt. Avtalekomplekset faller ikke nødvendigvis sammen av den grunn. Da kan man enten bli enige gjennom konsultasjon, man kan gå til voldgift (kap

8) eller man kan gå til oppsigelse av avtalen evt kan man bli enig om frivillig oppløsning.

Spørsmål 8:

På den åpne høringen uttalte statsråden at det var hensiktsmessighetsvurdering som lå bak at man ikke hadde implementert avtalen i vedtektene.

- Hvordan kan det hevdes når det ikke var mulig etter svensk rett?

Svar:

Våre rådgivere var enige om at det ikke var mulig å implementere stemmerettsreglene slik de var utformet i punkt 4.3b (i) i vedtektene. Derfor var det også viktig på norsk side å holde fast ved at de måtte inn i aksjonæravtalen. Både den norske og den svenske eier vurderte - uavhengig av adgangen til å vedtektsfeste ulike forhold - det slik at et selskap som skulle børsnoteres ikke burde ha omfattende stemmerettsregler inn i vedtektene. Børsnoterte selskaper har ofte såkalte minimumsvedtekter. Aksjonærene ønsket å etablere et uavhengig selskap, basert på kommersielle prinsipper og som skulle reflektere en "ikke-intervenerende praksis fra Aksjonærenes side", jf punkt 1.1a) i aksjonæravtalen. Spesielle bindinger ville det av denne grunn neppe være hensiktsmessig å ta inn i vedtektene. Det var også en del av helhetsvurderingen at aksjonæravtalen inneholdt et sikringssystem for å fange opp styrevedtak i strid med avtalen, som påpekt under spørsmål 7.

Spørsmål 9:

På den åpne høringen sa statsråden at man fraskrev seg adgangen til motkrav fordi man vurderte mulige rettslige konflikter som skadelig for nordisk samarbeid i fremtiden og Telenors fremtidige forretningsdrift og børsintroduksjon.

- Hadde man med andre ord ikke vurdert hvilke mulige rettslige krav man f. eks. kunne få fra tredje mann, skatte og avgiftsmessige krav?

Svar:

Statsrådets uttalelse om begrunnelsen for at man valgte å bli enige med den svenske regjering om å oppløse sammenslutningen i minnelighet, knytter seg til den felles erklæring som ble avgitt mellom de to statsministre 16. desember 1999. Det var enighet om at verken eierne eller selskapene skulle fremme krav om erstatning mot hverandre i forbindelse med avviklingen av samarbeidet. Slik statsministeren redegjorde for Stortinget 21. desember 1999, vurderte regjeringen det slik at når bruddet var et faktum stod valget mellom et oppgjør gjennom rettsapparatet eller en avtalebasert avvikling. I en tvist om et erstatningskrav fra norsk side, ville det med stor sannsynlighet ha blitt fremmet

motkrav fra svensk side. En langvarig prosess med usikkert utfall kunne blitt svært skadelig for begge lands teleselskaper og ville kunnet hindre eller skade den forestående børsintroduksjon.

Denne beslutningen ble fattet ut fra en helhetsvurdering av den norske stats interesser. Regjeringen var klar over at det måtte gjennomføres forhandlinger, dels mellom statene og dels mellom selskapene, for å fordele påløpne forpliktelser og avviklingskostnader i det etablerte selskapet. Som påpekt i statsministerens redegjørelse, skal nå alle praktiske og juridiske spørsmål avtales, herunder eventuelle skattemessige spørsmål. Dette er forhold som departementet nå arbeider med, i samråd med Telenor.

Spørsmål 10:

- Er departementet av den oppfatning at det "sikkerhetsnettet" man hadde etablert i 4.3 og 4.5 for å sikre stemmerettsreglene som man etablerte i forhandlingene i mars var tilstrekkelig, eller var det nødvendig med de ekstra tiltak som man satt i verk på bakgrunn av BA-HRs notat av 26. august?

Svar:

Det "sikkerhetsnettet" som var etablert for å sikre at stemmerettsreglene ble respektert bestod både av det formelle rammeverket i aksjonæravtalens punkt 4.3 og 4.5, og den praktiske oppfølgingen av avtalen som beskrevet i BAHR's notat av 26.8.1999. Notatet av 26.8 betød altså ikke at avtalens punkt 4.3 og 4.5 ikke var tilstrekkelig, men var tvert imot den praktiske oppfølgingen av avtalens punkter. Grunnen til at departementet på administrativt nivå ønsket en utredning om forholdet til styret, var at forvaltningen av statens eierandel i det sammenslåtte selskapet, og oppfølgingen av en aksjonæravtale i denne forbindelse, innebar en ny situasjon i forhold til departementets eierstyring av heleide selskaper. Det var derfor viktig å etablere korrekte rutiner, som sikret oppfølging av avtalen uten inngrep i styrets og selskapets forretningsmessige frihet.

Spørsmål 11:

I en svensk selskapsrettslig lærebok Aktieägaravtal s. 31 (Kansmark/ Roos), har vi funnet følgende sitat som ble brukt på høringen:

"När det gäller verkan på ledningsplanet kan det inte råda något tvivel om att alla styrelseledamöter vid sin förvaltning av bolaget äger rätt att följa lag, bolagsordning och skön. Deras röstning kan inte angripas även om de handlar i strid med ett aktieägaravtal. Det er också tveksamt om en styrelseledamöts röstning i strid med ett aktieägaravtal kan utlösa några påföljder för brott mot avtalet . . ."

Som ovan angetts kan det inte helt uteslutas att röstning på bolagsstämman i strid med aktieägaravtalet kan angripas med klandertalan. En sådan röstning kan med största sannolikhet också medföra påföljder på grund av avtalsbrott."

Her står det bl. a. at er usikkert om et styremedlems stemmegivning i strid med en aksjeeieravtale kan angripes.

- Var departementet kjent med disse syn som her fremkommer, eventuelt har man noen kommentarer til det?

Svar:

Kansmark/ Roos sin lærebok har ikke vært benyttet av departementet i arbeidet med å forhandle fram sammenlutningsavtalen og aksjonæravtalen. Både departementet og rådgiverne var imidlertid godt kjent med det tradisjonelle synet på forholdet mellom aksjonæravtaler og styre som sitatet gir uttrykk for. BAHR's uttalelse i notatet av 15.3.99 har sammenheng med det synet på forholdet mellom aksjonæravtaler og styre som sitatet gir uttrykk for. I sitatet slik det er referert i spørsmålet er det imidlertid utelatt følgende setning, som står i forlengelsen av første avsnitt: "En sådan röstning kan dock leda till att frågan tas upp på bolagsstämman som i kraft av sin överordnade ställning kan ge styrelsen direktiv i den aktuella frågan" Uten dette tillegget, får man ikke et fullstendig bilde av uttalelsen om stillingen etter svensk rett. Her gis det uttrykk for det som er det sentrale grunnlaget for den avtalte sikringsmekanismen. I kraft av sin overordnede stilling kan aksjonærene gi styret instruksjoner som sikrer at aksjonæravtalen blir etterlevd. Departementet kan derfor vanskelig se at sitatet fra Kansmark/ Roos kan tas til inntekt for at det er usikkert om et "styremedlems stemmegivning i strid med en aksjonæravtale kan angripes". Tvert imot bekreftes det at aksjonærene på generalforsamling har en overordnet stilling og kan gi styret instruksjoner i enkeltspørsmål.

Spørsmål 12:

- Har det under avtaleslutningen vært fremme tilsvarende juridiske problemer på viktige avtalepunkt som man trolig har funnet en løsning på, og som man heller ikke fant det relevant å orientere Stortinget om?

Svar:

Aksjonæravtalen er forhandlet frem mellom to parter. Hvert enkelt av samtlige punkter i avtalen er grundig drøftet og belyst både ut fra det reelle innholdet og ut fra en juridisk synsvinkel. Temaene som var i fokus, hvor landene i utgangspunktet hadde ulike interesser og posisjoner når det gjaldt det reelle innhold, kunne løses på ulike sett både teknisk og juridisk. Ved avtaleinngåelsen var man selvfølgelig omforent om at man hadde funnet gode og anbefalelsverdige juridiske løsninger på samtlige punkter. Derfor fant begge lands regjeringer å kunne anbefale den ferdig forhandlede avtalen for sine nasjonalforsamlinger. Det henvises for øvrig til svaret på spørsmål 20.

Spørsmål 13:

Ifølge Aksjonæravtalens punkt 9.8 om motstrid mellom Avtalen og Vedtektene skal aksjonæravtalens

bestemmelser ha forrang. Ved motstrid skal bestemmelsene i Aksjonæravtalen implementeres i Vedtektene. Vedtektene bygger på svensk selskapsrett. Ifølge juridiske betenkninger Regjeringen har innhentet fra det svenske advokatfirmaet Vinge, kan ikke Aksjonæravtalens punkt 4.3. b om spesielle krav til styreflertallet ved bestemte avgjørelser implementeres i Vedtektene, fordi dette står i motstrid til svensk selskapsrett som Vedtektene for det nye selskapet bygger på. Vedtektene ble vedtatt 18. oktober, vel fire måneder etter at Stortinget behandlet saken.

- Hvorfor har ikke Regjeringen opplyst Stortinget om at deler av Aksjonæravtalen er motstrid til svensk selskapsrett og kan derfor ikke implementeres i Vedtektene?

Svar:

Departementet kan ikke se at noen del av avtalen er i motstrid til svensk selskapsrett. Det er fullt lovlig å etablere aksjonæravtaler i Sverige som i Norge, og det er ikke i motstrid til svensk selskapsrett å ha stemmerettsregler i en aksjonæravtale. Det at stemmerettsreglene ikke kan implementeres i vedtektene betyr ikke at det foreligger slik motstrid, jf svaret på spørsmål 4. Spørsmålet om hvorfor det ikke er opplyst "at deler av aksjonæravtalen er (i) motstrid til svensk selskapsrett og derfor ikke kan implementeres i vedtektene", er derfor ikke dekkende. Partene i aksjonæravtalen har avtalt en rekke forhold som ikke følger direkte av svenske aksjelovgivning. De har også avtalt mange rettigheter og plikter som det verken er ønskelig eller mulig å vedtektsfeste. Det forhold at det ikke var mulig å vedtektsfeste stemmerettsreglene er ikke noe motstridsspørsmål.

Spørsmål 14:

- Hvor i proposisjonen om sammenslåing av Telenor AS og Telia AB framkommer følgende opplysninger fra advokatfirmaet BA-HR, jf. advokatfirmaets brev 15. mars 1999 til Samferdselsdepartementet:

"Som vi har vært inne på tidligere, foreligger det visse praktiske og juridiske problemer med å gjøre de kvalifiserte stemmereglene i styret effektive. Det heter nå (noe som også er avtalt i Intensjonserklæringen) at visse styrebeslutninger krever et flertall i styret som inkluderer minst ett styremedlem nominert av hver stat. Dette gjelder bl.a. beslutninger om vedtagelse av budsjettet, beslutninger og anbefalinger om vesentlige transaksjoner, samt oppnevning og oppsigelse av administrerende direktør.

Det er ikke mulig å vedtektsfeste en bestemmelse som ovenfor nevnt. Dette medfører at man kan risikere at man kan ha et flertall i styret for en beslutning nevnt ovenfor, og at dette flertallet ikke inkluderer et styremedlem nominert av den norske stat. Dette vil være et gyldig selskapsvedtak.

(...)

Det vil være vanskelig å hevde at beslutninger fattet i strid med forutsetningene om kvalifisert flertall vil være brudd på aksjonæravtalen, idet selskapet og styremedlemmene ikke er part i aksjonæravtalen."

Svar:

BAHR's brev av 15.3.99, som er delvis sitert i spørsmålet, er ikke inntatt i St.prp. 58 (1998/99) om sammenslåing av Telenor AS og Telia AB. Løsningene på de spørsmålene som er angitt i brevet framgår klart i avtaleteksten, som er trykt vedlegg i proposisjonen.

Spørsmål 15:

Det framgår av høringen 18. januar at man på bakgrunn av ovenfor nevnte forhold valgte en alternativ mekanisme for å ivareta aksjonæravtalens stemmereglene, bl.a. slik at det foreligger avtalemessig plikt til å instruere styremedlemmer.

- Hvor i proposisjonen er det gjort rede for disse problemstillingene og den mekanismen som skal ivareta aksjonæravtalens stemmereglene? Med proposisjonen forstås her hoveddokumentet, og ikke vedlegg.

Svar:

Den avtalemessige plikten til å instruere styremedlemmer går fram av aksjonæravtalens punkt 4.5, som er inntatt i trykt vedlegg til proposisjonen. Prosatekstene i såvel den norske som den svenske proposisjonen redegjør ikke for de juridiske vurderingene som ligger bak partenes posisjoner ved forhandlingene av de ulike paragrafene i avtaleverket. Det gjelder også for denne paragrafen. For nærmere begrunnelse vises til spørsmål 20.

Spørsmål 16:

Komiteen har bedt om at alle relevante juridiske vurderinger oversendes komiteen. Ifølge Aftenposten 20. januar er det fortsatt en rekke dokumenter som ikke er oversendt.

- En ber om at notater som vedrører stemmereglene, konsekvenser av stemmereglene og vedtekter blir gjort kjent for komiteen.

Svar:

Under forhandlingene ble det utarbeidet en rekke juridiske og finansielle råd for partene. Departementet oversender vedlagt notater utarbeidet for departementet som tar opp juridiske spørsmål vedrørende stemmereglene, konsekvenser av stemmereglene og vedtekter. Telenor hadde egne rådgivere (Thommessen, Krefting, Greve Lund).

Følgende dokumenter er vedlagt:

Telefaks fra Thommessen, Krefting, Greve Lund til Samferdselsdepartementet datert 10.2.1999: Kommentarer til det svenske avtaleutkastet.

Notat fra BAHN til Samferdselsdepartementet datert 2.3.99: Prosjekt NORDLYS - styrerepresentasjon

Telefaks fra Thommessen, Krefting, Greve Lund til Samferdselsdepartementet datert 4.3.1999: Utkast til møtereferat, avtalespørsmål.

Notat fra BAHR til Samferdselsdepartementet datert 5.3.99: Prosjekt NORDLYS - utkast til vedtekter.

Notat fra Thommesen, Krefting, Greve Lund til Telenor og Samferdselsdepartementet datert 20.3.99: Stiftelsesdokumenter og vedtekter.

Spørsmål 17:

Når ble departementet kjent med at styremedlemmene i Telenor/Telia nominert av den norske stat, ga Regjeringen råd om å søke å oppnå en frivillig fisjon?

Svar:

Departementet drøftet i et møte mellom statsråden, administrerende direktør og de fire norske aksjonærvalgte styremedlemmene den 9. desember 1999 muligheten for frivillig oppløsning og også andre alternativer for å løse den situasjon som var oppstått i styremøtet 8.12.99. På dette tidspunktet var frivillig oppløsning, som forutsetter medvirkning fra begge parter, ett av flere mulige handlingsalternativ som ble vurdert. Det ble også vurdert om man kunne forhandle seg fram til en bedre løsning for Norge ved at saken ble tatt opp på ny i et nytt styremøte, og om børsintroduksjonen kunne/burde utsettes. Det ble ikke gitt skriftlig råd, men på møte 10. desember uttalte styrets norske medlemmer at de primært ville gå inn for frivillig oppløsning. Som det framgår av statsministerens redegjørelse, ville ikke regjeringen gå videre med diskusjoner før motparten respekterte aksjonæravtalen. Når dette viste seg å ikke være mulig å oppnå, ble den svenske og norske statsminister enige om frivillig oppløsning.

Spørsmål 18:

I punkt 9.8 i Aksjonæravtalen vedrørende motstrid heter det "Partene skal gjøre alt de kan for å endre Vedtektene for å eliminere slik motstrid og skal sørge for at bestemmelsene i denne avtale implementeres i vedtektene". Under den åpne høring i Stortinget 18. januar sa samferdselsministeren ifølge urevidert referat:

"Det ville være hvis det er motstrid mellom avtale og vedtekter, så skal man altså sørge for at konklusjonen, implementeringen, skjer på en slik måte at det aldri er tvil om at aksjonæravtalen går foran vedtektene."

- Innebærer implementering av vedtektene må endres slik at de er i pakt med avtalen?

Svar:

Ved motstrid mellom avtale og vedtekter skal man sørge for at bestemmelsene i avtalen implementeres i vedtektene, jf svaret på spørsmål 4.

I dette spørsmålet illustrerte vi forholdet ved at man kunne tenke seg at vedtektene, i motstrid til avtalen, skulle ha bestemt at selskapets hovedkontor skulle ligge i Norge. I en slik situasjon ville det vært nødvendig å endre vedtektene. For øvrig kan det også nevnes at det i kommersielle selskaper, som skal børsnoteres, ofte vil være ønskelig med minimumsvedtekter. Det er høyst usikkert i hvilken utstrekning den svenske siden i forhandlingene ville ha akseptert at stemmereglene skulle vedtektsfestes. Det kan også trekkes fram at

Telenor, og Telenors juridiske rådgiver Thommessen, Krefting, Greve Lund aktivt deltok i forhandlingene.

Spørsmål 19:

Departementsråd Sanderud sa i den åpne høringen følgende om forholdet mellom Aksjonæravtalen og Vedtektene vedrørende punkt 9.8 siste avsnitt i Aksjonæravtalen:

"den paragrafen er altså tatt inn for å sikre konsistens i regelverket, og det står uttrykkelig at aksjonæravtalen skal ha forrang, men det skal være konsistens mellom - selvfølgelig - aksjonæravtale og vedtekter."

- Er det, slik aksjonæravtale og vedtekter ble utformet, konsistens mellom dem i spørsmålet om stemmerettsregler?

Svar:

Det vises til den generelle redegjørelse for motstridsbegrepet i tilknytning til spørsmål 4. Hele poenget med bestemmelsen er å sørge for at eventuell motstrid elimineres. Det er ingen inkonsistens mellom avtale og vedtekter.

Spørsmål 20:

I forbindelse med spørsmål om de juridiske råd som er innhentet før avtale ble inngått, sier samferdselsministeren i den åpne høringen 18. januar på spørsmål om å presentere dem for Stortinget:

"Den løsningen som man er kommet fram til på et problem i forhandlinger, er det ikke naturlig å presentere for noen som helst, rett og slett fordi at når man har funnet en løsning og anbefaler en avtale, er det noe man går for."

- Innebærer det at Stortinget ikke skal få kjennskap til motforestillinger, fordi departementet gir den løsningen de finner best?

Svar:

I arbeidet med en stortingsproposisjon vil det alltid være en vurdering av hvor mye av forarbeidet, inklusive motforestillinger som framkommer for eksempel i høringsuttalelser, som bør inn i proposisjonen for at Stortinget skal få best mulig grunnlag for sin behandling. Det er vanlig at også høringsuttalelser som inneholder motforestillinger, tas med. Høringsuttalelser refererer seg normalt til det forslag som framlegges for Stortinget. BAHR's uttalelse og andre juridiske råd som ble gitt under forhandlingsprosessen, var innspill til avtaleutkastet slik det forelå da uttalelsene ble gitt. Det er derfor naturlig å skille mellom motforestillinger som gjelder det forslag som framlegges for Stortinget og motforestillinger mot tidligere utkast, og der motforestillingene er ivaretatt i det forslag Stortinget får seg presentert.

I dette tilfellet var det snakk om å presentere en omforent forhandlingsløsning etter kommersielle forhandlinger med den svenske regjering. Da så verken

den svenske eller den norske regjering det som relevant å redegjøre for de mange vurderinger og ulike løsninger som forhandlingene om hver enkelt paragraf hadde omfattet. Dette ville for det første kunne sådd tvil om de to parter hadde tillit til at den annen part ville overholde de inngåtte avtaler. For det andre ville det åpenbart gitt stor inkonsistens mellom de to proposisjonene til henholdsvis den norske og svenske nasjonalforsamling, fordi de to forhandlingsmotparter hadde ulike interesser og derfor helt ulik bakgrunn for de posisjoner de forhandlet ut ifra.

Derfor kan det ikke påregnes at det kunne ha foreligget en objektiv og omforent beskrivelse av positive og negative konsekvenser av ulike måter å utforme hver enkelt paragraf på i proposisjonenes prosatekster. Departementet gav således ikke den løsning det "fant best", men den løsning den hadde kommet overens med den svenske stat om, og som den i proposisjonen, i full tekst, anbefalte for Stortinget som en god avtale. Meningsinnholdet i de to proposisjonene ville fort bli oppfattet som ulikt dersom alle motforestillinger fra de to forhandlingsdelegasjoner og deres ulike rådgivere skulle vært omhandlet og problematisert i proposisjonene. I tillegg ville en slik fremgangsmåte vært lite tilrådelig, ettersom det sammenslåtte selskapet skulle børsintrodukeres, og man på det tidspunkt proposisjonene ble lagt fram så for seg at børsintroduksjonen skulle skje allerede høsten 1999. Det er også viktig å understreke at dette er et framforhandlet resultat som de to nasjonalforsamlinger ble invitert til å si ja eller nei til. Mens Stortinget i forbindelse med et lovforslag kan endre eller justere hver enkelt paragraf, måtte det her ta stilling til avtalen som helhet. Det vises for øvrig til svar gitt på spørsmål 12.

Spørsmål 21:

Under høringen 18. januar uttrykte samferdselsminister Fjærvoll at Regjeringen presenterte "det som var tilstrekkelig, det var det som var nødvendig, og det var det som var riktig å presentere for Stortinget for å fatte en korrekt beslutning."

- Innebærer det at det ikke ville vært riktig å informere om hvorfor stemmerettsreglene ikke var tatt inn i vedtektene og de juridiske betenkninger vedrørende mulig konflikt mellom gyldig selskapsvedtak i strid med stemmerettsreglene?

Svar:

Det er et skjønsspørsmål hvor mye materiale som skal presenteres for Stortinget i en sak. Dette gjelder også de forhold som er nevnt i spørsmålet. Det innebærer at etter min vurdering var den informasjon som ble gitt i proposisjonen, og det forhold at avtalene var vedlagt i full tekst, tilstrekkelig til at Stortinget kunne bedømme om dette var en avtale som ville være god for Norge. Det vises også til svaret på spørsmål 8, 22, 30 og 31. Det ble for øvrig ikke stilt noen spørsmål fra samferdselskomiteen i forbindelse med behandlingen av denne proposisjonen.

Spørsmål 22:

I den åpne høringen 18. januar uttalte samferdselsminister Fjærvoll vedrørende at styret fullt lovlig kunne se bort fra aksjonæravtalen at "Til det siste punktet lar jeg juristene fremdeles strides om gyldighet eller ikke gyldighet". Dette var et sentralt tema i det forberedende arbeid, og er berørt i de juridiske dokumenter som departementet innhentet vinteren /våren 1999.

- Var det noen strid blant de jurister som var departementets rådgivere eller var det samstemthet om at styret fullt lovlig kunne se bort fra aksjonæravtalen?

Svar:

Etter regjeringens oppfatning er spørsmålet om styrevedtaket var "gyldig" eller "ugyldig" ikke det sentrale. Det som er viktig, er hvilke virkninger vedtaket kunne få. Etter at Televerket ble omdannet til aksjeselskap i 1994 (jf St.prp. 43 (1993/94)) har Telenors styre kunnet fatte selskapsrettslig "gyldige" vedtak, i prinsippet også i strid med gjeldende politiske retningslinjer.

Spørsmålet om ugyldighet i forbindelse med selskapsvedtak har først og fremst betydning overfor vedtak som retter seg mot andre selskaper eller personer utenfor selskapet ("tredjemenn"). Vedtaket av 8.12.99 (og for så vidt de fleste av de forhold som er omfattet av de særskilte stemmerettsregler i punkt 4.3b)) har ingen virkning overfor tredjemenn. Dette medfører at selskapet hadde full adgang til å reversere beslutningen, uavhengig av om man kaller vedtaket "gyldig" eller "ugyldig". Det er muligheten til å omgjøre beslutningen som etter min mening er den interessante problemstillingen i forhold til beslutninger fattet i strid med stemmerettsreglene i punkt 4.3b). Lignende synspunkter er for øvrig fremsatt av professor dr jur Johan Giertsen i artikkelen "Telia-Telenor. Spennende jus og forretningsmessig havari" som departementet er kjent med at Stortinget har fått oversendt direkte fra forfatteren.

Til spørsmålet om strid mellom juristene/samstemthet kan det slås fast at det aldri har vært noen samstemthet om at "styret fullt lovlig kunne se bort fra aksjonæravtalen". Min uttalelse må ses i tilknytning til ovenstående generelle redegjørelse om spørsmålet om selskapsrettslig ugyldighet av et vedtak i strid med en aksjonæravtale. Videre er det ikke slik at styret - uavhengig av ugyldighetsdebatten - fritt kan velge å se bort fra en aksjonæravtale som er inngått mellom alle aksjonærene. Når styret er klar over denne avtalen, og velger å handle i strid med den, vil dette kunne få konsekvenser for forholdet mellom styret og aksjonærene. I normale tilfeller vil et styre som handler på denne måten i det minste måtte være forberedt på å bli skiftet ut.

Det var enighet blant våre rådgivere om at det var riktig å avtalefeste at hvis stemmerettsreglene ikke følges, plikter aksjonærene å instruere styremedlem-

mene. For øvrig var ikke dette noe omdiskutert tema på dette tidspunktet. Det vises til svar på spørsmål 23.

Spørsmål 23:

To ganger i løpet av den åpne høringen 18. januar uttalte samferdselsminister Fjærvoll at aksjonæravtalen binder "moralisk, tillitsmessig og juridisk".

- Kan departementet utdype hva som ligger i juridisk binding?

Svar:

Aksjonæravtalen er en juridisk bindende avtale mellom de to eierne av selskapet. Ved undertegning av avtalen i Stockholm 19.10.99, påtok den svenske og norske stat seg å etterleve avtalen, og å oppfylle de forpliktelser den angir. På aksjonærnivå er den sentrale rettslige betydningen av at aksjonæravtalen er juridisk bindende at avtalen kan gjennomføres ved hjelp av domstolssystemet, eventuelt voldgift.

Spørsmål 24:

Under høringen 18. januar uttrykte samferdselsminister Fjærvoll at "Så etablerte vi i tillegg ordninger med henvisning til BA-HRs notat av 26. august".

- Hvilke ordninger ble etablert?

Svar:

BAHR anbefalte at det skulle etableres rutiner på to plan, nemlig mellom de to aksjonærer, og mellom departementet og styremedlemmene. Rutiner mellom de to aksjonærer ble etablert ved at det ble nedsatt en styringsgruppe for børsnøtering og integrasjonsarbeid i juni. Denne gruppen ble senere supplert av et eierforum, der embetsmenn på høyt nivå møttes. Eierforum hadde møte i Stockholm 6.12.99, og nytt møte var avtalt 13.12.99. Dette møtet ble avlyst.

Departementet innkalte de norske styremedlemmene til møte 1.9.99. I møtet ble avtalene, inklusive stemmerettsreglene, gjennomgått og forholdet mellom departementet og det kommende styret ble diskutert, slik at alle var innforstått med dette. At dette var forstått, illustreres for øvrig ved at styremedlemmene utformet en protokolltilførsel i tråd med departementets forståelse av regelverket i styremøtet den 8.12.99, uten at det der og da hadde vært kontakt med departementet. Videre var det løpende kontakt mellom departementet og styremedlemmene. I tillegg ble det etablert en rutine der departementet månedlig, og foran alle viktige styremøter, møtte den svenske styreleder Jan Åke Kark.

Spørsmål 25:

Under høringen 18. januar uttrykte samferdselsminister Fjærvoll om forholdet mellom norske og svenske interesser følgende: "Det kan ha vært litt ulike mål,

men jeg har ingen grunn til å tvile på at vi har vært samkjørt stort sett hele tiden."

- Er dette en dekkende beskrivelse med bakgrunn i at partene ikke evnet å lokalisere forretningsområdene før avtale ble inngått, konflikt om arbeidende styreformann, vanskeligheter med å få inn stemmerettsreglene, brevvekslingen i august-september som statsråden beskriver som opplegg for "stor omkamp" og "anstrengt situasjon" og slik han beskriver sin utsettelse av reise til Stockholm 18. oktober?

Svar:

Henvisningen i høringen tar sikte på det overordnede industripolitiske målet som begge stater hadde med sammenslåingen. Det er ikke grunn til å tro at det ikke var samsvar mellom landene når det gjelder det grunnleggende fornuftige i å slå disse to selskapene sammen for å møte de raske og omfattende strukturelle endringer i telemarkedene, og den raskt økende internasjonalisering på dette feltet. Det er heller slik at enigheten om de overordnede målene var så sterk at begge land ønsket å overkomme vanskeligheter som normalt vil forekomme i en sak av så stort omfang som dette. Det selvfølgelig utgangspunktet har vært at vi ikke trodde Sverige ville bryte avtalen.

Spørsmål 26:

På spørsmål om det var "noen som helst grunn til å tru at det fra eigarane si side ville bli vanskar med å etterleve aksjonæravtalen" svarer samferdselsminister Fjærvoll under høringen 18. januar: "ikke undervegs i selve prosessen - med ett unntak, og det unntaket oppstod like før undertegningen i oktober".

Samtidig beskriver samferdselsministeren brevet fra departementsråd Detter i august som "det egentlig innebar en omkamp, en stor omkamp som betydde endringer av vesentlige punkter i aksjonæravtalen hvis den skulle gjennomføres", og om situasjonen 23. september sier han at "det i løpet av kvelden da var en meget anstrengt situasjon, en situasjon som var helt på spissen - det var den perioden da det var nærmest brudd".

- Hvordan er det da mulig å beskrive prosessen slik at det bare var på ett tidspunkt, like før undertegningen i oktober, at det var noen grunn til å tro at det kunne bli vanskelig å etterleve aksjonæravtalen?

Svar:

Brevet fra departementsråd Dag Detter gir ikke grunn til å tro at ikke aksjonæravtalen ville bli etterlevd. Dette brevet gir imidlertid klart signal om at det på dette tidspunktet fra svensk side var ønskelig å reforhandle deler av avtalen i svensk favør. Avtalen ble ikke reforhandlet. Det ble i stedet gitt skriftlige forsikringer om at den skulle fortsette å gjelde.

Spørsmål 27:

I statsminister Bondeviks redegjørelse 21. desember 1999 vektlegges brevvekslingen i august og september. Blant annet vises det til at statsråd Rosengren bekreftet aksept av at stemmerettsreglene gjaldt for plassering av hovedkontor for de ulike forretningsområder. I brevet fra Rosengren av 23. september skrives det riktignok at "de avtal som tråffats og som godkants av de parlamentariske församlingarna i våra båda länder liksom tillhörande integrationsprinciper självfallet skall respekteras."

Rosengren bekrefter med andre ord at avtalene mellom Norge og Sverige fremdeles gjelder.

- Men hvor i Rosengrens brev finner vi den konkrete bekreftelsen på stemmerettsreglene og sammenhengen med plassering av forretningsområder?

Svar:

I redegjørelsen den 21.12.99 omtalte statsministeren den brevveksling det her spørres om, og sa bl a i forbindelse med beskrivelse av første del av denne brevvekslingen følgende: "På bakgrunn av kravene i dette brevet (fra Dag Detter av 24.8.99), fant statsråd Dag Jostein Fjærvoll det nødvendig å skrive til statsråd Rosengren og be om hans skriftlige bekreftelse på at aksjonæravtalen og sammenslåingsavtalen fortsatt gjaldt. En slik bekreftelse ble mottatt i brev av 30. august."

I brev fra Fjærvoll til Rosengren av 26.8.99, sa Fjærvoll bl a følgende: "Innholdet i brevet (fra Dag Detter av 24.8.99) er av en slik art at jeg finner å måtte be om at du personlig bekrefter at de avtalene (sammenslåingsavtale og aksjonæravtale) som ble inngått mellom den norske og svenske stat den 30. mars 1999, og som senere er godkjent av de to lands nasjonalforsamlinger, fortsatt gjelder."

Ordlyden i brevet av 30.8. fra Rosengren, der han svarer på dette, er følgende: "Næringsdepartementets brev, daterat den 24. augusti, till Samferdselsdepartementet har som utgangspunkt att EU-kommissionen enligt parternas gemensamma bedömning sannolikt inte kommer att lämna sitt tillstånd till det samgående vi avtalade om den 30. mars 1999. Om sådant tillstånd trots allt skulle komma att lämnas, fortsätter avtalet givetvis att gälla."

På bakgrunn av dette, sa statsministeren følgende i redegjørelsen: "Tillatelsen fra EU-kommisjonen ble gitt 13. oktober. Altså skulle avtalen gjelde."

Når det gjelder brevet fra Rosengren av 23. september, viser statsministeren i sin redegjørelse først til at brevet fra Dag Detter inneholdt krav som ville måtte medføre reforhandling av avtalen på flere områder (bl.a. bytteforhold og lokalisering). Deretter peker han på følgende: "To dager senere, 1. september, sendte statsråd Fjærvoll et brev til statsråd Rosengren, der kravene om endring i avtalen ble avvist, og der det ble presisert at stemmerettsreglene gjaldt for spørsmål vedrørende plasseringen av hovedkontor for de ulike forretningsområdene. Statsråd Rosengren bekreftet at

aksjonæravtalens regler skulle gjelde i brev av 23.9.99, og dette ble bekreftet fra norsk side i brev av samme dato."

I brevet fra statsråd Rosengren av 23.9.99 står det: "Mot bakgrunn av den diskussion vi och våra tjänstmän haft under senare tid rörande vissa grundläggande frågor när det gäller det sammanslagna Telenor vill jag understryka att de avtal som träffats och som godkants av de parlamentariske församlingarna i våra båda länder, liksom tillhörande integrationsprinciper, självfallet skall respekteras."

Både bekreftelsene i disse brevene, og statsministerens henvisninger, er altså av *generell* natur og gjelder som det går fram av sitatene ovenfor hele avtalen, altså alle avtalens punkter.

Stemmereglene (4.3 b (i)) er ett av de punktene avtalen inneholder. Statsråd Rosengren tok ikke forbehold om noen del av avtalekomplekset i noen av sine to bekreftelser. I tillegg var deler av avtaleverket omtalt i statsråd Fjærvolls brev av 1.9.99 som Rosengren her svarer på. Ett av de områdene som var omtalt i punkt 2.3 i brev av 1.9.99, var stemmereglene. Brevet inneholder bl a følgende formulering: "De forhold som her omtales (hovedkontor/organisasjon/lokalisering, jf pkt 2.3 i Dag Detters brev) er regulert i aksjonæravtalens punkt 5.1, og i vedlegg 3A. I henhold til avtalen, skal beslutninger vedrørende disse forhold underlegges de spesielle stemmerettsregler som framgår av aksjonæravtalens punkt 4.3 b (i)." Også i andre deler av brevet omtales imidlertid avtalene. Det står i punkt 2.1 i brevet, om konsernledelse, følgende: "forholdet mellom eiere, styre og konsernledelse er regulert i aksjonæravtalens kap 4 og 5, og følger for øvrig av ordinær, svensk aksjelovegivning." Det vises for øvrig også i brevet til andre punkter i avtaleverket (prg 1.1 og 4.1c i sammenslutningsavtalen er også omtalt).

Statsministeren har, som beskrevet ovenfor, pekt på at statsråd Rosengren to ganger skriftlig har bekreftet at avtalene som er inngått skal respekteres. Når stemmerettsreglene står i avtalene, må de også være omfattet. I tillegg er det også slik at tolkningen av hva de omfatter lå inne i brevet av 1.9.99. Statsministeren har ikke sagt at Rosengren uttrykkelig bekreftet *tolkningen* i sine brev. Han sa at Rosengren bekreftet at avtalene skulle holdes. Det gjorde han også etter at den norske samferdselsministeren uttrykkelig hadde gjort oppmerksom på sin tolkning av reglene. Statsministeren trakk på bakgrunn av bl a dette (men også andre forhold, f eks intervjuet med Kark i Telecom Revy 30.9.99) følgende slutning: "Etter dette mener jeg det var gjort det som med rimelighet kunne forlanges for å sikre at det var den samme forståelse på svensk og norsk side av at aksjonæravtalens stemmerettsregler skulle følges av styret."

Svaret på spørsmålet blir da, som det går fram ovenfor, at statsministeren i sin redegjørelse sa at Rosengren har bekreftet at *avtalene skal gjelde*, han sa ikke at Rosengren hadde omtalt stemmerettsreglene i sine brev, slik spørsmål 27 kan oppfattes som.

Spørsmål 28:

Under høringen 18. januar ble det stilt spørsmål om det hadde vært stilt spørsmål med mekanismene som var innebygd i aksjonæravtalen og samferdselsminister Fjærvoll svarte "Jeg vet ikke at det har vært stilt spørsmål med mekanismene".

I notat fra advokatfirmaet BA-HR av 26. august 1999 blir det i siste avsnitt i pkt. 2, samt i andre avsnitt i pkt. 5, tatt opp hvorvidt det var "tillatelig etter gjeldende rett" å instruere styremedlemmene.

- Var ikke instruksjonsretten en sentral del av mekanismene i Aksjonæravtalen?

Svar:

Instruksjonsretten er omtalt og forklart i svaret på spørsmål 4. Det er riktig at den var en sentral del av mekanismene i Aksjonæravtalen. Det er ikke vil om at eierne i generalforsamling kan instruere styret.

Spørsmål 29:

- Hva ligger i begrepet "motstrid" i aksjonæravtalens punkt 9.8?

- Hvordan begrunner departementet at det ikke er motstrid mellom aksjonæravtalen og vedtektene?

Svar:

Det henvises til svar under spørsmål 4.

Spørsmål 30:

Hvordan ble BA-HRs notat av 15.mars ivaretatt i aksjonæravtalen?

Svar:

Notatet fra BAHR tok opp to forhold som ble forhandlet inn. For det første var det på dette tidspunktet foreslått at styret skulle ha ni medlemmer. Resultatet ble i tråd med BAHR's anbefaling tolv medlemmer. Dette står i avtalens punkt 4.2a). I tillegg tok BAHR opp det faktum at man uansett alltid kan risikere at styret fatter vedtak i strid med aksjonæravtalen, men at man - dersom et slikt problem skulle oppstå - skulle kunne kreve at det ble avholdt generalforsamling slik at bestemmelsen kunne gis effekt. Avtalens punkt 4.5 ble fremforhandlet i den form den fikk til slutt. Det innebar at instruksjonsretten og -plikten overfor styret ble presisert, samt plikten til å stemme for sine aksjer for å sikre oppfyllelsen av avtalen. Dette medførte at man hadde etablert et system hvorefter styremedlemmene både fikk en generell instruks i forhold til aksjonæravtalen, samt at man hadde mulighet for å gi spesifikke instruksjoner i forkant av konkrete styremøter. Notatet fra BAHR ble altså fulgt opp på flere plan. Avtalen gir anledning til forutgående instruksjon av styremedlemmene. I tillegg - for den situasjon at styremedlemmene av en eller annen grunn skulle handle i strid med reglene i aksjonæravtalen - har man sikret seg en etterfølgende "repareringsmulighet" gjennom muligheten for generalforsamlingsvedtak.

Spørsmål 31:

- Hvordan er sammenhengen mellom de spørsmål BA-HR tok opp i notatet 15. mars og det som skjedde på styremøtet 8. desember?

Svar:

Det som skjedde på styremøtet 8. desember var at det oppstod dead-lock i styret, og at styrelederen brukte sin dobbelstemme i strid med aksjonæravtalen. Den svenske begrunnelsen for at styrelederen kunne bruke sin dobbelstemme ved beslutningen om relokalisering av forretningsområdene ledelse, var at de påberopte seg at dette vedtaket ikke var omfattet av stemmereglene i aksjonæravtalens punkt 4.3b(i). Det er fra svensk hold ikke reist tvil om mekanismen med hensyn til instruksjon av styret. Så lenge svensk side fastholdt sin tolkning av oppregningen i 4.3b(i), ville det ikke gjort noen forskjell om stemmerettsreglene var gjentatt i vedtektene. Uenigheten mellom svensk og norsk side dreide seg derfor ikke om innholdet i BAHR's notat (prosessregler, forholdet mellom vedtekter og aksjonæravtale, eierens instruksjonsmyndighet eller lignende) men om plassering av hovedkontor for mobil var en av de avgjørelsene de spesielle stemmereglene skulle omfatte.

Spørsmål 32:

- Har forholdet mellom aksjonæravtalen og vedtektene vært reist som et spørsmål eller problem fra svensk side?

Svar:

Forholdet mellom aksjonæravtalen og vedtektene har ikke vært reist som et spørsmål eller problem fra svensk side.

Spørsmål 33:

Professor dr. juris Tore Bråthen sammenfatter sine synspunkter slik:

"Det foreligger et betydelig rettskildemateriale som tilsier at bestemmelsen i Aksjonæravtalen om flertallskravet for styrevedtak ikke var rettslig bindende for styret siden bestemmelsene ikke var inntatt i vedtektene. De svenske regler om hva som kan vedtektsfestes gjør det vanskelig å etablere vedtektsbestemmelser om slike flertallsregler som Aksjonæravtalen tok sikte på. Det finnes likevel modeller som gjør dette mulig.

Hadde Newtel AB hatt vedtektsbestemmelser om tilslutning fra både styreleder og nestleder, delegasjon eller særskilte flertallskrav (sml. avsnitt 11.4, 11.5 og 11.6 foran), ville det under ellers like vilkår som da styret behandlet lokaliseringsspørsmålet 8. desember 1999 ikke vært truffet noe vedtak om lokalisering av mobilenheten.

(...)

Hadde det ikke vært truffet noe vedtak om lokalisering av mobilenheten den 8. desember 1999, måtte styret enten arbeide videre med lokaliseringsspørsmålet

eller overlate til generalforsamlingen å treffe avgjørelsen."

Dette viser at spørsmålet om vedtektsfesting kunne hatt stor betydning. Spørsmålet om ulik tolkning av Aksjonæravtalen kunne likevel selvsagt hatt betydning.

i) Av det materiale som komiteen er blitt kjent med etter statsministerens redegjørelse, ser det ut for at spørsmålet om delegasjon (omtalt av Bråten i kap. 11.5) og særskilte flertallskrav (omtalt av Bråten i kap. 11.6) ikke har vært særskilt vurdert.

*- Hvorfor har ikke dette vært særskilt vurdert?
- Hvis det har vært vurdert, bes aktuelle notater oversendt slik det tidligere er anmodet om.*

ii) I spørsmålet om delegasjon viser Bråthen til ulike rettsregler i Sverige og Norge. Bråthen uttaler:

"Denne muligheten var man nok ikke klar over under arbeidet med Aksjonæravtalen og vedtektene."

- Hvilke svenske rådgivere utenom advokatfirmaet Vinge er benyttet til å vurdere spørsmålet om vedtektsfesting?

Notater bes vennligst oversendt.

iii) Hvor i proposisjonens tekst (utenom vedleggenes paragrafer) drøftes spørsmålet om å vedtektsfeste spørsmålet om flertallsregler og konsekvensene av ikke å gjøre det?

Svar:

Departementet har ikke hatt mulighet til å gå grundig inn i den utredning professor dr jur Thore Bråthen har utarbeidet for komiteen. Departementet må derfor ta forbehold om dette når det gjelder svaret på spørsmål 33, men vil gi noen kommentarer.

Generelt sett synes Thore Bråthens påstand å være at dersom Newtel AB hadde hatt vedtektsbestemmelser om tilslutning fra både styreleder og nestleder, delegasjon eller særskilte flertallskrav, ville det under ellers like vilkår som da styret behandlet lokaliseringsspørsmålet 8.12.99 ikke vært truffet noe vedtak om lokalisering av mobilenheten.

Denne oppsummeringen bygger på forutsetninger som må etterprøves nærmere. Den grunnleggende forutsetningen for Thore Bråthens sammenfatning er at aksjonæravtalen ikke har gjennomslagskraft i forhold til styret. Bråthen synes å bruke ordet "gjennomslagskraft" synonymt med om styret rettslig sett er bundet av aksjonæravtalen i den forstand at styrevedtak i strid med avtalen er ugyldig. (punkt 8). Departementet vil sette spørsmålsteget ved om dette er en treffende problemstilling.

Det synes mer hensiktsmessig å spørre hvilke rettslige konsekvenser et styrevedtak i strid med aksjonæravtalen kan få for selskapet og eierne. Det sentrale i denne forbindelse er at aksjonæravtalen inneholder et

sikringssystem som hindrer at styrevedtak i strid med aksjonæravtalen blir effektivt. Derfor blir spørsmålet om gyldighet/ugyldighet etter departementets mening en lite fruktbar tilnærming.

En ytterligere forutsetning fra Tore Bråthens side er at om Newtel AB hadde hatt vedtektsbestemmelser "om tilslutning fra både styreleder og nestleder, delegasjon eller særskilte flertallskrav (sml. avsnitt 11.4, 11.5 og 11.6 foran) ville det under ellers like vilkår som da styret behandlet lokaliseringsspørsmålet 08.12.99 ikke vært truffet noe vedtak om lokalisering av mobilenheten". Uenigheten i styremøtet 08.12.99 gjaldt ikke spørsmålet om stemmerettsregelen som sådan gjaldt for styret. Dette var ikke noe diskusjonsspørsmål verken mellom eierne eller innad i styret. Uenigheten i styremøtet 08.12.99 gjaldt spørsmålet om tolkningen av avtalen, og hvorvidt aksjonæravtalen punkt 4.3 (b) fikk anvendelse på spørsmålet om lokalisering av forretningsområdenes hovedkontor. Dette tolkingsspørsmålet hadde ikke stilt seg annerledes om aksjonæravtalens stemmerettsregel hadde kommet inn i vedtektene, som omtalt foran under spørsmål 31.

I punkt 12 i brevet fra Tore Bråthen berøres riktignok forholdet mellom spørsmålet om styrevedtak i strid med aksjonæravtalen er gyldig og bestemmelsens anvendelsesområde. Han uttaler her at en forutsetning er at en eventuell vedtektsbestemmelser anvendelsesområde var klarlagt. Til det er å si at den norske oppfatningen er at virkeområdet for aksjonæravtalen punkt 4.3 (b) var klart, se svar på spørsmål 6. Dessuten vil en juridisk tekst, uansett ambisjonsnivå, alltid kunne være gjenstand for ulik fortolkning og tvist. I aksjonæravtalen var det gjennom voldgiftsordningen i avtalens punkt 8.2 fastsatt en mekanisme for slike tolknings-tvister.

Den relevante problemstillingen i forhold til spørsmålet om hva som ville være situasjonen om styret opptrådte i strid med avtalen, er om det var etablert en fornuftig og forsvarlig mekanisme for å sikre seg at slike vedtak ikke ble effektivt. En slik mekanisme var tatt inn i punkt 4.5. Det sentrale i denne mekanismen er at aksjonærene har en plikt til å utøve sin stemmerett i generalforsamlingen for å oppnå det som er bestemt i avtalen og det var etablert en plikt til å instruere styremedlemmene. Bestemmelsen må sees i sammenheng med at etter svensk aksjelovgivning kan hver av aksjonærene kreve innkalt til ekstraordinær generalforsamling. I prinsippet kunne det riktig nok tenkes at et styreflertall ved avtale med tredjemann hadde effektivt et styrevedtak i strid med aksjonæravtalen før det var truffet vedtak i samsvar med mekanismen i punkt 4.5, eventuelt innledet voldgiftsbehandling etter punkt 8.2. I praksis måtte man kunne se bort i fra en slik risiko.

Det som er sagt ovenfor viser at spørsmålet om gyldighet/ugyldighet etter min mening er en lite fruktbar problemstilling, og at det sentrale er at den sikringsmekanismen man hadde avtalt var tilfredsstillende.

Når det gjelder de konkrete spørsmål som er reist under punkt 33 kan vi gi følgende svar:

- (i) spørsmålet om å vedtektsfeste en delegasjonsordning ble ikke særskilt vurdert. Dette må sees i sammenheng med at på bakgrunn av uttalelsen fra advokatfirmaet Vinge av 18.02.99, var det ikke hensiktsmessig å arbeide videre med vedtektsfesting av den avtalte stemmerettsregelen. Ved denne vurderingen ble det også lagt vekt på at det ikke var hensiktsmessig med vedtektsfesting tatt i betraktning av den nært forestående børsnoteringen og at den avtale sikringsmekanismen for håndhevelse av aksjonæravtalens stemmerettsregel var fornuftig og forsvarlig. Spørsmålet om å vedtektsfeste at beslutninger omfattet av punkt 4.3 b) måtte ha kvalifisert flertall (dvs 9 stemmer) ble imidlertid vurdert – og forkastet. Bakgrunnen for dette var at en slik stemmerettsregel ville ha kunnet handlingslammet styret.
- (ii) Departementet kjenner ikke til at det ble benyttet andre svenske rådgivere på norsk side enn advokatfirmaet Vinge.
- (iii) Som omtalt og begrunnet foran under spørsmål 14 og spørsmål 20 er spørsmålet om å vedtektsfeste spørsmålet om flertallsregler og konsekvensene av ikke å gjøre det, ikke drøftet i proposisjonens prosatekst.

**Åpen høring i samferdselskomiteen
tirsdag den 18. januar 2000 kl. 11**

Møteleder: O d d v a r d N i l s e n (H)
(samferdselskomiteens leder)

S a k :

Statsministerens redegjørelse for Stortinget 21. desember 1999 om grunnlaget for å avbryte arbeidet med å slå sammen Telenor AS og Telia AB.

Høring med statsråd Dag Jostein Fjærvoll

Dessuten møtte departementsråd Per Sanderud og ekspedisjonssjef Eva Hildrum.

Møtelederen: Da skal jeg på vegne av samferdselskomiteen få ønske velkommen til denne høringen, som er en del av behandlingen av statsministerens redegjørelse for Stortinget om grunnlaget for å avbryte arbeidet med sammenslåing av Telenor og Telia. I den forbindelse har altså komiteen besluttet å holde denne høringen.

Først ganske kort vil jeg konsentrere meg om selve gjennomføringen av høringen. I en hovedspørsmålsrunde har vi begrenset taletid for hvert parti i komiteen som tilsvarer 10 minutter for hver representant. Det er fritt opp til de enkelte partiene å fordele denne taletiden på sine representanter. Enkelte representanter kan således få litt lengre taletid enn 10 minutter – det vil vi komme tilbake til.

Etter hvert komitemedlems spørsmål gis det anledning til en kort og direkte oppfølging av det temaet som har vært behandlet, og til slutt gis det anledning til en meget kort runde som det da ikke er tillatt å stille oppfølgingsspørsmål til.

Vi tar sikte på å ta en pause etter omtrent halvannen time, altså ca. kl. 12.30. Vi avrunder det slik at det passer med spørsmålsstillingen, slik at vi ikke avbryter midt i en spørsmålssekvens.

Så anmoder jeg da om at alle som har spørsmål, forsøker å stille dem så kort og så kjapt som mulig, og det gjelder også svarene, slik at vi kommer gjennom det temaet vi har for oss.

Da vil jeg få ønske samferdselsminister Dag Jostein Fjærvoll velkommen, og kanskje vil du presentere dem du har med deg? Vær så god.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Mange takk, leder. På min høyre side sitter departementsråd Per Sanderud og på venstre side ekspedisjonssjef Eva Hildrum. De har fulgt denne prosessen over vel to år og kjenner den meget godt. – La det være min korte innledning, bare en kort presentasjon. Ordet går tilbake til deg.

Møtelederen: Takk. Jeg er sakens ordfører og skal da stille de første spørsmål. Jeg har en totaltid på 20 minutter med spørsmål og svar.

Denne saken dreier seg da om forholdet mellom Stortinget og Regjeringen, og her er det to spørsmål som må

kartlegges. Det ene er om statsråden har oppfylt sin opplysningsplikt overfor Stortinget, og det andre er om Regjeringen har ivaretatt nasjonale interesser av stor verdi på en skikkelig måte.

Innledningsvis vil jeg spørre statsråden: I forbindelse med statsminister Bondeviks redegjørelse kan vel hovedkonklusjonen være at årsaken til bruddet i fusjonsprosessen utelukkende er å finne på svensk side. Er statsråden enig i det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg har i min presentasjon av det som har skjedd gjennom de to årene – og også statsministeren i sin redegjørelse – ikke vært opptatt av å fordele skyld eller å plassere ansvar. Det vi har registrert, er at det ble et brudd på aksjonæravtalen i desember. Vi beklager at vi ikke kom videre i prosessen – en prosess om en sammenslåing som industrielt og samfunnsøkonomisk ville vært en fordel for begge landene.

I og med at vi nå skal gjennomføre oppløsningsforhandlinger, vil det etter mitt syn være uriktig å feste seg først og fremst ved hvor ansvaret ligger, men bare registrere at vi ikke kom videre i prosessen. Det var egentlig en fusjon 19. oktober, men sammenslutningsprosessen stanset opp i desember. Det er konklusjonen.

Møtelederen: La oss så gå over til selve avtalebeslutningen. Kan statsråden bekrefte at et viktig konfliktspørsmål i diskusjonen og i avtaleforhandlingene var de forskjellige forretningsområdenes lokalisering?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det kan bekreftes at i prosessen fra 20. januar da intensjonserklæringen ble undertegnet, og fram åtte uker til avtalen skulle ha vært ferdig, var lokaliseringsspørsmålet et av de viktige spørsmålene. Og eierne la rimelig sterkt press på de to selskapene for å komme i mål. Dette er fulgt opp videre.

Vi registrerte at da tiden var ute, var man ikke kommet i mål. Eierne hadde ikke greid å få selskapene til å enes. Da måtte man ta standpunkt til: Hva gjør man så videre? Dette er da nedfelt i avtalen, og jeg går ut fra at jeg får anledning til å følge opp dette litt videre i spørsmål og svar-sammenheng og forklare hvordan vi da håndterte den saken.

Møtelederen: Ja, vi skal komme tilbake til det. I stortingsproposisjonen går det frem:

«Det nye selskapets styre vil på et senere tidspunkt beslutte hvordan ledelsen av forretningsområdene skal lokaliseres. Beslutningen underlegges de spesielle stemmerettsregler som er etablert i aksjonæravtalen, dvs at minst en aksjonærvalgt representant fra hvert land må være enig i beslutningen.»

Kan statsråden vise til noen steder i proposisjonen hvor det tas forbehold om denne formuleringen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, dette er Regjeringens klare mening. Det er statsrådets klare mening. Det er det grunnlaget vi har bygd på hele tiden, og det er det som er resultatet av den avtalen som ble underskrevet 30. mars.

Møtelederen: Så det er ingen forbehold i proposisjonen om gyldigheten av denne formuleringen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, hvis lederen mener om tolkningen er korrekt i forhold til det som står i avtalen, så er svaret ja. Ikke bare det, men vi la som en del av og inn i proposisjonen selve avtaleteksten, slik at alle kunne lese hva dette betydde og hva der stod.

Møtelederen: I stortingsproposisjonen går det frem at disse stemmerettsreglene som det er henvisning til ovenfor, skulle vedtektsføres ifølge § 9.8 i avtalen, hvor det står:

«Partene»...«skal sørge for at bestemmelsen i denne avtalen implementeres i vedtektene.»

I notatet av 15. mars fra advokatfirmaet BA-HR heter det følgende:

«Det er ikke mulig å vedtektsføre en bestemmelse som ovenfor nevnt.»

Det er henvisning til stemmerettsbegrensningen. Hvorfor er ikke denne innvendingen tatt med i selve proposisjonen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Der er det nok en misforståelse ute og går på ett punkt. Punkt 9.8 er en motstridsparagraf. Der det måtte oppstå motstrid mellom aksjonæravtale og vedtekter, står det klart at aksjonæravtalen går foran. Det har aldri vært forutsetningen at aksjonæravtalen skulle implementeres i vedtektene. Da hadde vi nemlig ikke trengt noen aksjonæravtale. Aksjonæravtalen er jo kommet i stand nettopp fordi svensk aksjelovgivning og norsk aksjelovgivning ikke tok vare på de to landenes interesser. Derfor ble man enige om i tillit å lage en aksjonæravtale. Den binder begge landene, begge eierne, like mye, den bygger på tillit, og det er klart en forutsetning at den skal følges opp.

Møtelederen: Hvorfor står det da «implementere»? Og hva var det som eventuelt skulle implementeres?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det vil være hvis det er motstrid mellom avtale og vedtekter, så skal man altså sørge for at konklusjonen, implementeringen, skjer på en slik måte at det aldri er tvil om at aksjonæravtalen går foran vedtektene. Men som jeg har gjentatt før, det har aldri vært verken ønske eller krav fra verken Telenors styre, ledelse eller fra svensk eller norsk side, og det hadde vært et mistak etter mitt syn, om man skulle ha prøvd å implementere selve aksjonæravtalen i vedtektene.

Møtelederen: Hvorfor står ikke den i den svenske proposisjonen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hvilken?

Møtelederen: Den setningen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det kan jeg ikke svare på utover det at jeg kan slå fast følgende: Som det står i avtalen, er den engelske teksten utslagsgivende.

Det er den engelske teksten man skal gå tilbake til dersom det skulle oppstå noen som helst tvil. Jeg har grunn til å si her og nå at jeg er meget tilfreds med den norske oversettelsen av den engelske teksten.

Møtelederen: Så statsråden avkrefter da at det kan være en oversettelsesfeil i denne proposisjonen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg bare si det slik at de som er filologer og kan engelsk veldig godt, vil jeg tro er godt fornøyd med den norske oversettelsen av den engelske teksten.

Møtelederen: Men ble det noensinne avklart at denne setningen ikke stod i den svenske? Tok man det opp med svenskene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg kan ikke se det konkret. Det kan da departementsråden eventuelt svare på hvis det er et spesielt møte man tenker på. Men dette har det aldri vært noe ønske fra svensk side å ta opp. Det har aldri vært noe krav om å implementere i vedtektene. Det har heller ikke vært noe krav fra Telenors styre eller ledelse at det skulle gjøres. Men hvis lederen tillater det, er det naturlig at departementsråden svarer på om dette har vært tatt opp i noe møte eller at det har vært vurdert.

Møtelederen: Hvis det kan gis et kort svar på det.

Per Sanderud: Så vidt jeg vet, er dette ikke tatt opp. Det ble forhandlet på engelsk, og det ble oversatt helt til slutt i prosessen.

Møtelederen: I det samme notatet fra BA-HR står det:

«Dette medfører at man kan risikere at man kan ha et flertall i styret for en beslutning nevnt ovenfor, og at dette flertallet ikke inkluderer et styremedlem nominert av den norske stat. Dette vil være et gyldig selskapsvedtak.»

I et fremtredende hovedverk i Sverige knyttet til selskapsrett av Kansmark og Roos står følgende setning: «Deras» – altså styremedlemmenes – «röstning kan inte angripast även om det handlar i strid med aktionärvartalen.» Var statsråden kjent med disse formuleringene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Norge var godt kjent med at vi hadde behov for å ta høyde for en situasjon som kunne oppstå, og som oppstod den 8. desember. Det notatet som var et håndnotat midt under forhandlingene fra BA-HRs side, 15. mars, er oppfylt i all hovedsak. Når jeg sier «all hovedsak», er det fordi at akkurat det spørsmålet som nå reises, var det viktig å få brakt videre i sluttforhandlinger. Alle tingene var på plass før underskrivingen den 30 mars. Vi tok høyde for dette i forhandlingene, som også komiteen har fått en oversikt over når det gjelder fremdriften på, og fått tilsvarende brev. Så ble det tatt kontakt, og det ble utveksling av notater den 18., så den 25. til slutt. Etter at man fra svensk side hadde av-

slått to ganger å ta inn det som heter punkt 4.3 b (i), ble det akseptert den 25. mars, det ble tatt inn, i tillegg 4.5 a – jeg ber om at dette refereres litt senere i møtet, fordi det er vesentlig for dem som hører og ser på, at man forstår hvorfor og hvilken ordlyd man har valgt å ta inn i denne sammenheng. Med andre ord: Det Regjeringen gjorde, det departementet gjorde, var å ta høyde for at situasjoner kunne oppstå til tross for at vi hadde fått inn disse formuleringene. Det ligger da i disse paragrafene jeg henviste til.

Møtelederen: Men er det ikke slik likevel at det viste seg at disse betenkningene og den – kan en si – fragmentasjon du nå fører i marken, ikke holdt til sjuende og sist?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: For akkurat å møte situasjoner som måtte oppstå, var det vi fikk inn dette som jeg nå har gjort henvisninger til. Og det viste seg å fungere meget bra da en slik situasjon oppstod den 8. desember. Der står beskrevet hvordan man da skal handle. Man kan kreve instruksjon. Det ble gjort fra norsk side gjennom mitt brev av 13. desember. Vi fikk igjen beskjed om at styret innkalte til ekstraordinært styremøte den 17. desember for å vurdere Tormod Hermansens stilling. Dette berørtes også av disse punktene. Derfor fulgte det et nytt brev av 14. desember for å ta i bruk dette regelverket jeg nettopp har henvist til, og som gav muligheter til instruksjon og innkalling til generalforsamling.

Møtelederen: Men dere valgte altså en løsning hvor aksjonæravtalen skulle ha gjennomslag foran vedtektene. De juridiske innvendningene mot denne løsningen var at man ikke kunne vedtektsfeste stemmerettsreglene, at styret kunne fatte et gyldig styrevedtak i strid med aksjonæravtalen, og at det var usikkert i hvor stor utstrekning man kunne instruere styremedlemmene. Hvor i proposisjonen er disse problemene beskrevet? Hvor står det at en valgte denne løsningen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg skal gå inn på proposisjonen litt senere, og det vil være naturlig at også embetsverket går inn i proposisjonen. Men det som er viktig å få fram, er at instruksjonsmyndigheten, det vesentlige i punkt 4.5 a, var til stede, og at den bandt begge parter – like mye den svenske parten som den norske. Våre juridiske rådgivere anbefalte klart at man beholdt dette i aksjonæravtalen. Disse juridiske rådgiverne hadde innhentet uttalelse og vurdering fra svensk side, som, fordi det ville støte mot regelverket i svensk aksjonærlovgivning, ikke anbefalte å ta dette direkte inn i vedtektene, men beholde det i aksjonæravtalen.

Møtelederen: Men jeg må påpeke, statsråd, at nå svarte du ikke på spørsmålet mitt. Jeg spurte hvor i proposisjonen disse problemene er beskrevet, og at dere valgte en løsning, den samme som dere nå skisserer. Hvor står det? Hvor har Stortinget fått informasjon om at disse problemene var til stede, og dere valgte en løsning? Hvor står det i proposisjonen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Dette var ikke noe problem, og derfor er det ikke henvist til det noe spesielt sted. Disse problemene var løst pr. 30. mars, da underskriftene skjedde. Dette var en naturlig oppfølging av at man fra svensk side to ganger hadde avslått å ta dette inn. Det kom på plass tredje gangen. Da var problemet løst. Og aksjonæravtalen er jo hjertet i enhver avtalesammenheng. Det betyr med andre ord at er det ikke vilje fra partene til å følge opp, rakner alle de øvrige avtaler. Det er jo tillit som det her er spørsmål om fra begge sider.

Møtelederen: Det er ikke det spørsmålet går på. Spørsmålet går rett og slett på om statsråden mener at Stortinget ikke hadde behov for den informasjonen for eventuelt å vurdere hvorvidt den avtalen og den måten dere hadde gjort det på, var den beste. Det er det spørsmålet går på. Og spørsmålet mitt er: Hvor står det i proposisjonen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hvis det er henvisning til sitat fra ett av mange rådgivningsfirma, er det ikke henvist til det noen spesielle steder. Men jeg minner om at vi har en rekke rådgivninger underveis fra juridisk side som bygger opp mot forhandlingsresultatet, og så vurderes forhandlingsresultatet til sist, om det dekker det som er påpekt og det er behov for. Det har skjedd i brevet av 15. mars. Det som brevet av 15. mars og notatet av 15. mars henviser til, er dekket opp i proposisjonens innhold.

Møtelederen: Jeg kan da konkludere med at dere vurderte det slik at den informasjonen hadde ikke Stortinget behov for.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, vi vurderte det ikke slik. Vi vurderte det slik at alle problemer var ryddet av veien både i forbindelse med håndtering etter 4.3 b (i) og i oppfølging gjennom instruksjon i 4.5 a og i 9.8, som det er henvist til fra lederens side, der det står klart at aksjonæravtale går foran vedtekt.

Møtelederen: Men hvordan skulle da Stortinget vite at vi hadde problemer som dere juridisk sett visste om, men som dere hadde funnet en løsning på? Det kan i og for seg være greit nok, men hvor skulle Stortinget finne ut at dere hadde valgt den løsningen og skissert de problemene? Hvor står det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Den løsning som man er kommet fram til på et problem i forhandlinger, er det ikke naturlig å presentere for noen som helst, rett og slett fordi at når man har funnet en løsning og anbefaler en avtale, er det noe man går for. Det er med andre ord slik at Regjeringen og jeg selv aldri ville ha anbefalt for Stortinget en avtale som ikke hadde funnet løsning på disse vitale spørsmål og hadde stemmerettsreglene inkludert. Vi ville altså kommet til den konklusjon hvis man heller ikke 25. mars fra svensk side hadde akseptert dette, at det ikke var anbefalelsesverdig.

Møtelederen: Men jeg konstaterer at dere har gjort den vurderingen at den informasjonen som er i proposisjonen, gav det hele og fulle bilde av situasjonen og de problemer man hadde stått overfor.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, det er korrekt.

Møtelederen: Det betyr også – og jeg spør en gang til – at da fant man ingen grunn til å beskrive problemene i stortingsproposisjonen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, problemer som er løst, er det naturlig ikke å beskrive.

Møtelederen: Ja, men det kom jo problemer siden, allerede i august, knyttet til dette – akkurat samme problemstillingen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, det er en misforståelse. Det vi gjorde i august, var en henvendelse fra vår side om å redegjøre for hvilke virkemidler vi har til å følge opp §§ 4.3 b (i) og 4.5 a. Den er etablert. Alt som står i notatet av 26. august, som jeg skjønner det nå henvises til, er fulgt opp, og hvis jeg får anledning til det senere, vil jeg gjerne forklare hvordan vi har gjort det, for der har det i media tydeligvis vært en misforståelse. Både notatet av 15. mars og av 26. august er fulgt opp i sin helhet.

Møtelederen: Jeg hører hva du sier, holdt jeg på å si. Vi går videre.

Når det gjelder selve 4.3 b, som vi nå har vært borti flere ganger, har det vært diskusjon om den paragrafen. Det er jo slik at den fant sin form gjennom diskusjon. Er det riktig at dere fremmet forslag til formulering tre ganger som svenskene ikke aksepterte?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er riktig at vi fremmet det to ganger, og det ble akseptert tredje gangen.

Møtelederen: Det er mulig at jeg husker feil. I referatet mener jeg faktisk at det står tre, men det spiller jo mindre rolle. Så kom dere opp med en formulering dagen før, hvor svenskene da aksepterte. Kan statsråden peke på hva den kvalitative forskjellen er på de to formuleringene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg sitter ikke med papirene slik at man sammenligner linje for linje. Det som har vært viktig, og som er viktig, er å få en formulering som ivaretar interessene til aksjonærene, den norske og den svenske aksjonæren. Så hvis det er det man tenker på, er 4.3 b (i) og 4.5 a fullt dekkende for de norske interesser.

Møtelederen: Men er det ikke rimelig å tro at når svenskene forkastet en formulering tre ganger, for så å akseptere en ny formulering den fjerde, at det er en kvalitativ forskjell sett fra svensk side?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hvis jeg får være ærlig – og det skal jeg jo være, leder – må jeg bare si følgende: Det var en helt klar grunn til at svenskene overhodet ikke ønsket noe. Dette var nemlig ikke omfattet av intensjonserklæringen og avtalen fra 20. januar, og vi ville ha det inn under de spesielle stemmerettsregler. Det var derfor vi fremmet det gang på gang. Og jeg har sagt det en gang før, og gjentar det: Derfor ville vi, hvis vi ikke hadde fått det inn, ikke kunne anbefalt avtalen slik vi gjorde i stortingsproposisjonen i midten av april. Så verden er nok annerledes, verden er nok slik at man fra motpartens side bastant avviste enhver vinkling og sikkerhet den veien. Derfor var det viktig å få det inn den 25. mars.

Møtelederen: Dette er litt vesentlig, for det har hele tiden vært påstått i prosessen utover høsten, ikke sant, at svenskene hadde en annen tolkning av denne 4.3 b og tolker det som om det står *herunder*. Det materielle innholdet i paragrafen sier de er knyttet til budsjett og strategiske planer. Og så sier de: Dersom disse inneholder disse andre elementene, skal denne stemmerettsregel komme til anvendelse. Det er svenskens tolkning. Galt eller riktig spiller ingen rolle for meg, poenget er at når man tre ganger fremmer en formulering og motparten forkaster den, og så kommer den fjerde, og den har et annet innhold, er det ikke urimelig å tro at motparten har tolket dette annerledes, og det betyr at også de svarene som ble gitt senere mellom statsråden og Rosengren, faktisk er basert på ulik tolkning av denne paragrafen. Galt eller riktig, det spiller ikke så stor rolle. Poenget er at det er rimelig å anta at det er en kvalitativ forskjell i disse. Er statsråden enig i det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg kan nok ikke være det, rett og slett fordi dette punktet aldri var inne i intensjonserklæringen. Det betyr med andre ord at de øvrige punktene allerede var inne. Vi krevde et nytt punkt inn fordi selskapene til tross for press fra eierne ikke hadde kommet til enighet om lokalisering av forretningsområdene. Da sa vi: Vi kan ikke gå videre, vi kan ikke anbefale en avtale som ikke inneholder de spesielle stemmerettsreglene og på den måten setter ned foten om det er behov for det, i forbindelse med avtalen som skal iverksettes, aksjonæravtalen som skal fremmes for Stortinget. Det er hele saken. Det at vi fikk inn det punktet, var avgjørende for at vi kunne anbefale avtalen som den lå på bordet. Jeg vet det har vært diskusjon om relokalisering, hvordan det skal tolkes – jeg henviser der til statsministerens redegjørelse – og andre ledd i 4.3 b (i). Men spørsmålet var: Greide vi å få det inn eller ikke? Vi greide å få det inn, og det var ingen som var i tvil verken på norsk eller svensk side om hva dette betydde, og hva det skulle brukes til. Den skulle nemlig brukes – fra vår side og også fra svensk side dersom det var behov for det – nettopp i lokaliseringsavgjørelse.

Møtelederen: Men jeg kan konstatere at dere fremmet et forslag tre ganger til en formulering som svenskene forkastet, og dere kom opp med en ny formulering den fjerde gangen, som svenskene aksepterte.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, det er nok en tolkning ...

Møtelederen: Er ikke det riktig?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, det er nok en tolkning av det som skjedde som ikke helt er i samsvar med realitetene. Realitetene er at svenskene ikke ville ha noe. Det er ikke formuleringen som er problemet, det er at de ikke ville ha dette punktet inn. Det stod nemlig ikke i intensjonserklæringen. Derfor nektet de to ganger at dette punktet, uansett formulering, skulle inn, og vi stod like bastant på at det skal inn, fordi det var sikkerheten for at styret på forretningsmessig grunnlag basert på en balansert og likeverdig behandling landene imellom og forretningsområdene imellom gjorde sitt vedtak i en senere runde. Slik at dette punktet for Norge var helt vesentlig, og det var en vesentlig del av aksjonæravtalen. I tillegg, for å sikre oss at det ikke kunne oppstå noen misforståelse, skrev vi det inn i avtalen. Det er bevisst det som står der, nettopp for å sikre oss, og sikre oss i forhold til enhver misforståelse både i Norge og i Sverige.

Møtelederen: Min tid er ute. Er det noen som har oppfølgingsspørsmål knyttet akkurat til dette? Vær så god, Inge Myrvoll – kort!

Inge Myrvoll (SV): Statsråden sa at det ikke var noe problem at aksjonæravtalens bestemmelser om stemmerettsregler ikke ble tatt inn i vedtektene, fordi aksjonæravtalen var «hjetet». Men hvorfor står det da i punkt 9.8 i aksjonæravtalen:

«Partene skal gjøre alt de kan for å endre Vedtektene for å eliminere slik motstrid og skal sørge for at bestemmelsene i denne Avtalen implementeres i Vedtektene.»

Hvis det ikke er noe problem, hvorfor står den bestemmelsen i aksjonæravtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg har prøvd å si at dette er motstridsavtalen. Det betyr at dette går på motstrid mellom avtale og vedtekter. Det har aldri vært noen diskusjon om motstrid når det gjelder stemmerettsregler mellom vedtekter og avtaler. Det har aldri fra verken svensk side, fra selskapenes side eller fra noens side vært noe spesielt ønske om at det skulle inn – det er det ene. Det andre er, som jeg har prøvd å si et par ganger, at når det gjelder vedtektene, fikk vi det råd fra våre norske advokater, som igjen hadde råd og konferanse med de svenske advokatene, at det ville være mest riktig, korrekt og lettest håndterlig at det fremdeles ble stående i aksjonæravtalen. Jeg må igjen avrunde, før jeg gir ordet til Sanderud, hvis lederen tillater, med at dette punktet er vesentlig i forhold til den diskusjonen jeg forstår går akkurat nå om hele aksjonæravtalen skulle ha vært implementert, plassert inn i vedtektene. Da må jeg igjen gjenta: Det ville være meningsløst. Det betydde i virkeligheten, hvis det skulle ha skjedd, at da hadde vi ikke trengt noen ak-

sjonæravtale i det hele tatt. Men så har jeg behov for at departementsråden følger opp, hvis det tillates.

Møtelederen: Vær så god!

Per Sanderud: Jeg skal være helt kort. Den paragrafen er altså tatt inn for å sikre konsistens i regelverket, og det står uttrykkelig at aksjonæravtalen skal ha forrang, men det skal være konsistens mellom – selvfølgelig – aksjonæravtale og vedtekter. Det er for øvrig en helt ordinær paragraf å ta inn i aksjonæravtalen.

Møtelederen: Oppfølgingsspørsmål fra Jan Sahl.

Jan Sahl (KrF): Det er jo naturlig at jusen i denne sammenheng står veldig sentralt. Nå ser vi at det har vært ulike uttalelser fra ekspertise på dette området, og jeg synes det kan være grunnlag for å følge litt opp med å spørre ministeren om det er jusen som først og fremst er det som skapte problemer til slutt, eller om det har noe med vilje til å gjennomføre avtalen å gjøre.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, jeg kan bekrefte at det har selvfølgelig noe med tillit å gjøre, og det har å gjøre med viljen til å gjennomføre avtalen. Finjus har aldri vært problemet – jusen i denne sammenheng har heller aldri vært problemet underveis. Men det hele har bygd på et vesentlig poeng, nemlig at to eiere, Norge og Sverige, representert med sine regjeringer og sine selskaper på telesiden, inngikk en avtale, en aksjonæravtale, som binder begge like mye både moralsk, tillitsmessig og juridisk. I det øyeblikk avtalen ikke følges opp, får vi et problem. Det er vel kort svar på det spørsmålet.

Møtelederen: Da går vi over til neste hovedutspørter, som er Karl Eirik Schjøtt-Pedersen. Schjøtt-Pedersen har en spørsmålstid inklusiv svar på 30 minutter.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Komiteens leder viste til det som var nevnt i proposisjonen, hvor det sies at det er selskapets styre som skal treffe lokaliseringsbeslutning etter de spesielle reglene i aksjonæravtalen. Var det noen grunn for Stortinget til å tro at det var knyttet problemer til det som her var sagt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ikke utover det at man sikkert, når man leste 4.3 b (i) og 4.5 a, hadde sine tanker om hvorfor dette var kommet inn, men det var ingenting som skulle tilsi at man fra norsk side hadde tvilt på at man fra svensk side ville følge dette opp når man hadde fått det inn i avtalen pr. 25. mars.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men mitt poeng er: Jeg forstår spørsmålsstillingen fra saksordføreren slik at det ikke noe sted i Regjeringens framlegg til Stortinget var reist tvil om at dette punktet var greit, og det var ikke på noe sted i Regjeringens framlegg gjort kjent at det knyttet seg noen problemer til styrets behandling i forhold til aksjonæravtalen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er for så vidt riktig, og det er det samme i Norge som i Sverige. Og da er problemstillingen følgende: Er det rimelig at man i en proposisjon til Stortinget reiser tvil om motpartens evne og vilje til å følge aksjonæravtalen? Jeg ville si at det vil være lite riktig at vi hadde gjort det.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men Regjeringen legger altså fram en proposisjon der man sier at styret skal behandle saken etter de spesielle stemmerettsreglene. Mener du virkelig at det da ikke var viktig for Stortinget å vite at styret fullt lovlig kunne se bort fra aksjonæravtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Til det siste punktet lar jeg juristene fremdeles strides om gyldighet eller ikke gyldighet. Det jeg bare kan slå fast, er at Regjeringen tok høyde for at slike ting kunne oppstå. Det betydde med andre ord at vi helt bevisst gikk inn for å få inn 4.3 b (i) – og jeg har bedt om at dette blir referert for dem som ser på og hører på, og hvis jeg får lov senere, så vil jeg gjerne gjøre det – og kontroll- og instruksjonsmyndigheten som ligger i 4.5 a. Dermed hadde begge sider mulighet til å følge opp.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Statsråd, en måned før saken ble lagt fram for Stortinget var statsråden kjent med, Regjeringen kjent med, at styret kunne treffe lovlig vedtak i strid med aksjonæravtalen. Det er riktig?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hva tenker man på da? En måned før?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Regjeringen var ved brev fra sine juridiske rådgivere gjort kjent med at styret kunne treffe gyldig vedtak i strid med aksjonæravtalen – det må åpenbart være riktig.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er et av de notatene, håndnotatene og rådgivingsnotatene man henviser til, og det er riktig at en av advokatene vurderte det slik. Det tok Regjeringen også høyde for ved å få på plass, etter denne dato, 4.3 b (i) og 4.5 a. Og hvis jeg får lov, leder, å sitere dette nå, så skjønner ...

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Vi kjenner for så vidt det ...

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jo, men ikke ... Dette for dem som sitter i salen ...

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Vi kan få lov til å komme tilbake til det. Jeg vil gjerne stille spørsmål knyttet til formuleringen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Kan lederen da referere dette på et eller annet tidspunkt så man er klar over hva stemmerettsreglene er for noe? For jeg er redd for at

man ikke helt utad er klar over de begrensninger som bevisst er satt fra Regjeringens side her.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det er greit. Men det som i denne sammenheng er det vesentlige, er at Regjeringen ikke informerte Stortinget om at de kjente til at styret kunne treffe lovlig vedtak i strid med aksjonæravtalen. Men statsråden mener altså at disse problemstillingene var ivaretatt. Hvorfor fant da de juridiske rådgiverne å måtte ta opp saken på nytt i notat 26. august?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er ikke riktig at de tok det opp på nytt igjen i notat av 26. august, men de har svart på et spørsmål som vi har bedt om. Vi har fra norsk side vært veldig opptatt av å undersøke alle muligheter til konflikt, eller avklare ting som gikk på selve oppfølgingen. Derfor bad vi om både notatet av 6. august og notatet av 26. august, som går på hvordan man skal håndtere konfliktsituasjoner som måtte oppstå. Og i forbindelse med eventuelle konflikter i forhold til stemmerett og stemmerettsregler har man tilrådd en måte å gjøre det på fra juristenes side. Dette er da fulgt opp i senere møter utover høsten, og vi hadde – som jeg svarte lederen for et øyeblikk siden – organisert et system hvor disse tingene ble fanget opp, og det vil jeg gjerne få lov å komme tilbake til, men for ikke å bli for lang, stanser jeg her.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men jeg går ut fra at statsråden er innforstått med at i styremøtet 8. desember gjorde selskapets styre et vedtak i en sak som etter norsk syn omfattes av aksjonæravtalen. Vedtaket ble gjort med styrelederens dobbelstemme, etter at styret først hadde delt seg seks-seks mellom svenske og norske styremedlemmer. Svenskene hevdet at det var gyldig. Dette er eksakt det som de juridiske rådgiverne hevdet var mulig i notatet 26. august, og rådgiverne hevdet at det ville være et gyldig selskapsvedtak. Mener statsråden fortsatt at dette ikke var noe problem?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Vi hadde fra norsk side tatt høyde akkurat for dette. Og det trådte i kraft automatisk da dette skjedde, slik at vi hadde forberedt oss, med bakgrunn i det notatet 26. august, på at slike situasjoner kunne oppstå. Det betydde med andre ord at vi hadde etablert følgende: Pr. 1. september etablerte vi en løpende kontakt med selskapets norske styrepraesentanter der vi gjennomgikk både avtaler, regelverk og oppfølging. Så ble det etablert et kontaktforum eierne imellom. Dette ble i tillegg fulgt opp av månedlige møter med styrelederen for det nye selskapet. Det betydde med andre ord, for å være mer korrekt, at jeg hadde et møte med Kark ikke så lenge før dette styremøtet, der det ble gjort oppmerksom på at dette ikke stod på agendaen bl.a. Med andre ord, alle disse tingene som bl.a. er tilrådd i notat av 26. august, var etablert, og det fungerte. Og det betydde at da styrevedtaket av 8. desember forelå, fulgtes dette automatisk opp med et brev til den svenske næringsminister med krav om at han tok i bruk 4.5 a, og instruerte

sine styremedlemmer til å stemme etter aksjonæravtalen som lå til grunn for det hele.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men statsråden fant ingen grunn til å gjøre Stortinget oppmerksom på at denne problemstillingen kunne oppstå. Man visste jo da man la fram proposisjonen, at denne problemstillingen kunne oppstå.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, men det er jo noe av det jeg har svart på for et øyeblikk siden. Dette har vi redegjort for gjennom at vi i proposisjonen har lagt fram hele aksjonæravtalen og sammenslåingsavtalen, og dermed i tillegg redegjort for hva det betydde i 4.3 b (i).

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men statsråden har bekreftet at man fant ikke grunn til eksplisitt å gjøre Stortinget oppmerksom på at styret som styre kunne treffe et gyldig vedtak, og at man derfor fant grunn til å iverksette andre mekanismer for å gå rundt det.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Her er det nok en misforståelse ute og går, for dette er ikke annerledes enn det styret i Telenor selv kan fatte av vedtak i dag, i strid med eiernes interesser. Det er slik det fungerer i Statoil, slik at dette var ikke noe nytt. Dette er ikke noe nytt. Det er bare det at vi hadde tatt alle sikkerhetsmekanismer i bruk og sikret oss. Hvis slike ting skulle oppstå, ville vi ha sikringsmekanismer i henhold til 4.5 a. Dermed er det på linje med Telenor-styrets funksjoner og arbeidsmåte og Statoils.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men det betyr altså at statsråden har vurdert om det var nødvendig å framlegge den informasjonen for Stortinget og kommet til at det var ikke nødvendig, selv om man hadde fått et notat hvor det eksplisitt stod at det var mulig å treffe gyldig selskapsvedtak.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er for så vidt en riktig konklusjon ut fra det at vi hadde funnet løsninger på de problemene. Vi hadde tatt høyde fra Regjeringens side for de problemer som kunne oppstå.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Når svensk rett gjør at styremedlemmene ikke er bundet av aksjonæravtalen, hvorfor sørget ikke Regjeringen for å få stemmerettsreglene inn i selskapets vedtekter?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er to grunner til det – det kan være flere, selvfølgelig. Det ene er det som vi har vært inne på allerede, at det ville være vanskelig etter svensk rådgivning via norske advokater å implementere dette i henhold til svensk aksjelov. Det andre er konkret følgende: Dette er et selskap, eller var et selskap, som raskt skulle på børs. Det ville være en hindring, det ville være et problem etter vår vurdering at slike midlertidige vedtak når det gjelder det første, som vi har sitert så mange ganger, stod på den måten som det nå spørres

om, altså i vedtektene. Vi så det ikke tjenlig verken for selskapet eller for oss at det ble gjort. Det kan finnes flere argumenter, men det var altså reelle vurderinger på dette.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): I brev fra det svenske advokatfirmaet Vinge av 18. februar blir det opplyst at man ikke kan ta selve aksjonærvtaleteksten inn i vedtektene. Dette sa heller ikke Regjeringen noe om i framlegget til Stortinget.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er akkurat det jeg nettopp har prøvd å forklare. Vi så det ikke tjenlig.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men hvorfor opplyste man ikke det i framlegget til Stortinget?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er en vurderingssak om ulike vurderinger av måten å gjøre det på, skal diskuteres. Her har vi valgt en måte å gjøre det på som er fullt dekkende, og som i høyeste grad er i tråd med selskapenes interesser. Jeg gjentar: Dette har også vært vurdert og diskutert i enkelte sammenhenger med selskapene som skulle slås sammen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det har vært referert, bl.a. fra representanten Myrvoll, formuleringene i denne såkalte motstridsparagrafen. Var det ikke naturlig når en stortingsrepresentant leste denne paragrafen, å forstå det slik at det var mulig å ta forhold inn i vedtektene? Kunne man lese ut av denne paragrafen at det var elementer i aksjonæravtalen som ikke lot seg vedtektsfeste?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg først si at jeg skulle ønske, hvis man leste det sånn, at man spurte. Men det er ikke det som egentlig er problemet. Der er et problem, men det er trykkes teknisk, fordi halvparten av 9.8 står på én side, og resten står på den neste. Hva er det jeg prøver å si? Jeg prøver å si følgende: Man må lese tingene i sammenheng, og hvis man leser tingene i sammenheng, står det under overskriften Motstrid mellom Avtalen og Vedtektene. Man må lese det i sammenheng, og da er det naturlig ...

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg kan forsikre statsråden om at vi har lest i sammenheng.

Vi kan altså slå fast at før Regjeringen la saken fram for Stortinget, visste Regjeringen at styret kunne gjøre gyldig vedtak i strid med aksjonæravtalen, og man visste at aksjonæravtalen ikke kunne tas inn i selskapets vedtekter, men man mente at det ikke var nødvendig å informere Stortinget om det.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er ikke riktig konkludert totalt, men noe av dette er jeg helt innforstått med. Men Regjeringen tok høyde for at et vedtak kunne være gyldig i henhold til det Karl Eirik Schjøtt-Pedersen sier nå, og derfor fikk vi innført 4.3 b (i) og 4.5 a. Det betyr med andre ord at vi hadde sikret oss mot de eventualiteter.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men man informerte ikke Stortinget. Det er det som i denne sammenheng er det vesentlige.

Var det mulig å vedtektsfeste at det for særskilte beslutninger kunne kreves et flertall i styret som må inkludere styreformann og viseformann?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg først avslutte det siste med å si at når vi ikke tok det inn, var det fordi det ikke var relevant.

Når det gjelder spørsmålet om det skulle inkludere styreformann og nestformann, var også dette et spørsmål som var vurdert underveis, men funnet ut ikke å være tjenlig.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men i dette svaret fra advokatfirmaet Vinge svares at det kan man gjøre, men det får ikke virkning overfor tredjemann.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Korrekt.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men jeg forstår det slik at av det samme notatet gikk det fram at ved særskilte beslutninger kunne man kreve forhåndssamtykke fra den norske og svenske stat. Det kunne tas inn i vedtektene. Det kunne likeså tas inn i vedtektene at enkelte spørsmål måtte avgjøres av generalforsamlingen. Når man visste at styret kunne treffe vedtak i strid med aksjonærvtalen, og man visste at det kunne bøtes på ved å ta inn bestemmelser i vedtektene, hvorfor sørget ikke Regjeringen for at ett av disse alternativene ble brukt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Vi valgte fra Regjeringens side det som vi vurderte og fremdeles i dag vurderer som det beste i forhold til at dette er et selskap og var et selskap som skulle på børs, der vedtektene måtte forholde seg til hva som var tjenlig for selskapet når man gikk på børs, og det andre, som jeg har nevnt før, er at vi så den rådgivningen vi fikk fra våre advokater og fra svenske advokater, slik at det var mest tjenlig å beholde det i aksjonærvtalen. Det rådet har vi fulgt. Det rådet har også ligget til grunn da vi anbefalte avtalen for Stortinget.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Har Regjeringen spurt noe svensk universitet om råd for å finne løsning på spørsmålet om vedtektsfesting?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det må jeg nesten spørre embetsverket om. Jeg vet bare at vi har spurt veldig mange om råd, og jeg skulle ønske noen fikk se den stabelen av råd som eksisterer. Jeg har påstått at den er 60 cm, og jeg har fått innsigelser om at den er over 1 meter. Det betyr med andre ord at vi har prøvd å sikre oss på alle måter, og det betyr for alle eventualiteter.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men jeg spør altså: I denne stabelen på 1 meter, finnes det noe råd fra et svensk universitet?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Da kan det kanskje være naturlig at Eva Hildrum svarer på det.

Eva Hildrum: I den forhandlingsfasen som vi var, var det nok ikke anledning til å gå til universiteter og be om spesielle utredninger. Vi har ikke universitetsbetenninger fra forhandlingsfasen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Har man spurt noen svensk professor?

Eva Hildrum: Vi har brukt norske advokater som har forhørt seg i svenske firmaer. Om noen av de som har svart, har vært professorer, vet jeg ikke.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Har man spurt andre svenske advokatfirmaer enn advokatfirmaet Vinge?

Per Sanderud: Ikke det jeg kjenner til. Men det må nesten advokatene her svare på til oss. Vi har to advokatfirmaer som vi brukte, og de forespurte et svensk advokatfirma. De tre advokatfirmaene var samstemt om dette. Da følte vi at vi hadde gjort en grundig vurdering. At det kan finnes andre som mener noe annet, ser jeg ikke bort fra.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Regjeringen har bedt om Stortingets samtykke til å benytte 18 mill. kr til å forberede denne saken og hente inn sakkyndig hjelp. Dette viste seg å være et kjernepunkt. Vi har jo åpenbart ikke fått all informasjon i denne saken. Men jeg vet at det er stilt fem korte spørsmål til advokatfirmaet Vinge. Viser det ikke i ettertid at det hadde vært nyttig å ha en grundigere gjennomgang av mulighetene for å utnytte svensk rett til å vedtektsfeste disse stemmereglene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det vil være helt galt å beskyldte noen av advokatfirmaene som vi har benyttet, for ikke å ha gjort en god jobb. De har gjort en meget bra jobb, ikke bare på egne vegne, men de har hatt nødvendige kontakter i Sverige. De har hatt løpende rådgivning og oppfølging. Vi har ikke hatt noen grunn til å tro at verken våre advokatforbindelser eller Telenors advokatforbindelser – her har vi hatt løpende og nær kontakt – ikke har gjort jobben sin, tvert imot har vi registrert at de har gjort en meget god jobb.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men mitt poeng, statsråd, er at hvis man hadde utnyttet muligheten til å vedtektsfeste stemmereglene, hadde ikke styret kunnet gjøre den beslutning som styret gjorde i styremøtet 8. desember.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jo, men da forutsetter Karl Eirik Schjøtt-Pedersen at mekanismen ikke fungerer. Det viser seg jo at den mekanismen vi har bygd opp, fungerte i høyeste grad. Vi hadde gjennomført alt det som vi var bedt om å gjennomføre og sikre, og sikringen trådte i kraft. Men jeg kan ikke, Norge kan ikke og

Stortinget kan ikke kreve – vi kan ønske, men vi kan ikke kreve – at man skal forholde seg fra motpartens side til den avtalen som er inngått, hvis man ikke vil. Det er viljen og tilliten det stod på til slutt, og da må vi bare registrere at det ikke var mulig å gå videre.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men det som det på dette punktet er viktig å konkludere med, er at spørsmålet om vedtektsfesting ikke var særskilt drøftet i proposisjonen, slik at jeg forstår ikke statsråden annerledes enn at man altså ikke har funnet det nødvendig å informere Stortinget om den kunnskap man hadde om at stemmereglene ikke kunne inntas i vedtektene.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Vi mente, og mener jo fremdeles, at alt som har relevans for Stortingets behandling for å fatte korrekte vedtak, ikke bare ligger i proposisjonen, men i tillegg ligger i avtalene. Vi har i tillegg sikret oss mekanismer hvis disse blir brutt. Disse trådte i funksjon etter 8. desember og viste seg å fungere utmerket. Men jeg gjentar én ting: Jeg er ikke i den posisjon, og Regjeringen er ikke i den posisjon, at man kan pålegge andre eller andre nasjoners regjeringer eller statsråder å handle i tråd med aksjonæravtalen, hvis man ikke vil.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Så til avslutningsfasen av denne saken. Statsråden satt i møte med den svenske statsråden i timevis. Jeg tror det var tre timer på Arlanda den 13. og fem timer onsdag den 15. desember på Gardermoen. Diskuterte man der hvordan man skulle få selskapet på skinnene igjen, eller diskuterte man hvordan man skulle avvikle selskapet?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg tror nok, hvis vi tar en sum av dette, at man diskuterte og anstrengte seg til det ytterste for å få selskapet på skinnene. Jeg må bare innrømme, for det er like godt å si det nå som senere, at det hadde vært sterkt ønskelig at dette prosjektet hadde lyktes. Jeg vil jo minne om at da vi hadde underskrevet avtalen pr. 19. oktober, trodde vi at vi var i mål. Da forlot eierne banen. Da kunne den svenske næringsministeren og den norske samferdselsministeren si takk for seg i den del av fasen. Man overlot til et profesjonelt styre og en profesjonell ledelse å føre arbeidet videre. Så registrerte vi at det strandet pr. 8. desember, og så registrerer vi at det var styrevedtaket, med formannens dobbeltstemme, som utløste krisen. Jeg synes ordet «utløse» er en veldig korrekt betegnelse på det som hadde skjedd i tiden rett før 8. desember, og som til slutt konkluderte med at den norske og den svenske statsminister den 16. desember ble enige om at den mest korrekte måten å gå videre på, var gjennom oppløsning av selskapet.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men i disse samtalene har jeg forstått at du, gitt at ulike andre forhold var på plass, signaliserte vilje til også å vurdere å kaste ledelsen i selskapet.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det har alltid vært en forutsetning at avtaler skal holdes før man går videre i samtalen. Jeg vil peke på det som det er redegjort for i statsministerens gjennomgang i Stortinget før jul, det ordrette sitatet fra min samtale med Björn Rosengren, der det også var andre til stede, og som også ble fakset etter hans anmodning over til ham i Sverige, slik at han visste situasjonen. Det ville ikke vært mulig, ikke riktig, og vi ville ikke ha gått videre i en diskusjon rundt selskapet uten at stemmerettsreglene ble etterfulgt og etterlevd. Så registrerte alle at etter styremøtet i selskapet 8. desember skjedde det noe innad i styret, hvor styrets leder og nestleder gikk ut mot hverandre, hvor selskapets konsernløselelse annenhver dag avsatte hverandre via media. Det betydde med andre ord at det ville vært uansvarlig av en eier ikke å ta ansvar og gripe inn. Det betyr med andre ord, som en konklusjon på spørsmålet, at hvis man fra svensk side hadde erkjent og fulgt videre opp det som det var enighet om i aksjonæravtalen, måtte vi ha diskutert: Hva gjør vi nå med selskapets styre og ledelse, totalt sett «hodene» – disse som sitter i styret, disse som sitter i ledelsen? Det var et stort antall, og det var ikke diskutert og tatt standpunkt til enkeltpersoner.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Nei, men jeg forstår at det var et relativt sterkt svensk ønske om at man måtte ha endringer i ledelsen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, men det hadde det vært lenge.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Ja, jeg forstår det. Etter styremøtet 8. desember var det jo, som statsråden sa, veldig mye uro i selskapet, og 14. desember gikk den norske nestlederen ut offentlig og anbefalte en frivillig fisjon. Er det riktig at de styremedlemmene som var nominert av den norske stat, samstemmig gav Regjeringen råd om å søke frivillig fisjon?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Det skjedde da forutsetningsvis før Hofstad gikk ut offentlig den 14.?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det tør jeg ikke si konkret, for da snakker man om timer, og i de hektiske dagene hadde vi så mye å gjøre at vi fulgte ikke nyhetsbildet så nøye at jeg kan svare på det, men ...

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men la oss legge det til grunn. Og selv etter at de norske styremedlemmene hadde tilrådd en frivillig fisjon – samstemmig – fortsatte Regjeringen arbeidet for å prøve å berge selskapet. Hvis ledelsen var blitt kastet, og alle de andre forholdene er på plass her – jeg aksepterer det som statsråden her sier – ville ikke da svenskene ha fått større tro på selskapet? Og ville det ha styrket eller svekket svenskenes vilje til å oppløse selskapet gjennom en frivillig fisjon?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Dette er en teoretisk problemstilling. Den kunne ha blitt en reell problemstilling hvis man, som jeg har sagt i mitt telefonnotat, fra svensk side hadde vært villig til ikke å koble stemmerettsreglene med utskifting i styre og ledelse. Da kunne det ha vært en reell problemstilling, men den ble aldri reell.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg ser det. Men det er like fullt et poeng at selv etter at de norske styremedlemmene samstemmig hadde tilrådd en frivillig fisjon, at man prinsipalt burde søkt å oppnå en frivillig fisjon, så arbeidet representantene for Regjeringen for å prøve å berge selskapet og var for så vidt åpne for å treffe tiltak for å få det til. Viser ikke det at Regjeringen i sluttfasen arbeidet i motstrid med det råd man fikk fra samstemmige norske styrerepresentanter i Telia/Telenor?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nå er de som var til stede på orienteringene som ble holdt bl.a. for de parlamentariske ledere, klar over at det var et punkt til i den tilrådingen som ble gitt fra de norske styrerepresentantene. Hvis man ikke fikk til en frivillig – fordi det er der hele stikkordet er: frivillig – oppløsningsordning, så hadde man andre råd å gi. Ordet «frivillig» er stikkordet her. Det var ikke vurdert, verken fra svensk eller norsk side, som tjenlig ensidig å bryte prosessen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men like fullt slik at etter at de norske styremedlemmene samstemmig hadde gitt Regjeringen råd om prinsipalt å søke en frivillig fisjon, så arbeidet Regjeringen videre for å prøve å finne en løsning for selskapet, herunder var åpne, gitt at andre ting kom på plass, for også å kaste ledelsen i selskapet – med andre ord at man ikke fulgte det prinsipale råd om å søke frivillig fisjon. Man søkte å gå videre for å berge selskapet.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Der tror jeg bare rett og slett at jeg må henvise til statsministerens redegjørelse, fordi man på en måte krever at jeg skal huske time for time hvordan man håndterte dette. Man håndterte det fortløpende, både på norsk og på svensk side. Og som statsministeren har redegjort for, var det fra norsk side tatt initiativ for at eierne måtte håndtere den situasjonen som var oppstått etter 8. desember. Det gjorde vi. Vi har ikke noen gang – og nå gjentar jeg det, fordi det ikke har blitt sagt tilstrekkelig i dag – vi har ingen gang handlet på tvers av de råd vi har fått fra Telenors styre og ledelse. Det har vært et nært samarbeid hele veien. Når kravene fra Telenors styre og ledelse har blitt oppfylt, har vi gått videre. De ble oppfylt natten til den 19. oktober, derfor skrev vi under, og vi har ikke handlet på tvers av råd fra våre norske styrerepresentanter i aksjeselskapet.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men statsråd, poenget er at statsministeren nevner ingenting om dette i sin redegjørelse. Det statsråden her bekrefter, er at de norske styrerepresentantene i det nye selskapet tilrår Re-

gjeringen prinsipalt å søke en frivillig fisjon. Men vi kan fort utrede av det statsråden ellers har sagt, at på tross av det ønsket gikk Regjeringen videre for å prøve å finne en løsning – med andre ord, man gikk ikke først og fremst inn for å søke en frivillig fisjon, det ble et resultat etter at man ikke nådde fram langs den veien man prinsipalt søkte.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, da tror jeg man må lese akkurat det jeg har henvist til flere ganger, og som står i redegjørelsen fra statsministeren, nemlig mitt innspill overfor den svenske næringsministeren. Der står det redegjort for dette i to punkter, enten å henvise til 8.2, tvangsoppløsning – altså voldgift – som står i avtalen, eller at man ble enig om en frivillig oppløsning. Og så sier jeg: Nå er saken kommet til det stadium at den må bringes opp på statsministerplan mellom de to landene. Det er rekkefølgen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men mitt poeng er at det har vært samtaler i den mellomliggende fasen. Men la oss forlate det og gå over til spørsmålet om generalforsamling.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, nei, nei – det tror jeg ikke man må hoppe over, fordi disse samtalene, hvis det er dem man tenker på, med den svenske næringsminister, de var holdt før.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Ja, det er riktig. Da har jeg forstått statsråden slik at der arbeidet man for å prøve å finne en løsning, og gitt at andre momenter kom på plass som var viktige for Norge, var man åpen også for å drøfte endringer i selskapets ledelse. Det har statsråden bekreftet i et tidligere svar.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er klart at hvis man fikk på plass den svenske bekreftelsen på at stemmerettsreglene og aksjonærvtalen skulle følges slik den stod, måtte eierne gripe inn. De kunne ikke sitte og se på at selskapet gikk i oppløsning.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Nei, men mitt poeng er at dette arbeidet for å komme videre i selskapet skjedde på tross av at de norske styremedlemmene prinsipalt tilrådde at man burde søke å oppløse selskapet.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Vi har aldri fra norsk side handlet på tvers av de råd vi har fått, verken fra Telenors styre og ledelse eller i innspurten i de råd vi har fått fra våre medlemmer.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg går så over på spørsmålet om generalforsamling. I advokatens notat av bl.a. 26. august vises det til at et alternativ som alltid er tilgjengelig osv., vil være, for den part som ser at det er fattet eller vil bli fattet et vedtak i strid med reglene om kvalifisert flertall, umiddelbart å kreve at det avholdes ekstraordinær generalforsamling. Hvorfor bad ikke den

norske eier om at det skulle innkalles til ekstraordinær generalforsamling?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er akkurat det vi har bedt om i brev av 13. desember, hvor vi krever at man fra svensk side instruerer, og i brev av 14. desember gjør det samme. Det er likhet mellom de punktene. Man må svare på brevene om instruksjonen og i neste omgang da instruere gjennom generalforsamling.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men man ber ikke der konkret om at det innkalles til generalforsamling.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg har henvist til avtalenes paragrafer og nummer, slik at det er ikke tvil om hva det betyr.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Da skal jeg stille et siste spørsmål til statsråden. Vi har for så vidt i denne høringen, selv om statsråden legger en noe annen nyanse i det, fått slått fast at Regjeringen før saken ble lagt fram for Stortinget, visste at styret kunne treffe vedtak i strid med aksjonæravtalen, man valgte å ikke informere Stortinget om det – at Regjeringen før saken ble lagt fram for Stortinget, visste at stemmereglene i aksjonæravtalen ikke kunne tas inn i vedtektene, man valgte ikke å informere Stortinget om det – man visste at det fantes andre måter å vedtektsfeste hovedmålet med stemmereglene, men det ble ikke gjort. Så er det da ulikt syn på det. Men min vurdering er at Regjeringen i slutfasen forsøkte å få selskapet til å gå videre, bl.a. ved å åpne for å kaste ledelsen, og ikke, etter min oppfatning, fulgte råd som de norske styremedlemmene hadde gitt.

Når vi i ettertid ser dette ...

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Leder – får jeg si at jeg ikke kan bekrefte den oppsummeringen, for den er ikke i samsvar med de svar jeg har gitt. – Jeg henviser til protokollen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men når vi i ettertid kan stille disse spørsmålene, er det noe punkt hvor statsråden i dag mener at Regjeringen burde ha opptrådt annerledes?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, siden man spør så tidlig i høringen, vil jeg si det sånn: Det er ingen her i verden som er fullkommen – det betyr at ingen regjering er fullkommen og ingen statsråd er fullkommen. Regjeringens vurdering er imidlertid i dag slik den var den gangen, at de opplysninger som var nødvendige for å fatte korrekte beslutninger, ble lagt fram, de ble presentert, de vurderinger som var nødvendige, ble lagt fram. Med andre ord: I gårldagens høring ble det brukt ordet relevant – det som er *relevant* for saken, ble presentert. Jeg vil si: Det som var nødvendig, og gjerne relevant, ble presentert. Med andre ord: Når vi la fram bredden i saken, synes jeg nok at vi fremdeles kan si at det var det som var tilstrekkelig, det var det som var nødvendig, og

det var det som var riktig å presentere for Stortinget for å fatte en korrekt beslutning. Og da henviser jeg til forslaget til beslutning. Det er nemlig de tre punktene i beslutningsgrunnlaget som er det viktige. Og så kan man diskutere om vi skulle ha annonsert all tvil som måtte være til stede. Da er det viktig å minne om følgende: Etter siste runde pr. 25. mars, var det ikke lenger noen tvil om at man fra motpartens side ville følge aksjonæravtalens bestemmelser.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Takk skal du ha.

Møtelederen: Da er vi ferdig med den runden. – Er det noen tilleggsspørsmål til dette?

Vihovde først.

May Britt Vihovde (V): Dette går litt på det statsråden sa. Det var ein diskusjon om kor store bunkar med dokument og utsegner som ein hadde fått inn til departementet. Her går det då på alle desse juridiske betenkelegheitene i forhold til denne avtalen.

Dersom ein hadde lagt fram tvil om svensk vilje til å oppfylle aksjonæravtalen – for det har ein del av spørsmåla gått på nå – dersom ein hadde lagt fram ein del av desse juridiske innvendingane, ser statsråden då at det kunne ha kome til eit brot tidlegare? For det ville på ein måte kanskje vere litt mangel på tillit til den svenske viljen til å gjennomføre eller vere med på avtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg innrømme at over to år har det vært mange skjær i sjøen. Disse skjær i sjøen har vi passert. Vi har vært gjennom tvil og tro. Det var ingen tvil om lenger da vi presenterte avtalen for Stortinget, at dette var en anbefalingsverdige avtale som var tjenlig for begge nasjonene. For Norge var dette en god avtale, for Sverige var det en god avtale, for selskapene var det en god avtale – dersom vi greide å få dette til å fungere. Tvil i en proposisjon til Stortinget er ikke vanlig å uttrykke. Hvis man mener at man vil anbefale noe, så både argumenterer man for det og så viser man ulike vinklinger som kan oppstå i denne situasjonen. Det var ikke fra Regjeringens side eller fra departementets side grunn til noen tvil da vi presenterte proposisjonen i midten av april. Vi må forutsette at styremedlemmer følger aksjonæravtalen, gjør jobben sin – husk på at mange av disse styremedlemmene hadde selv vært med og forhandlet fram avtalen, de visste godt hva som stod, de visste godt hva meningen var med den. Og det var da ikke urimelig for noen å forutsette at styremedlemmene fulgte avtalen. Og så hadde vi fra norsk side i tillegg tatt med disse sikkerhetsmessige punkt 4.3 og punkt 5, som jeg har henvist til flere ganger, for å rydde all tvil av veien. Det er kanskje det mest korrekte svaret på May Britt Vihovdes spørsmål.

Møtelederen: Jeg vil be om at man i denne oppfølgingsrunden ikke stiller altfor generelle spørsmål, at man går rett på temaet, ellers blir tiden knapp her.

Inge Myrvoll – vær så god.

Inge Myrvoll (SV): Jeg har jo følelsen av at man har havarert på de fleste av de skjærene det var mulig å havare på. Men jeg blir ikke helt overbevist av svarene her. På spørsmål fra Schjøtt-Pedersen om departementets forhold til de juridiske rådene om at et vedtak i styret som ikke fulgte aksjonæravtalen, var selskapsmessig juridisk holdbart, svarte statsråden – hvis jeg noterte rett – at dette debatteres mellom jurister. Så sier da departementsråd Sanderud at de rådene man fikk fra sine rådgivere, var samstemte. Og da vil jeg gjerne høre: Medfører det riktighet at på det spørsmålet hadde man samstemte råd fra alle juridiske rådgivere om at et sånt vedtak selskapsmessig var holdbart, eller hadde man andre råd før proposisjonen ble laget?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Per Sanderud skal få svare litt på det, men la oss nå minne om at det er mange advokater og jurister som sitter utenfor både departementet og våre rådgivingsgrupper som kan ha en helt annen vinkling på dette. Jeg har sagt vi har tatt høyde for at en slik situasjon kunne oppstå, og derfor er det at vi ikke har gått inn i diskusjonen rundt lovlighet eller ikke lovlighet. Men tilbake til det siste svaret jeg gav – der ligger jo etter mitt syn også en nøkkel. Når de samme styremedlemmer som hadde vært med på å utarbeide aksjonæravtalen, visste hva som stod der, så har det betydning for deres håndtering og deres rolle i vedtaksfasen også i forhold til aksjeloven.

Så gir jeg ordet til Per Sanderud.

Per Sanderud: De svarene som det ble referert til, er jo svar på to forskjellige spørsmål. Det jeg presiserte, var at de rådene som vi fikk fra våre to advokatfirmaer, som igjen hadde innhentet råd fra et svensk advokatfirma, var at stemmerettsreglene slik de var utformet, ikke kunne gå inn i vedtektene. Det svarte jeg på. Andre kan mene noe annet, det vet jeg ikke, men de rådene vi fikk, var at de ikke kunne gå inn i vedtektene.

Det andre spørsmålet som Myrvoll refererer til, tror jeg, var om dette var et selskapsrettslig gyldig vedtak eller ikke, og da svarte vel statsråden at dette debatteres kanskje blant juristene. Hvis en ser på notatskrivningen fra BA-HR, så viser det også nyanseforskjeller i oppfattelsen av om dette var et selskapsrettslig gyldig vedtak, litt avhengig av hvem som var skribent.

Men poenget har statsråden sagt flere ganger: Vi tok høyde for det verst tenkelige, nemlig at det kunne være et selskapsrettslig gyldig vedtak gjennom § 4.5. Dermed kan i og for seg juristene fortsette sin debatt, men vi har tatt høyde for det verst tenkelige tilfellet.

Møtelederen: Stensaker – neste spørsmål.

Christopher Stensaker (Frp): På spørsmål fra Schjøtt-Pedersen prøvde statsråden å forklare sammenhengen mellom aksjonæravtalen og vedtektene. For meg synes det litt uklart hva man egentlig kom frem til som konklusjon her. Statsråden sa bl.a. at hvis avtalen hadde ligget inne i vedtektene, så hadde man ikke hatt bruk for noen avtale.

Men jeg har forstått det slik at når en gruppe går sammen og lager en avtale om et selskap, så former man

vedtekter etter det man kommer frem til. Utover det, hvis ikke det går, så er da egentlig grunnlaget for selskapet falt bort hvis man ikke kan få det inn i vedtektene på et tidlig tidspunkt. Har jeg oppfattet det riktig?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er nok riktigst at jurister går inn i selve den juridiske vurderingen.

Men det vi kan slå fast, er at i tilfelle det skulle oppstå konflikt mellom aksjonæravtale og vedtekter, fikk vi på plass hvordan man da skulle vurdere dem i forhold til hverandre. Og det er det som står i 9.8: Da skal aksjonæravtalen gå foran vedtektene. Det er selve prinsippet i all denne diskusjonen. Så kan man diskutere: Var det fornuftig eller ufornuftig, var det mulig eller ikke mulig å vedtektsfeste stemmerettsreglene? Den vurderingen har vi vært inne på flere ganger.

Det vi bare kan slå fast, er at aksjonæravtalen binder begge parter like mye, både moralsk, tillitsmessig og juridisk. Det betyr med andre ord at når man bryter eller går på tvers av aksjonæravtalen, sparker man egentlig bein under tilliten, og den er viktig for å komme videre.

Møtelederen: Kofoed-Larsen!

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Ja, nå har det vært mange spørsmål om dette notatet fra BA-HR av 15. mars, nemlig at styret formelt ikke er bundet av stemmerettsreglene i aksjonæravtalen. Det har vært mange slike brokker underveis. Men kunne statsråden nå si helt konkret hvilke sanksjonsmuligheter som kom på plass, altså helt konkret liste opp det som sikrer at en likevel kan ivareta de norske interessene, slik at alle har det klart?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Da har jeg lyst til først å sitere vedtaket i 4.3 b. Der står det:

«Følgende beslutninger krever et flertall i Styret som inkluderer ett Styremedlem nominert av den svenske stat og ett Styremedlem nominert av den norske stat: »
Og i punkt (i):

«godkjennelse, før Paritet er oppnådd, av Ny AB-konsernets forretningsplan og konsernbudsjett, inkludert endringer i Integrasjonsprinsippene, reorganisering, restrukturering og relokalisering av Ny ABs datterselskaper og forretningsenheter; »

Så hopper jeg over de andre punktene, for de har ikke relevans til spørsmålet, og så står det i 4.5 a:

«Hver Aksjonær skal utøve sine rettigheter i henhold til denne Avtale og som Aksjonær i Ny AB slik at det som er nedfelt i denne Avtalen oppnås. Denne plikten inkluderer bl a:

- (i) deres utøvelse av stemmerett for sine Aksjer, og
- (ii) å gi instruksjoner til deres respektive utpekte Styremedlemmer, i den grad det er i samsvar med gjeldende rett.»

Så etablerte vi i tillegg ordninger med henvisning til BA-HRs notat av 26. august. Vi hadde da fått på plass antall styremedlemmer, fire fra Norge og fire fra Sverige, lik representasjon fra de to landene når det gjaldt ansattes

representanter. Dette var gjort etter notatet som det er henvist til, av 15. mars, slik at det punktet var kvittert ut for lengst.

Vi etablerte etter 26. august en oppfølgingsordning som jeg har beskrevet tidligere, som går på at vi hadde møte med de norske styremedlemmene i det nye selskapet pr. 1. september. Vi hadde løpende møter på embetsplan, etatsplan, mellom Norge og Sverige. Det siste møtet ble holdt så sent som 6. desember. Vi hadde møter fra norsk side med den svenske styreformannen. Det var enighet om månedlige møter i fremtiden for å være likt orientert både på svensk og norsk side.

Med andre ord: De tingene som var påpekt i notatet av 26. august – som nå tydeligvis står vesentlig i debatten – og de tingene som var inntatt og påpekt i notatet av 15. mars, var oppfylt. Derfor er denne litt lange forklaringen nå gjort.

Møtelederen: Jeg har et lite oppfølgingsspørsmål selv også.

I svaret til Schjøtt-Pedersen sa statsråden at man hadde laget oppfølgingsrutiner knyttet til det instituttet som man hadde valgt, om disse voteringsreglene, og at man da gjensidig var informert. I statsrådens redegjørelse står det vel også at det var avklart mellom Kark og statsråden at dette med mobiltelefonenheten ikke skulle realitetsbehandles på det aktuelle styremøtet. Slik står det, tror jeg, i statsministerens redegjørelse.

Men det var da et norsk styremedlem – eller er jeg feil informert? – som til tross for det tok opp saken og bad om at den ble realitetsbehandlet. Er det riktig?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Først: Det var ikke avtalt noe mellom Kark og statsråden, for han kan ikke gjøre noen avtale. Men han var orientert om at det ikke stod på dagsordenen til styremøtet den 8. Og vi hadde en munter avslutning – for å ta den også – hvor vi sa det at dette ser ut til å gå meget bra, vi kan på alle måter se fram til en rolig juleferie alle sammen. Til og med: Kark skulle på 14 dagers tur til Thailand, og statsråden skulle for én gangs skyld ha en høytidsstund i ro. Ingenting av dette skjedde, unntatt – ja, vi skal ikke gå inn på det.

Det betydde med andre ord at det som ble tatt opp i styremøtet 8. desember fra norsk side, altså av ett av styremedlemmene fra norsk del av styret, ble gjort – etter det vi har fått forklart – for å få en drøfting i den situasjonen som da var, hvor det i svenske medier var blitt presentert en utredning som man ikke kjente til, og som vi har fått opplyst heller ikke Tormod Hermansen kjente til, og der man samme dag som styremøtet ble satt, hadde blitt presentert for en problemstilling og en utredning som var ukjent. Med andre ord: Man så for seg at ting var i ferd med å komme ut av styrets oversikt og kontroll, og det er den forklaringen jeg har fått på at dette ble tatt opp, men det er riktig at vi har fått en bekreftelse på at dette ble tatt opp fra et norsk styremedlems side.

Møtelederen: Da går vi videre. Neste spørsmålsstiller er Christopher Stensaker fra Fremskrittspartiet, han har inntil 20 minutter.

Christopher Stensaker (Frp): I et notat fra Regjeringens andre juridiske rådgivere, Thommessen Krefting Greve Lund, går det frem at den formuleringen i avtalen som skulle sikre de norske eierne mot å bli overkjørt i styret, senere ble fjernet fra det endelige dokument. Hvorfor ble det gjort?

Og i et tidligere utkast heter det uttrykkelig at den første lokaliseringen er betinget av et styresamtykke i henhold til § 4.3 b i aksjonæravtalen. Det ville bety at vedtaket om å plassere mobildivisjonen i Sverige bare kunne ha vært gyldig hvis minst ett av de norske styremedlemmene hadde stemt for dette. Denne viktige presiseringen stod inne helt frem til dagen før undertegningen. Hvorfor forsvant den?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: For det første når det gjelder det formelle, vil embetsverket komme tilbake til det, men det firmaet som det var referert til, er rådgivingsfirma for Telenor og ikke rådgivingsfirma for departementet, men det er ikke noe problem i seg selv for så vidt. Det som beskrives av stemmerettsreglene fra Stensakers side, er helt korrekt når det gjelder hvordan man skulle gå fram, og som jeg svarte komitelederen og saksordføreren til å begynne med: Her må man huske på at det vesentlige var å få inn prinsippet. Det var det vi hadde kjempet for i to runder og ikke greid å få på plass, og i tredje runde fikk vi det på plass, og da var en formulering som var dekkende for det norske behovet, og dermed det svenske behovet, det vesentlige. Hvis vi ikke hadde fått det på plass, ville vi ikke ha anbefalt å gå videre, og vi ville ikke anbefalt avtalen. Det er egentlig kort svaret.

Når det gjelder det formelle, kan Per Sanderud eventuelt følge opp.

Per Sanderud: Jeg går ut fra at du sikter til at det i § 5.1 inntil natten mellom 29. og 30. mars stod en henvisning til § 4.3 b (i). Den referansen ble fjernet den natten. Den forklaringen jeg har fått på det, og som høres tilforlåtelig ut, er at det er en rent redaksjonell endring som juristene fikk anledning til å gjøre den siste natten, for å si det sånn, før dette skulle underskrives. Og hensikten med å ta den bort, går jeg ut fra, er at en skal unngå dobbeltregulering av samme forhold.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg innser at det kunne være hensikten, men i ettertid ser det ut for meg som at denne formuleringen burde stått, for det er jo egentlig veldig viktig for hele avtalen at man presiserer hva som står der, slik at det ikke kan misforståes. Derfor syns jeg det er uheldig at den forsvant, og at den formuleringen av avtalen som skulle sikre de norske eierne mot å bli overkjørt, også ble fjernet i det endelige dokumentet, det syns jeg heller ikke var helt bra.

Så har vi advokatfirmaet BA-HR. De advarer i et notat til Samferdselsdepartementet av 26. august 1999 om at det omstridte punkt 4.3 i aksjonæravtalen ikke binder styret. Juristene mente dette hullet kunne utnyttes av motparten, og slik ble det jo også. Vi anbefalte derfor at

eierne avklarte de intensjonene som ikke lå i avtalen, og hvorfor ble ikke det gjort?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det må være en misforståelse, for det er nettopp det jeg har forklart to ganger før, at det ble gjort, både som et resultat av notatet av 15.3 og ikke minst det av 26.8. Jeg har forklart hvilke instrumenter vi tok i bruk, at dette ble etablert, og at dette fungerte. Det trådte i kraft etter styrets vedtak den 8.12. Og til den første del av spørsmålet, det som går på formuleringen, er det i høyeste grad ivarettatt i denne avtalen som ligger på bordet. Det er nettopp det – og jeg har siteret det en gang før – 4.3 b (i) tar høyde for og 4.5 a tar høyde for både når det gjelder stemmerettsregler og sanksjoner.

I tillegg har vi gjort en ting som vi ble kritisert for før jul, men som er bevisst skrevet inn, og som bevisst stod der da proposisjonen også gikk til Sverige til orientering, nemlig vår tolkning av avtalen og vår beskrivelse av avtalen, slik at ingen skulle være i tvil om de hadde prøvd på det, og da var det ikke nødvendig å gjenta det i selve teksten to ganger.

Christopher Stensaker (Frp): Det forekommer meg litt merkelig at man tar høyde i en avtale for at ting ikke skal kunne misforståes, men etter som jeg hører spørsmålsstillingene her fra medlemmene av samferdselskomiteen, er vi ikke så helt overbevist om hva som står der, og da skjønner jeg jo godt at også motparten kan ha problemer med å tolke det som står i avtalen – når det er flere her som tolker det på en annen måte enn det som står. Det er derfor jeg mener at man kanskje burde presisert det litt mer enn det som er gjort.

Så ser det ut for meg som om den norske regjeringen og den svenske regjeringen har hatt forskjellige intensjoner med sammenslåingen av Telenor og Telia, og at den svenske siden ikke har vært helt redelig i denne saken. Deler statsråden det synet?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: «Redelig» er et altfor sterkt ord å bruke. Jeg registrerer at vi har vært uenige om oppfølgingen av aksjonærvtalen. Jeg vil si det går mer på tillit, og at tilliten ble borte når man ikke var villig til å følge opp det man var enige om.

Jeg kan ikke se at vi fra norsk side har håndtert denne saken eller opptrådt på en slik måte at det er verken brudd på avtalen, i strid med avtalen eller til skade for avtalen. Det er viktig å få fram. Derfor er jeg ikke så opptatt av å fordele skyld når vi skal gjennom oppløsningsforhandlinger nå. Jeg er opptatt av å få fram: Hva var det som skjedde? Og hvem tok det standpunkt som førte til bruddet til sist? Vi har forholdt oss til avtalen hele tiden og har ikke hatt grunn til å tvile på at man fra svensk side ville følge den opp.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg har ingen problemer med å forstå hva som skjedde – det er ganske opplagt hva som har skjedd. I ettertid ser det ut som det egentlig er bra som det gikk når svenskene etter mitt

skjønner ikke var til å stole på. Det ser ut som de har ment at avtalen var for god for Norge og ville forandre på den ved at de lot formannen bruke sin dobbeltstemme i styremøtet den 8. desember.

Kan statsråden si noe om bruddet i fusjonen, og hva det bruddet har kostet den norske stat?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det vil være gjetning. Og det ville jo være avhengig av hvilke verdier – synergieffekter, som det heter – vi kunne ha hentet ut av en sammenslåing.

Det er klart at vi mente, og mener fremdeles, at det ville ha vært en riktig sammenslåing mellom disse to selskapene, og vi har arbeidet for å få dette til. Så får vi se, når nå Telenor skal børsnoteres, når nye allianser skal inngås, hvilke verdier som det da er mulig å hente ut. Disse tingene må veies opp mot hverandre. Men det ville i det norsk-svenske samarbeidet ha vært viktig å komme videre.

La meg minne igjen om at da vi var ferdige, 19. oktober, trodde vi at vi hadde gjort jobben og hadde greid å få sammenslutningsprosessen mange steg videre – og måtte registrere pr. 8. desember at så ikke har skjedd.

Jeg vil ikke gå inn på en diskusjon i henhold til den første del av spørsmålsstillingen, der det var en beskrivelse av de svenske intensjonene. Jeg registrerer hva som sies, men vil ikke kommentere det.

Christopher Stensaker (Frp): Det er greit. Men når det er åpenbart at det er den svenske regjeringen som har ansvaret for at avtalen gikk i vasken, ved at de ikke instruerte sine styremedlemmer om å forholde seg til avtalen, hvorfor avskar den norske regjering seg fra erstatning ved ikke å bruke aksjonærvtalens punkt 8.2 om voldgift?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Dette var en totalvurdering som var nødvendig å gjøre der og da, og det er ikke tvil om at her hadde vi behov for rådgivning og. Vi vurderte det slik: For selskapet Telenor, som skulle på børs i løpet av rimelig kort tid, var det viktig ikke å ha en rettssak, en mulig konfliktsak, hengende over seg, som ville være belastning for dem i en sånn situasjon.

Det andre var at når vi eventuelt håndterte saken på den måten som Stensaker nå spør om, ville vi også måtte regne med en motreaksjon fra svensk side; vi hadde altså da en sak gående, gjerne over flere år. Det ville ha betydning for det nordiske samarbeidet, det ville ha betydning for selskapene, det ville også kunne være en belastning i forhold til det å komme videre for begge selskapene – altså både for Telia og Telenor.

Det kan nevnes flere ting som var inne i den vurderingen. Men totalt sett ble konklusjonen mellom de to statsministrene – for det ble brakt opp på det plan før man konkluderte – at man var mest tjent med en frivillig avtale, en frivillig avvikling, hvor man ikke reiste krav mot hverandre i en slik situasjon, selv om det kunne være mange som var fristet til å bruke paragrafer eller punkter i erstatningssammenheng.

Christopher Stensaker (Frp): Regjeringen sier i et skriv at partene skal gjøre det de kan for å endre vedtektene for å eliminere motstrid mellom avtalen og vedtektene, og skal sørge for at bestemmelsene i denne avtalen implementeres i vedtektene. Hvorfor ble det ikke sikret at dette ble samkjørt i en tidligere fase? Det ble det jo ikke i en senere fase heller da, men altså: Hvorfor ble det ikke samkjørt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Dette var en vurdering hele tiden av hva som var mest tjenlig – og jeg har nevnt et par ganger før at det kapitlet som heter 9.8, er motstridskapitlet.

Vi har aldri sett oss tjent med, verken fra norsk eller svensk side, at hele aksjonæravtalen ble implementert i vedtektene. Vi registrerte at etter 8. desember var det ikke motstriden mellom aksjonæravtale og vedtekter som ville ha vært konflikten eller ville vært problemet. Om det hadde stått i vedtektene, hadde dette ikke løst noen problemer hvis man ikke hadde vært enige om at punkt 4.3 b (i) skulle gjelde. Det er jo der striden egentlig står, striden står ikke om vedtekter og aksjonæravtale. Striden står ved at man ikke aksepterer fra svensk side det som vi etter to ekstrarunder i mars fikk inn i aksjonæravtalen – slik at om man hadde vedtektsfestet dette, hadde det ikke løst problemet.

Christopher Stensaker (Frp): I ettertid, statsråd, kan man si at fusjonen burde ha vært utsatt til avtale og vedtekter var samstemt, og at lokalisering av forretningsområdene burde vært avklart på forhånd. Informasjonen kunne også vært bedre. Deler statsråden det synet?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg tror at intensjonene var gode fra begge sider. Det kan være at det har vært litt ulike mål, men jeg har ingen grunn til å tvile på at vi har vært samkjørt stort sett hele tiden. Det var ingen motstrid mellom vedtekter og aksjonæravtale.

Når det gjelder fremdriften, var den allerede forelagt Stortinget. Den var det bedt om fra Stortingets side ikke unødig ble forsinket – altså, med andre ord: Vi kjørte løpet etter det vi hadde skissert for Stortinget. Og jeg kan ikke se annet enn at de vel to årene som ligger bak, med flere brudd før la oss nå si 1998, der det ble brudd mellom selskapene og der prosessen ble stanset, og fram til i dag, har vært godt utnyttet. Husk på én ting: Dette var den største industrielle operasjon på nordisk plan noensinne. Da trengte vi tiden til hjelp – vi tok den til hjelp. Vi greide til og med å legge på plass dokumentasjon, argumentasjon og enighet som førte fram til underskrivelsen 19. oktober. Den avtalen som ligger der, er god for Norge, den er god for Sverige. Med andre ord: Vi greide jobben. Men det vi ikke greide, var oppfølgingen i forhold til sammenlåingsprosessen, og den strandet 8. desember.

Christopher Stensaker (Frp): Jeg kunne kanskje få litt nærmere svar på spørsmålet: Burde ikke det med lokalisering av hovedkontor vært klarlagt før man slo sammen selskapene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Svaret er:

Hvis jeg skal si hva jeg selv hadde ønsket, er svaret ja, og det var det vi prøvde på. I intensjonsavtalen og i forutsetningene skulle man ha blitt enige – og det var bygd på at selskapene burde bli enige under press fra de to eierne – om dette i løpet av åtte uker og i alle fall før underskriften var gjort. Dette skjedde ikke, og så ble det en vurdering: Skulle man da ikke gå videre med avtalen, eller skulle man finne mekanismer som gjorde at intensjonene vi hadde, ble ivaretatt? Så fant man mekanismer for dette – det er de berømmelige henvisningene til 4.3 b (i) og 4.5 a. Man fant disse mekanismene, og så gikk man videre. Så anbefalte vi Stortinget å gå inn for avtalen, og i Sverige anbefalte man Riksdagen det samme. Det er ingen uenighet på det punktet. Men så sa man: Det er styret i det nye selskapet som ut fra forretningsmessige vurderinger, balanse og likeverdighet landene imellom skal fatte det endelige vedtak. Så ble man enige om at det var tolv forretningsområder som skulle lokaliseres. Og det var disse tolv forretningsområdene man hadde oppe til drøfting, og som det 8. desember ble fattet vedtak rundt. Selv om diskusjonen i hovedsak har gått på innholdet knyttet til mobil, hadde man altså disse forretningsområdene oppe til behandling. Der har ikke Regjeringen i Norge, og jeg tror heller ikke i Sverige, men iallfall ikke i Norge, lagt noen føringer, fordi dette var styrets ansvar. Vi har ikke blandet oss inn i innhold, men vi har vært meget opptatt av én ting, nemlig at stemmerettsreglene ble fulgt, at behandlingsmåten som var lagt inn og presentert for Stortinget, ble fulgt opp. Så vi hadde på det tørre det vi hadde presentert og fått godkjent fra Stortingets side, før vi gikk videre i behandlingen, slik at det er helt i tråd med det Stortinget har gitt sin tilslutning til.

Christopher Stensaker (Frp): Det kan jo hevdes. Men det som er sakens realiteter, er at den svenske stat ikke instruerte sine styremedlemmer i styret sånn at de opptrådte i henhold til den avtalen som var inngått. Og jeg tror nok det her er viktig at man henger bjella på den riktige katt, nemlig den svenske stat.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nå skal jeg ikke gå inn på dette med katt. Men det er viktig og riktig at de brevene som er datert 13. desember og 14. desember, ennå ikke er besvart fra svensk side. Med andre ord: Man har ikke vært villig til å instruere, og det er et viktig punkt i aksjonæravtalen som vi har holdt oss nøye til i prosessen.

Møtelederen: Tilleggsspørsmål fra andre? – Inge Myrvoll, vær så god!

Inge Myrvoll (SV): Det ble sagt at det var en tilnærmet redaksjonell endring det man gjorde i sluttspurten på aksjonæravtalen. Men kan statsråden se at det kan ligge en meningsforskjell mellom den første «lokalisering» og «relokalisering», ettersom den første lokalisering var et uttrykk som forsvant i den redaksjonelle innspurten?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det som er viktig, her som ellers, er at den engelske teksten er utgangspunktet for de oversettelsene som er gjort i Sverige og Norge. Det betyr med andre ord at vi synes ikke fra norsk side at dette er et forklaringsproblem i forhold til den engelske teksten og de oversettelser vi har. For at det overhodet ikke skulle være tvil, var det riktig – mener jeg fremdeles i dag – av oss å skrive inn i proposisjonsteksten i tillegg hvordan man forstod dette og hvordan det skulle forstås, slik at det ikke ble tolkingsfeil.

Inge Myrvoll (SV): Er det mulig at statsråden kan svare på spørsmålene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, da ber jeg bare om at spørsmålet blir gjentatt, så skal jeg selvfølgelig, hvis jeg ikke svarer på det –

Inge Myrvoll (SV): Kan statsråden se noen forskjell i betydningen av den første «lokalisering» og «relokalisering»?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ikke i forhold til sakens innhold, nei.

Møtelederen: Jorunn Ringstad.

Jorunn Ringstad (Sp): I den siste spørsmålsrunden har jo veldig mykje vore konsentrert omkring det med aksjonæravtalen og om den vart overholden eller ikkje.

Mitt oppfølgingsspørsmål er kort: Var det undervegs i forhandlingane nokon som helst grunn til å tru at det frå eigarane si side ville bli vanskar med å etterleve aksjonæravtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ikke undervegs i selve prosessen – med ett unntak, og det unntaket oppstod like før undertegningen i oktober.

Det er ikke lagt skjul på at grunnen til at jeg ikke reiste til Stockholm 18. oktober og underskrev avtalen, var at det på torsdagen oppstod situasjoner som – ja, hvordan skal jeg uttrykke det – overrasket oss sterkt. Vi fikk nemlig beskjed om at man ikke ville forholde seg til aksjonæravtalens punkt om lik representasjon for de to landene når det gjaldt de ansatte. Dette ble øyeblikkelig tatt opp med både selskapene og de ansattes organisasjoner. Vi fikk sterke signaler fra Sverige om at man ville, om nødvendig, bryte kontakt fra de ansattes organisasjoner i Sverige på dette og henvisne til svensk aksjelov og dermed kreve tre av fire istedenfor det som var avtalt, to pluss to. Dette fikk vi på plass natten til den 19.

Det andre som oppstod de samme dagene, var den nye rådgiversituasjonen til Kark, med et visst lønnsnivå, og en ny uklar situasjon knyttet til forholdet mellom styreleder og konsernsjef. Dette måtte avklares. Det ble avklart i løpet av natten mellom 18. og 19. oktober.

Så var det åpningsbalansen i selskapet, som også ble avklart den natten.

Summen er med andre ord at alle disse punktene, i tråd med Telenors styres og ledelses krav, var oppfylt. Dermed hadde vi fått på plass igjen de tingene som var viktige og riktige. Vi hadde ingen grunn til ikke å undertegne avtalene.

La meg understreke én ting som er viktig. Det har aldri i forhold til aksjonæravtalen etter 25. mars vært reist tvil eller kommet endringsforslag fra svensk side om at stemmerettsreglene gjelder. Det har vært innsigelser på andre punkter, kommentarer på andre punkter, men dette spørsmål har ikke vært reist som verken et forhandlings-spørsmål eller et innsigelsesspørsmål.

Møtelederen: Et kort spørsmål på slutten fra meg: Var det på noe tidspunkt – vurderte dere på noe tidspunkt å komme tilbake igjen til Stortinget med saken?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hvis det hadde blitt et brudd, måtte vi klart ha kommet tilbake til Stortinget. Men så lenge Stortingets forutsetninger var oppfylt, så vi fra departementets side og dermed fra Regjeringens side ikke noen grunn til å komme tilbake. Så lenge vi handlet i tråd med råd vi fikk fra de berørte parter, altså styre og ledelse i Telenor, og man hadde et godt og løpende samarbeid der, kunne vi ikke se konflikter som gjorde at vi skulle tilbake til Stortinget i denne sammenheng. Og jeg kan ikke – jeg prøver å sitte og tenke gjennom – se at det underveis, iallfall i den tid jeg har hatt med saken å gjøre, skulle være ting som gjorde at dette måtte forelegges Stortinget som egen sak.

Nå kommer vi jo til Stortinget med dette, men det er i oppløsningssammenheng.

Møtelederen: Takk så langt.

Da foreslår jeg at vi nå tar pause en halv time og kommer tilbake her til møte kl. 13.15.

Høringen avbrutt kl. 12.40.

Høringen ble gjenopptatt kl. 13.15.

Møtelederen: Hvis pressen nå kan trekke seg til side, så kan vi komme i gang.

Da går vi til neste sekvens, og det er hovedutspørter Rigmor Kofoed-Larsen. Hun har en spørretid på 10 minutter. Vær så god.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): I media har det vært mye fokus på advokatfirma BA-HRs notat med drøfting rundt spørsmål om aksjonæravtalen skulle ha forrang framfor vedtektene. Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsråden: Har det fra svensk side vært stilt spørsmål ved forholdet mellom vedtekter og aksjonæravtale? Har det vært hevdet at det skulle være noe problematisk i å gjennomføre aksjonæravtalen fordi stemmerettsreglene ikke var gjentatt i vedtektene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Svaret er nei. Det har ikke vært problematisert fra svensk side verken i proposisjonen eller på annen måte. Jeg har derfor ikke – og vi har derfor ikke – oppfattet dette som noen utfordring eller som noe problem. Og, som jeg har nevnt en gang før, heller ikke fra Telenors styre og ledelse har dette vært problematisert.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Er det noe som kan tyde på at mekanismen i aksjonæravtalen ikke var tilstrekkelig? Og ville det fått konsekvenser for denne saken hvis stemmerettsreglene hadde stått i vedtektene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hvis jeg skulle svare kort, så er svaret nei, men hvis jeg skal svare litt lengre og forklare hvorfor, så er det fordi 4.3. b (i) og 4.5. a, som jeg her har vist til før, tar høyde nettopp for det som skjedde 18. desember. Så har vi da videre midler for å håndtere dette. Dette trådte i kraft senere.

Og la meg minne om en ting som jeg ikke har nevnt før i dag: Stemmerettsreglene har fra svensk side ikke vært problematisert. Det står ingenting om dette i den svenske proposisjonen. De har ikke problematisert det der, og styreleder Kark uttalte til Telecom Revy helt klart i september sin forståelse av dette, som var helt i tråd med den norske forståelse, slik at i sum var det ikke noen grunn for å tro at det der var ulik forståelse på norsk og svensk side.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Det har framgått i pressen at notatet fra BA-HR ikke ble journalført i departementet. Hva var grunnen til dette?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg synes nok at dette bør departementsråden få et utvidet ansvar for å svare på. Men før han som er ansvarlig for dette i departementet – håndteringen av dette – svarer, så må jeg si følgende: I prosessen som var intens, der vi kjøpte tjenester utenfra, fra økonomiske rådgivere, fra juridiske rådgivere, og der vi en natt, flere netter, måtte be om utredninger på øyeblikket, vurderinger på øyeblikket, kom en del av dette som håndnotater.

Så ber jeg om en viss forståelse for et viktig poeng, nemlig at selv om vi ajourførte dette og bokførte dette og journalførte dette fortløpende, så var det viktig at forhandlingsmotparten ikke kom i klemme eller ble kjent med vårt utgangspunkt.

Og det siste er: Husk på at Telenor er et aksjeselskap. Vi hadde med andre ord et utvidet ansvar for å tenke også i de baner.

Hvis noen oppfatter dette som en unnskyldning for at det ikke har vært fortløpende journalføring, så er det ikke det, men det er en forklaring for departementsråden får ordet.

Per Sanderud: Nå sa statsråden en god del om det, men jeg vil bare først presisere at vi følger selvfølgelig normale og regelfestede journalføringsrutiner og arkivrutiner. Vi journalfører ikke organinterne dokumenter, som

det heter, altså de såkalte departementsinterne dokumenter. En rekke av de notatene som vi fikk fra de nærmeste rådgiverne, altså de som vi satt side ved side med under forhandlingene, de er ikke journalført. Vi er klar over at mange av dem burde vært journalført, og burde ha kommet inn i journalen på ordinær måte, men som statsråden sa, så måtte de da komme inn i journalen på en måte som gjorde at motparten ikke fikk kjennskap til dette. Det burde vært bedre, og vi varslet allerede før jul at vi burde ta en opprydding på dette, slik at det ble mer i stil og orden, men så skjedde det andre ting som gjorde at vi måtte prioritere noe annerledes.

Men jeg vil også legge til at da Stortinget bad om å få relevant materiale, gikk vi inn og plukket ut relevant materiale, selv om det da ikke var journalført. Vi satte til og med «unntatt offentlighet» på det. Det var ikke meningen at det skulle være en leserveiledning, men det kan virke som det nesten har virket sånn. Grunnen til at vi satte «unntatt offentlighet» på det, var at vi stod overfor uoversiktlige forhandlinger med Sverige, men så fikk vi en henvendelse, og da, ved en ny gjennomgang, nedgraderte vi dokumentene, slik at de da ble stilt til disposisjon for Stortinget. Men vi har et forbedringspunkt på dette området.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): I intensjonserklæringen som ble undertegnet av statsrådene Dørum og Rosengren 20. januar 1999, ble bytteforholdet fastsatt til 40/60 for den norske og den svenske staten. Hvorfor hadde Norge da like mange styrerepresentanter som Sverige, og hvorfor var det da begrensninger etter hvert på formannens dobbeltstemme?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det var mange spørsmål. Men la meg bare si at noe av prinsippet er likeverdighet og balanse. Selv om det her var en 40/60 pst.-situasjon – Telia i verdi hadde et større innhold enn Telenor – var man enige om akkurat dette med likeverdighet og balanse. Jeg tror vi skal erkjenne at det man oppnådde i slutten av mars, å få 4–4 styremedlemmer fra aksjonærsiden og 2–2 fra de ansattes side, reflekterer viljen og evnen hos de to nasjonene til å finne en løsning vi kunne leve med alle sammen.

Når det gjelder spørsmålet ellers, vet jeg ikke om dere som satt i forhandlinger den gang, vil reflektere noe over 20. januar-avtalen.

Per Sanderud: Det er bare det at det var helt sentralt for oss helt fra starten, og det var det også før det første bruddet, at vi skulle ha lik innflytelse i styrende organer. Det har vært en premiss fra norsk side, og den har vi fått avtalefestet.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Det har vært en vanskelig prosess underveis i disse forhandlingene, det har vi alle sett fra tid til annen, med usikkerhet og uro og stadige forsøk på omkamp og slike ting. Kan statsråden si noe om hva som var drivkraften bak dette, som gjorde at man virkelig stod på og gikk videre?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Da dette startet i sin tid – da må vi tilbake til 1997 – var det de to selskapene som hadde tatt initiativet og kjørt løpet videre. Så husker komiteen at i begynnelsen av 1998 ble prosessen stanset, og det ble en redegjørelse også da fra statsministeren i Stortinget, der han bl.a. avsluttet med at hvis det er et flertall i Stortinget som signaliserer at man skal gå videre, vil selvsagt Regjeringen gjøre det. Det var et stortingsflertall som signaliserte det, man gikk videre. Det ble et sammenbrudd selskapene imellom utpå vinteren samme året. Så skjedde det en gjenopptakelse senere i 1998, på høsten, man kom inn i den prosessen som vi tidligere i dag har beskrevet, via intensjonserklæringen pr. 20. januar.

Jeg tror at man på begge sider så et behov for å hente ut det vi kaller synergieffekter, økonomiske effekter, av to selskaper som naturlig burde og kunne gå sammen. Man så for seg den største industrielle sammenslutningen i Norden noensinne. Man så at begge nasjoner var tjent med dette. Dette var en god avtale for begge. Det var en god avtale for Norge. Vi hadde – og nå er jeg vel kanskje veldig åpen – fått det vi hadde bedt om gjennom avtaleprosessen. Med andre ord: Vi hadde ikke grunn til ikke å gå videre når kravene våre var imøtekommet, eller ønskene våre var imøtekommet. Men en avtale er ikke et ensidig pålegg eller en instruks. Dette er en forhandlingsløsning som både Norge og Sverige så seg tjent med. Og det er derfor jeg har gitt uttrykk for at det er med beklagelse jeg konstaterer at vi måtte avslutte prosessen i desember.

Dette ble en lang redegjørelse, men det er også en lang forklaring på dette.

Møtelederen: Da er tiden omme. Er det noen tillegsspørsmål til dette fra komiteen? Det kan jeg ikke se. Da går vi videre – hadde du tillegsspørsmål, Inge Myrvoll?

Inge Myrvoll (SV): Ja, leder.

Statsråden sa at dette med aksjonæravtalen/stemmerettsreglene ikke hadde vært problematisert fra svensk side i prosessen. Hva er da bakgrunnen for den brevvekslingen som startet 26. august? Jeg har jo en viss følelse av at den brevvekslingen dreier seg om dette avtaleverket.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Når noen så at jeg smilte akkurat nå, er det fordi disse brevene var veldig omfattende. Dette startet egentlig med et brev fra Dag Detter, som er departementsråd i det svenske næringsdepartementet, til Eva Hildrum, som hadde en slik karakter og var så langt at det umiddelbart ble tatt opp til drøfting i departementet og brakt opp på statsrådsplan fordi – og nå kan jeg vel si det som vi har skrevet før – det egentlig innebar en omkamp, en stor omkamp som betydde endringer av vesentlige punkter i aksjonæravtalen, hvis det skulle gjennomføres. Det brevet ble det respondert på umiddelbart. Vi fikk en bekreftelse tilbake fra svensk side, at man selvfølgelig ville overholde avtalene så sant EUs godkjenning kom i neste omgang – og den kom som kjent 13. oktober. Dette svarbrevet var undertegnet

av den svenske statsråden. I mitt brev av 1. september gjennomgikk vi problemstillingene i detalj. Det ble før jul et visst problem rundt brevet av 23. september. Så kan jeg vel her og nå fortelle hvordan det brevet kom i stand. Brevet var egentlig ikke direkte linket opp imot våre brev i begynnelsen av måneden, men kom i stand som et resultat av et møte der Hermansen var innkalt til det svenske næringsdepartementet og den svenske næringsminister den 22./23., hvor det i løpet av kvelden da var en meget anstrengt situasjon, en situasjon som var helt på spissen – det var den perioden da det var nærmest brudd, må vi bare erkjenne. I løpet av den natten satt man i det norske næringsdepartement, departementsråden og ...

Per Sanderud: Samferdselsdepartementet.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, i det norske samferdselsdepartement satt departementsråden og lederen i Telenor. Det var løpende kontakt. Jeg hadde beredskap i Oslo-leiligheten. Det som stod for tur, var spørsmålet: Hva blir vegen videre? I løpet av natten ble det utformet et brev. Det brevet er statsråd Rosengrens reaksjon og svar på de vurderinger som ble gjort den natten. Innholdet i brevet var – nå sier jeg det diplomatisk – meget godt kjent, fordi det var fra norsk side ønsket og formulert i veldig stor grad. Derfor var det ikke noe problem for den norske samferdselsminister med én gang å svare på brevet – man kjente innholdet idet faksen kom over, og man kunne respondere med én gang og bekrefte at man var enig i innholdet. Det er kort den brevskrivningen som det nå er spurt om.

Møtelederen: Jeg har et kort oppfølgingsspørsmål selv.

Statsråden sa her i sted at i forbindelse med den første sekvensen i denne sammenslåingen sa de at det var flertallet på Stortinget som i grunnen bad Regjeringen gå videre. Så bekreftet vel statsråden at den 20. februar – det var vel i 1998 hvis jeg ikke husker helt feil – så kom man til at man ikke ville gå videre. Ettersom jeg har forstått, forelå det den gangen en styreanbefaling fra Telenor om ikke å gå videre. Da sluttet jo flertallet opp om det og sa at det var greit, da stopper vi.

Og da kommer vi tilbake til det spørsmålet som var relevant her i sted: Når fikk statsråden beskjed om at styret i Telenor hadde anbefalt at man gikk på fisjon denne gangen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Her må det antakelig være to forskjellige ting.

Altså: Det som skjedde i 1998, var følgende, etter de opplysningene jeg har fått: 17.–18. januar ble styret og ledelsen i Telenor ...

Per Sanderud: 16.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: – OK, disse datoene står i protokollen, så det går vi tilbake til – da ble man informert om at Regjeringen ikke ønsket å gå videre. Jeg

vet at Stortinget ble raskt kjent med Regjeringens beslutning før Dørum offentliggjorde den på en pressekonferanse, etter det jeg husker, 21. januar 1998. Allerede 22. januar 1998 holdt statsministeren en redegjørelse i Stortinget, og et klart flertall i Stortinget signaliserte at man skulle gå videre. Det gjorde man, man gjenopptok forhandlingene. Selskapene ble ikke enige, de brøt seg imellom, og dermed var prosessen kommet til en ende den gangen.

Så kan jeg selvfølgelig bruke litt tid på å beskrive hva som så skjedde utover i 1998, men ...

Møtelederen: Ikke for å avbryte, men mitt spørsmål gikk på om det ikke forelå en styreanbefaling fra Telenor om at man burde bryte forhandlingene da?

Per Sanderud: Nå snakker du om 1998?

Møtelederen: 1998, ja.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, det er såpass langt tilbake, at da er det rimelig at embetsverket prøver å huske – du spør om 1998.

Per Sanderud: I 1998 – jeg har ikke datoer og slikt på dette – forelå det, slik jeg husker det, en anbefaling fra Telenors styre om at man skulle avslutte forhandlingene.

Møtelederen: Spørsmålet mitt gikk på – da vi kom frem til desember i 1999 – om det ikke da forelå en styreanbefaling fra de norske styremedlemmene i Telenor om å bryte?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Riktig. Og det var det, leder, jeg hadde behov for å følge opp. Det var en løpende kontakt med de norske styremedlemmer i det nye selskapets styre, og de gav en muntlig tilråding – som ble nevnt for Karl Eirik Schjøtt-Pedersen tidligere i dag – som hadde flere punkter i seg, der primærpunktet var at man tilrådte en frivillig oppløsning. Og ordet «frivillig» i denne sammenheng var veldig vesentlig både for den norske og svenske side.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Oppfatter jeg det riktig, at denne tilrådingen fra de norske styremedlemmene i det nye selskapet kom den 14. desember, eller før Hofstad gikk ut offentlig?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: De tidspunktene som det her refereres til, kan jeg ikke stadfeste, fordi her må det jo også undersøkes klokkeslett. Men det som er viktig å få fram, er at redegjørelsene som ble gitt til stortingsrepresentanter – eller parlamentariske ledere, for å være korrekt – inneholdt rekkefølgen på denne prosessen. Men bare for igjen å slå fast: Vi har fra Regjeringens side, fra departementets side, ikke gjort annet enn det vi har fått tilråding om hele tiden, slik at den samlede styretilråding er fulgt opp fra Regjeringen side.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Mitt poeng er ...

Møtelederen: Vær veldig kort nå, så får vi heller ta det opp på slutten. Vær så god!

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Mitt poeng er at de norske styremedlemmene i det nye selskapet gav et råd til Regjeringen om prinsipielt å søke frivillig oppløsning. Etter at dette rådet var gitt, fortsatte Regjeringen arbeidet med å prøve å berge selskapet, bl.a. ved at man, gitt alle andre ting på plass, var åpen for å endre ledelsen.

Mitt poeng er da at det Regjeringen her gjorde, var at Regjeringen valgte å gå videre for å forsøke å berge selskapet, mens styremedlemmene på det tidspunktet allerede hadde gitt råd om at man burde søke en frivillig fisjon.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, leder, det kan jeg verken avkrefte eller bekrefte, men det jeg kan si, er at vi har fulgt de råd som hele tiden har blitt gitt. Men husk nå på et vesentlig punkt, nemlig at det var styret og ledelsen selv som hadde arenaen fra den 19. oktober. Det er ikke slik at eierne fritt kunne gå inn og håndtere ledelsen etter den 19. oktober. Da var det et selskap, da var den nye fusjonen en realitet. Og det betydde at de var en egen enhet, ledelsen var intakt, så jeg er ikke så sikker på at jeg forstår spørsmålet. Men hvis det dreier seg om om vi ville gå inn og overprøve styret, så er svaret at det kunne vi ikke gjøre. Men vi har fulgt de råd i håndtering av saken som vi har fått fra en samlet delegasjon norske styremedlemmer i selskapet.

Møtelederen: Ja, da går vi videre med spørsmål, og neste hovedspørre er Jorunn Ringstad fra Senterpartiet. Hun har en spørretid på 10 minutter. Vær så god!

Jorunn Ringstad (Sp): Eg har behov for litt avklaring med omsyn til ei problemstilling som vi har vore innoom tidlegare i dag. Det er vel slik å forstå at vedtektene er bindande for styremedlemmene, mens aksjonæravtalen er bindande for aksjonærane, eller eigarane.

Kva slags mekanismar – om statsråden kan gjenta det – kunne då eigarane bruke for å sikre seg at aksjonæravtalen vart oppfylt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Først og fremst tok vi høyde for dette i forbindelse med at vi la fram proposisjonen, og da henvisningen til 4.3 b (i) og 4.5 a. Dermed hadde vi sikret oss at de vedtak som skulle fattes bl.a. når det gjelder forretningsområdet – og jeg må jo også nevne når det gjelder administrerende direktør, som ligger innenfor det samme området – var ivaretatt. Så sikret vi oss, gjennom oppfølgingen av notatet fra våre rådgivere i august, at vi hadde en mekanisme for kontakt med våre styremedlemmer i det nye selskapet, og vi sikret oss at vi hadde en kontakt med den nye formannen i selskapet. Med andre ord: Vi fulgte de råd som var gitt – for å gjenta det – for også å kunne ta høyde for en situasjon, hvis den skulle oppstå, der vi måtte be om at 4.5 a ble effektiv, altså en instruksjonssituasjon. Vi hadde med andre

ord både vurdert aksjonæravtalen, vedtekter og det jeg nå har beskrevet, og for oss var det vesentlig at aksjonæravtalen var overordnet vedtektene.

Jorunn Ringstad (Sp): Har det frå dei advokatfirma som har vore rådgjevarar undervegs, vorte stilt spørsmål ved dei mekanismene som var innebygde i aksjonæravtalen, eller kan ein konkludere med at mekanismene har det aldri vore stilt spørsmål ved? Er det sånn å oppfatte det – slik at det er tolkinga som har vore problemet og ikkje sjølve mekanismene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg vet ikke at det har vært stilt spørsmål ved mekanismene. Derfor har jeg hele tiden vært av den mening, vi har vært av den mening, og jeg mener våre rådgivere har vært av den mening, at det er tolkingen som eventuelt er problemet. Med andre ord har vi vært i den situasjon at de råd som vi har gitt videre også til Stortinget der det måtte være behov for det, har vært fulgt opp fra vår side hele tiden. Vi har handlet i tråd med både de juridiske og økonomiske råd som er gitt, og som det ikke har vært stilt spørsmål ved.

Jorunn Ringstad (Sp): Den avtalen som vart inngått, omfatta jo ganske store verdiar, det var ein ganske omfattande avtale. Eg har lyst til å gå litt bort frå det som går på det reint spissfindig juridiske som det har lett for å bli veldig mykje av, og spørje statsråden kva som har vore dei vanskelegaste punkta å få gjennomslag for i forhandlingane om den avtalen som låg på bordet.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hvis vi går tilbake til starten, er det klart at delingsspørsmålet har vært et problem. 60-40 har vandret fram og tilbake. Vi har, som jeg har beskrevet en gang før, hatt problemer med å få forståelse for at det skulle være to-to på arbeidstakersiden, hvor man fra svensk side har henvist til at aksjelovent sier at de har rett til tre, og der vi måtte finne en mekanisme for å inkludere de tre i det totale tallet på fire. Vi har møtt noen utfordringer når det gjelder forholdet mellom styreleder og konsernsjef. Da minner jeg om at akkurat det spørsmålet var noe av det som var problemet første gangen det ble brudd. Det er ikke til å legge skjul på at selskapene hadde problemer med å få avklart innen fristen – til tross for at eierne la press på – lokaliseringen av forretningsområdene, og at vi da måtte finne den mekanismen som har vært mye omdiskutert i dag. Så jeg stikker ikke under stol at det har vært utfordringer, noen har brukt ordet «omkamp». Jeg mener vi ikke har gått på de skjærene som det ble henvist til i stad at vi kunne ha gått på. Vi unngikk skjærene, men vi har oppnådd én ting, nemlig å komme i mål med de kravene som er stilt, og de forutsetningene i forhandlingene som er lagt til grunn. Og vi har hele tiden hatt med oss, og sikret oss, at styret og ledelsen i Telenor var innforstått med det som skjedde.

Jorunn Ringstad (Sp): Vil du då seie det slik at det ikkje har vore sett fram krav eller vilkår frå norsk side

som ein ikkje har fått innfridd på ein tilstrekkeleg god måte sett frå norsk side?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Leder, jeg må være ærlig og si at vi har kommet i mål med våre krav. La meg si det sånn: Ingen har beskyldt den norske siden for ikke å ha gjort en god jobb. Ingen har beskyldt den norske siden for ikke å ha fått i stand en god avtale. Denne avtalen er til gunst for både Norge og Sverige, så svaret på spørserens spørsmål er at vi hadde ingen grunn til ikke å undertegne avtalen da de siste punktene falt på plass. Da var vi egentlig i mål. Det er det korte svaret på spørsmålet.

Jorunn Ringstad (Sp): Når det gjeld intensjonsavtalen, dersom vi går tilbake til den, så var, som du òg har vore inne på tidlegare i dag, intensjonen og meininga at lokaliseringa av forretningsområda skulle vere på plass på eit tidlegare tidspunkt enn det som verkeleg skjedde. No viste det seg at fristen for å få på plass lokaliseringa av forretningsområda greidde ein ikkje å halde, og der har vi litt av problemstillinga. Men var det frå selskapa si side gjeve signal om at dei meinte at dei skulle greie å få på plass denne fordelinga av forretningsområda – det som dei to eigarane ikkje fekk på plass – slik intensjonsavtalen føreset?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Noe av skuffelsen – tidsmessig – var at man innen 20. mars ikke hadde fått på plass forretningsområdene i forhold til det vi hadde forventet at selskapene greide, og etter det ønske og press som var lagt fra eiernes side på at det skulle skje. Derfor var det viktig å finne en mekanisme som kunne bringe oss videre, men samtidig ivareta den forretningsmessige siden av dette og sikre balanse og likeverdighet landene imellom. Derfor fikk vi inn disse spesialreglene i aksjonæravtalen. Jeg tror at grunnene til at man ikke kom i mål innen 20. mars, kan ha vært flere, men hovedgrunnen var nok at disse tolv forretningsområdene som det til slutt ble, var utfordrende i seg selv. Man trengte litt mer tid for å utrede dette. Dette skulle fremlegges som en innstilling fra den nye administrasjonen i selskapet. Med andre ord: Jeg stikker ikke under stol at det var knyttet utfordringer til å lokalisere forretningsområdene.

Jorunn Ringstad (Sp): Eg forstår, òg ut frå det som har vore sagt etter at oppløysinga var eit faktum, at det frå norsk side heile tida berre har vore peika på det som har vore problematisk når det gjeld å etterleve det som står i vedtektene og spesielt aksjonæravtalen, slik at Regjeringa ikkje har gått inn på det som går på sjølve lokaliseringsspørsmålet, men at det er oppfølginga av aksjonæravtalen som har vore statsråden og Regjeringa sitt viktige punkt her.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er riktig. Og når jeg svarer så kort, er det fordi at etter at det kom inn i aksjonæravtalen hvordan man skulle håndtere lokaliseringen av forretningsområdene, ble det overlatt til styret å

gjøre jobben. Vi hadde mekanismer hvis ikke styret greide dette, men det ville være uriktig av eierne å gripe inn overfor en styreprosess som så klart er beskrevet i aksjonæravtalen. Og jeg gjentar gjerne at da vi hadde passert 19. oktober, var ansvaret lagt på styrets skuldre og på ledelsen i selskapets skuldre for å gjennomføre sammenlutningsprosessen. Det ville være en inngripen i deres rettigheter og deres plikter hvis vi skulle ha prøvd da, hvis det ikke var en grunn til å styre prosessen. Men vi hadde altså sikkerhetsmekanismer hvis man ikke greide jobben fra styrets side, og det var de sikkerhetsmekanismer som vi fra norsk side tok i bruk etter 8. desember.

Møtelederen: Da var tiden ute.

Har vi noen tillegsspørsmål? Inge Myrvoll, vær så god.

Inge Myrvoll (SV): Ja, Ringstad spurte om det noen gang var sådd faglig tvil om at mekanismene i aksjonæravtalen var tilfredsstillende, og da svarte statsråden at det kjente han ikke til.

I dette notatet frå BA-HR av 26. august står det at det til en viss grad er «en innbygget motstrid mellom bestemmelsen i punkt 4.5 om instruksjon av styremedlemmer og forutsetningen i punkt 1.1 om ikke-intervensjon fra aksjonærenes side».

Lenger ute i det samme notatet står det:

«Lojalitetsplikten rekker så langt det er mulig i henhold til gjeldende rett. Idet noen av de alternative løsningene skissert nedenfor innebærer en instruksjon av styremedlemmer fra aksjonærenes side, og idet det kan være noe uklart i hvilken grad dette er tillatelig etter gjeldende rett, kan man ikke utelukke at en «vrang» part vil benytte seg av en slik argumentasjon.»

Altså med andre ord: Kjenner statsråden til at BA-HR på det tidspunktet sier at det ikke er sikkert at dette sikkerhetsnettet er godt nok, at mekanismene vil fungere, fordi det er tvil om at det er «tillatelig etter gjeldende rett»?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg kjente til brevet, helt greit, men det er ikke helt slik å forstå som det nå er referert.

Det som er viktig i denne sammenhengen, er at BA-HR påpeker at sikkerhetsmekanismer må bygges opp for å ta høyde for at slike situasjoner kan oppstå, og de sikkerhetsmekanismer ble bygd opp. De ble bygd opp på den måten at vi først hadde et møte med de norske styrerepresentantene 1. september, vi gjennomgikk hele komplekset, vi hadde så møter med Kark, som styreformann, så sent som like før møtet 8. desember, det var organiserte møter på embetsplan så sent som 6. desember. Med andre ord: Mekanismene var intakt, ikke bare i forhold til 4.3 b og i forhold til 4.5 a, men også i forhold til oppfølgingsmekanismer.

Når det henvises til disse brevene, er det ikke slik at dette er kommet som innspill fra tilfeldige advokater eller er kommet oss i hende på eget initiativ. Dette er våre

rådgivere, der vi har bedt om problematisering på en rekke punkter, og da må jeg si at dette er noe av forklaringen på at noe av dette i utgangspunktet var unntatt offentlighet. Vi skal jo gjennom oppløsningsforhandlinger nå, og da vil vi gjerne hindre at for mye av rådgivningsnotatene er offentlig før det riktige tidspunktet. Derfor står det i brevet til komiteen da dette ble oversendt, at man burde vurdere også denne siden i forhold til oppløsningsforhandlinger.

Men svaret på Inge Myrvolls spørsmål er klart, jeg var orientert om det som stod der, men det har altså en litt annen vinkling.

Møtelederen: Er det andre tillegsspørsmål? Stensaker, vær så god.

Christopher Stensaker (Frp): Hva mener statsråden kunne ha skjedd hvis man hadde ventet med fusjonen inntil forretningsområdene hadde vært på plass? Altså, hvis man hadde ventet til det hadde vært på plass, hvilke tanker har han om det som da ville ha skjedd?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det blir jo selvfølgelig helt hypotetisk.

Grunnen til at dette ikke var så enkelt, var at det var satt en deadline på åtte uker fra intensjonserklæringen ble underskrevet og til man skulle være i havn. Denne fristen var utsatt, eller man hadde overskredet den. Det betydde med andre ord at man måtte få en avklaring. Og når avklaringen på forretningsområdene ikke var kommet innen 20. mars, måtte man ta et standpunkt til hvordan man skulle gå videre – skulle man skrinlegge hele prosessen med den argumentasjon at man ikke ble enige på forretningsområdesiden, eller skulle man finne en løsning på dette og bringe det i havn senere, altså underveis? Man valgte, som sagt, det siste.

Jeg ser jo klart at det som hadde vært mulig å løse på forhånd, burde ha vært løst på forhånd. Men så kommer vi altså til et punkt der vi må erkjenne at man fra selskapenes side til tross for press fra eierne ikke hadde blitt enige, og man valgte den andre løsningen, eller den løsningen som ligger i aksjonæravtalen, og som ivaretar akkurat det området som Stensaker nå spør om.

Møtelederen: Statsråd, viser ikke det behovet for de sikkerhetsbestemmelser som BA-HR beskriver i brev av 26. august, at det som Stortinget fikk seg forelagt, ikke var sikkert nok?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det vil jeg nok måtte avvise. Grunnen til det er at vi hadde behov for dobbeltsikring, vi hadde behov for å få klart hvordan vi kom videre. I 4.3 b (i), som jeg har sitert før i dag, og i 4.5 a står det hvilke muligheter og instrumenter vi har til å handle. Så bad vi BA-HR om å klargjøre hvordan dette kunne sikres å bli gjort i praksis. Denne mekanismen bygde vi opp utover høsten etter at avtalen var i havn, og det fungerte. Det betyr med andre ord at når vi var i den situasjon – og da minner jeg om at 4.3 b (i) er en midler-

tidig stemmerettsregel, den skulle bare fungere til paritet var oppnådd – at vi ikke hadde muligheter til å få den inn eller så det tjenlig å få den inn i vedtektene, begge deler var vurdert, da valgte man å gjøre det på den måten, for selskapet skulle børsnoteres. Etter at paritet var oppnådd, etter at det var oppnådd likeverdighet og nedsalg mellom aksjonærene og det skjedde en delprivatisering, så ville denne delen av paragrafen ikke lenger ha verdi. Det er derfor det står «inntil paritet er oppnådd». Den ville altså ha en maksimal levetid på 18 måneder.

Møtelederen: Flere tillegsspørsmål? Det er det ikke. Da går vi videre til Inge Myrvoll, som har en spørretid på inntil 10 minutter.

Inge Myrvoll (SV): Jeg skal begynne med en direkte oppfølging av den runden vi hadde nå. Statsråden svarte på spørsmål om tvil om mekanismene i aksjonæravtalen at han ikke kjente til at det har vært sådd tvil om det – hvoretter statsråden sier at han kjenner til brevet av 26. august. Poenget er at aksjonæravtalen skal regulere forholdet mellom eierne, og eierne er de eneste som kan sørge for at den blir satt ut i livet, for aksjonæravtalen er ikke bindende for styret i selskapet.

Så står det i notatet fra BA-HR følgende:

«Lojalitetsplikten rekker så langt det er mulig i henhold til gjeldende rett. Idet noen av de alternative løsningene skissert nedenfor innebærer en instruksjon av styremedlemmer fra aksjonærenes side, og idet det kan være noe uklart i hvilken grad dette er tillatelig etter gjeldende rett ...»

Så sier han at han ikke kjenner til noen innsigelser mot mekanismene, når det er tvil om at dette kan gjøres etter gjeldende rett. Da må jeg si at han går langt med å trekke konklusjoner.

Hva mener statsråden med at han ikke kjenner til innsigelser da?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det som står der, kjenner jeg meget godt til. Det er jo det jeg har prøvd å si. Det vi ikke kan instruere styremedlemmene om, er hva de skal mene. Og hvis vi er misfornøyd med styremedlemmene, kan vi skifte dem ut. Det er jo det 4.5 a bl.a. gir grunnlag for. Jeg må i tillegg minne om at et vesentlig antall av styremedlemmene, noen av disse sitter til og med i det svenske næringsdepartement, hadde vært med og forhandlet fram avtalen. De visste godt hva som stod både i 4.3 b (i) og i 4.5 a. Man visste med andre ord hva intensjonene var fra eiernes side, man visste hva formålet var, og man visste hvilke mekanismer som eksisterte. Det samme kan vi si om et par på norsk side som i høyeste grad visste om både mekanismer og reaksjonsmuligheter.

Inge Myrvoll (SV): Ja, leder, jeg ville i hvert fall betraktet det som står her som en innsigelse, men det skal bli interessant å lese referatene fra denne høringen.

Statsråden har sagt at dette er den største industrielle operasjonen på nordisk plan noensinne, og det har han

sagt to ganger. Der er jeg enig med ham, og det er da viktig at ting er på plass på en solid måte.

Han svarte på et direkte spørsmål at han er veldig fornøyd med avtalen og hadde ingen innsigelser, for like etterpå å erkjenne at det var en skuffelse at de forretningsmessige områdene ikke var plassert da man inngikk avtalen. Det har vært framstilt som at det har vært gode forhandlinger, samtidig som man har følt at det har vært rimelig mye krig før aksjonæravtalen ble inngått, og etter hvert kommer det også fram at det har vært mye krig etter at dette var behandlet i Riksdagen og i Stortinget. Jeg registrerte at statsråden her sa at noen har kalt det «omkamp», og sjøl kalte han det «omkamp» etter at brevet fra Detter kom i august. Det lå an til en stor omkamp. Så sier han når han omtaler brevvekslingen i september, at det var en meget anstrengt situasjon – for deretter i oktober å utsette reisen for å få avtalen endelig på plass. Med andre ord var det konflikter hele tida.

Har ikke statsråden på noe tidspunkt følt at denne prosessen hang i en veldig tynn tråd?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg først si, leder, at en del av de premissene som nå er gjengitt, kan jeg ikke gå god for, men det spiller ikke så stor rolle. Men det som er poenget og spørsmålet, vil jeg gjerne svare på. Det er klart at når man forhandler om en industriell avtale av flere hundre milliarders karakter, skulle det bare mangle at det ikke var motsetninger underveis, at det var ulike interesser, og at man måtte ha en god del runder på dette. Husk på at her var det flere parter inne, her var selskapene Telia og Telenor med sine sterke interesser i høyeste grad inne på forhandlingssiden, og her var to nasjoner, representert med sine respektive eiere, inne. Jeg ville si at selv om undrenes tid ikke er forbi, så er det klart at det ville ha vært et under over alle under hvis man ikke hadde møtt på motstand, hvis man ikke hadde hatt ulike interesser, og hvis man ikke underveis hadde måttet finne løsninger på utfordringer.

Når man har holdt på i over to år, hvis man tar forløpet med seg, så er det klart at man har vært igjennom ulike forhandlingssituasjoner, ulike prosesser. Jeg legger ikke skjul på – og det har man fra svensk side heller ikke lagt skjul på – at dette var en utfordrende situasjon. Jeg mener at vi har taklet den. Jeg mener at det vi la på bordet og kom i mål med den 19. oktober, kan brukes i framtiden som et godt utgangspunkt i nordisk sammenheng. Så erkjenner vi at selve sammenslutningsprosessen stanset opp, og det beklager jeg.

Inge Myrvoll (SV): Til tross for de meget konfliktfylte prosessene både før og etter vi fikk dette til behandling, var det nær sagt en roseomt situasjon som ble framstilt i proposisjonen. På det tidspunktet kjente departementet til for det første den entydige juridiske konklusjon om at et styrevedtak i selskapet som ikke er bygd på de stemmerettsreglene som står i aksjonæravtalen, ville være selskapsmessig ugyldig – det ønsker man ikke å fortelle Stortinget – og man hadde også et samstemt juridisk råd som sa at man ikke kunne ta inn stemmerettsre-

glene i vedtektene. Samtidig hadde man hatt en juridisk behandling av disse stemmerettsreglene. Jeg har ikke noe problem med å lese fra side til side, det har jeg ofte opplevd at man er nødt til å gjøre; sjøl om det ikke er av tryk-
ketekniske grunner, skal man greie det allikevel. Altså: Partene skal gjøre alt de kan for å endre vedtektene for å eliminere en slik motstrid, en skal sørge for at bestemmelsen i denne avtalen implementeres i vedtektene. Så sier statsråden her at han anser det ikke for å være noen motstrid. Altså: Når man har stemmerettsregler som man på juridisk grunnlag ikke kan ta inn i vedtektene, for da kan ikke selskapet registreres i Sverige, regler som man har i aksjonæravtalen, så sier han at her er ikke noen motstrid. Jeg må be statsråden definere begrepet «motstrid» for meg.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: For det første registrerer jeg at kanskje noen av de kraftigste motstanderne av avtalen nok kan være noen av dem som ønsker den på plass, og som hadde ønsket at den likevel kom på plass, og det gleder meg. Jeg registrerte at det var en stor overvekt i Stortinget som fant ut at de utfordringer om lå i avtalen fremdeles, de sikkerhetsmekanismer som lå i avtalen fremdeles, var akseptable og var mulig å håndtere. På det tidspunktet man la fram proposisjonen, var de problemer som er redegjort for i dag, løst. Vi hadde mekanismer for hvordan vi skulle håndtere dette. Det var ett punkt som vi måtte avvente alle sammen, og det var EUs behandling. De valgte å bruke den lange behandlingsmåten. Det betydde at vi ikke kom i mål med endelig undertegnelse og signering av aksjonæravtalen før 19. oktober. I mellomtiden oppstod det en del utfordringer, som jeg har beskrevet før i dag. Disse utfordringene gikk også på fremdrift. Jeg kan derfor ikke se at det som er tatt opp fra Myrvolls side, influerer på selve avtalen og proposisjonen som ble presentert for Stortinget.

Inge Myrvoll (SV): Leder, jeg registrerer at statsråden prøver å bruke opp min taletid på å snakke om andre ting enn det spørsmålene dreier seg om, og jeg kan godt skjønne det.

Det er klart at dette, hvis det var lagt på bordet, i hvert fall hadde styrket vår kritikk av avtalen, som vi syntes var for dårlig slik den lå, og det vi kjente til den gangen. Det ville ha styrket vår kritikk av denne avtalen og kanskje også ført til at andre hadde vært litt mer kritiske. Poenget, det jeg prøvde å spørre om, er: Hvordan kan departementet vurdere sånn at disse vurderingene når det gjelder selskapsjusen, og dette med at man ikke greide å implementere stemmerettsreglene i vedtektene – når man sier at det skal man påse skal skje hvis det er en motstrid – ikke var interessant for Stortinget, at det ikke var relevante opplysninger? Jeg har store problemer med å skjønne hvordan departementet kunne ha de vurderingene, og jeg har ennå ikke hørt noen definisjon av begrepet «motstrid», og det var det spørsmålet mitt dreide seg om.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er bare å henvise til overskriften – for ikke å bruke opp andres taletid.

Altså: «Motstrid», står det i overskriften. Motstrid betyr motstrid mellom aksjonæravtale og vedtekter – i 9.8. Noen annen definisjon er det ikke på det. Og det var ingen motstrid. Det er bare det vi kan konstatere.

Inge Myrvoll (SV): Når det ikke var tillatelig å ta de reglene som stod i aksjonæravtalen, inn i vedtektene, for da ville ikke selskapet kunne bli godkjent etter svensk rett, så var det ingen motstrid?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er jo derfor det ikke er motstrid.

Møtelederen: Tiden er omme, beklager.

Er det noen tilleggsspørsmål til dette?

– Jeg har ett. Det var sagt at SV kanskje var motstander av avtalen. Det var ikke Høyre – det går på denne vannrette løsningen som var skissert her. Mitt poeng er at den på ingen måte var problematisert. Ser statsråden kanskje at hvis Høyre hadde fått den problematisert, ville Høyre gått for privatisering først?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er, leder, en hypotetisk tankegang som jeg ikke kan bedømme, men som bare Høyre selv kan bedømme. Jeg har ikke gått inn på hvilke partier som var imot eller ikke imot – det leser vi bare av innstillingen. Det jeg har prøvd å si, er at i vurderingene rundt avtalen var det som Regjeringen mente og mener, relevant og ikke løst lagt på bordet. Det var valgt sikkerhetsventiler og sikkerhetsmekanismer for å løse uløste problemer som oppstod. Jeg er nødt til igjen å henvise til 4.3 b (i) og 4.5 a. Og så står det klart i avtalen, og det er hjertet i det hele, at i konflikt er aksjonæravtalen overordnet vedtekter og gjelder fullt ut. Dette er viktig å understreke fra meg, for det var jo derfor vi etablerte aksjonæravtalen. Det hadde ikke vært grunn for å gjøre det hvis vi mente at svensk aksjelovgivning eller norsk aksjelovgivning ivaretok alle interesser. Jeg ber om forståelse for at det kan være ulikt syn på aksjonæravtalens betydning, men både fra svensk eierside og fra norsk eierside er den ansett for å være avgjørende og av stor betydning. Der er det ikke uenighet i det hele tatt mellom svensk og norsk side.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Leder, statsråden gir et generelt bilde av at Regjeringen har vurdert hva Stortinget har behov for å vite, snarere enn å gi Stortinget den informasjonen så Stortinget selv kunne vurdere hva som var viktig.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Til en viss grad kan vi si at vi måtte gjøre et skjønnsutvalg – hvor mye vi ville sende over av tvil, tro og betenkeligheter eller tilråding undervegs. Husk på at dette er håndnotater, dette er tilråding, dette er vurderinger i forhandlinger, og disse forhandlingene hadde pågått over lang tid. Det kan godt være at noen ville finne at andre tilråding undervegs var vel så viktige, vel så gode og vel så avgjørende.

Så er det henvist til notatene av 6. august og 26. august. Dette var notater som kom i ettertid, og som selv-

følgelig da ikke kunne være med i proposisjonen. Men statsministeren har redegjort for sammenhengen i dette i en meget utfyllende og god redegjørelse, som bl.a. svarer på noen av de spørsmålene som tidligere i dag er reist fra Myrvolls side, og som har vært nøye gjennomgått og vurdert undervegs.

Min konklusjon er derfor at fra vår side var det viktig å gi Stortinget tilstrekkelige, relevante opplysninger for å fatte nødvendige vedtak, og vi mener at vi har gjort dette i beste forståelse med Stortingets reglement og etter den mulighet vi hadde til å vurdere materialet og eventuelle konflikter som kunne oppstå.

Møtelederen: Da går vi videre med hovedspørsmål. Nå er det May Britt Vihovde fra Venstre. Hun har en spørsmålstid på 10 minutter. – Vær så god.

May Britt Vihovde (V): Eg har lyst til å starta litt med det som var temaet nå. Det blei jo sagt i debatten i Stortinget at denne avtalen var komen på plass ikkje på grunn av Regjeringa, men trass i Regjeringa, i og med at ein viser til at Regjeringa vel hadde vore litt lunken i forhold til å gå inn i desse forhandlingane. Då blir mitt spørsmål: Følte Regjeringa og statsråden undervegs at det var viktig å få på plass ein avtale same kva?

Så er det òg blitt sagt etterpå at på grunn av Regjeringa sin påståtte motstand mot å inngå ein fusjonsavtale mellom Telia og Telenor har Regjeringa kanskje sabotert avtalen. Eg har lyst til å få vite statsråden sitt syn på dette. Statsråden har jo sagt at han synest avtalen var veldig god, trass i at Regjeringa var motstandar av forhandlingane i utgangspunktet.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg vil gjerne svare på det, for noen kunne jo ha hatt den mistanken at det ikke var forhandlet maksimalt og lagt ned både energi og vilje i prosessen. Det må jeg sterkt avvise. Og som jeg nevnte i stad, er det fra Regjeringens side, fra alle sakyndiges side, vurdert slik at avtalen er en god avtale – en god avtale for Norge og en god avtale for selskapene. Og, la meg si det sånn: Det er gjort en god jobb av embetsverket i det minste for å få dette i havn, så får politikerne vurdere sin rolle.

Når det gjelder uttalelser i Stortinget om at dette er skjedd på tross av Regjeringen og ikke på grunn av Regjeringen, er det sikkert en uttalelse som falt i forbindelse med behandlingen i fjor sommer, og jeg finner ikke grunn til fra min side i det hele tatt å kommentere det. Jeg bare registrerer at den jobben Regjeringen ble pålagt i 1998, har den gjort. Den har stått på, den har arbeidet sammen med Telenors styre og ledelse og fått et resultat som vi kunne anbefale for Stortinget. Det er ingen motsetning – og det er viktig å få med seg – mellom rådet fra Regjeringen til Stortinget og det rådet som Telenors styre og ledelse har gitt i den forbindelse, og det tror jeg kom fram i ulike seminarer og orienteringer som ble holdt før avtalen ble behandlet i Stortinget, bl.a. fra Telenors ledelse overfor flere av stortingsgruppene her i huset.

May Britt Vihovde (V): Då vil eg gå litt tilbake til aksjonæravtalen, og det som går på stemmerettsreglane. Det blei jo stilt spørsmål til statsråden om det frå svensk side var tatt opp spørsmål vedkomande stemmerettsreglane. Det har vore fokusert på omgrep som «lokalisering»/«relokalisering», altså innhaldet der på ein måte denne paragrafen skal brukast. Men har det i denne prosessen vore reist spørsmål frå svensk side på det å ha ein instruksjonsrett – altså aksjonærens instruksjonsrett overfor sine styrerepresentantar?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg prøvde å se litt på om embetsverket hadde fått slik innsigelse eller hørt om det. Det er ikke kjent for meg, og jeg har ikke sett det.

May Britt Vihovde (V): Statsråden samanlikna på ein måte Telenors styre i dag med Statoils. Kan styrevedtaket av 8. desember samanliknast med f.eks. at styret i Statoil gjer eit vedtak som er i strid med generalforsamlinga i Statoil?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nå vil det være farlig å gå inn i andre selskapers styre og reglement og detaljbeskrive det. Vi har noe i Norge som heter § 10-plan etc., så her vil jeg holde en balansert fremstilling. Men det jeg sa i stad og prøver i si nå, er at det er ikke uvanlig med det samme regelverk og det samme system i selskaper i Norge som i dette svensk-norske fellesselskapet som vi prøvde å danne.

May Britt Vihovde (V): Då har eg lyst til å gå litt inn på det som skjedde dei siste dagane, altså etter styret sitt vedtak den 8. desember. BA-HR skriv i notatet av 13. desember at usemje fører til at aksjonæravtalen fell bort, men at selskapet vidareførast. Det har vore stilt spørsmål om frivillig oppløysing, eller at ein frå norsk eigar si side stod opp og sa at vi går frå aksjonæravtalen fordi ein frå svensk side ikkje har oppfylt sin del. Kva økonomiske konsekvensar kunne det fått? Og kva hadde skjedd om ein på ein måte frå norsk side einseitig hadde sagt opp aksjonæravtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Etter min vurdering ville det ha vært det verste som kunne skje at vi ensidig hadde sagt opp aksjonæravtalen og var bundet av det øvrige regelverk. Det er nemlig – og det har relevans til det vi har snakket om i dag – i aksjonæravtalen at vår sikkerhet ligger. Vår sikkerhet når det gjelder styrerepresentasjon, vår sikkerhet når det gjelder bestemmelse av forretningsområder etc., alt dette ligger jo i aksjonæravtalen. En oppsigelse av aksjonæravtalen ville da ha betydd at vi bare hadde vært underlagt vanlig svensk aksjelovgivning, vi ville ha blitt en minoritetseier – 40 pst.–60 pst. Vi ville ikke hatt de sikkerhetsmekanismer som ligger inne i aksjonæravtalen. Det er derfor jeg har vært såpass sterk i min beskrivelse av aksjonæravtalen og sagt at den er hjertet i hele systemet. Dersom den faller, faller den øvrige kroppen egentlig også sammen. Vi ville fra norsk

side ikke være tjent med en ren svensk aksjelovgivning. Da hadde vi ikke tatt høyde for det som var våre interesser. Derfor kom også aksjonæravtalen på plass, og det ville således ikke være noen løsning i Norges interesse ensidig å si opp aksjonæravtalen.

May Britt Vihovde (V): Litt om det som går på økonomi, fordi det har blitt snakk om kva det har kosta at denne fusjonen ikkje kom i hamn, men òg kva det ville ha kosta dersom det einsidig frå norsk side hadde blitt brot. Det har jo vore harde tak undervegs, som statsråden har gjort greie for. Har på ein måte det med økonomi vore i «bakhovet», som eg ville seia det på min dialekt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg tror det vil være umulig å anslå slike tall, og det ville uansett være anslag. Når jeg i tillegg smilte litt, er det fordi slike tall ville være viktige å ha i hodet, men ikke sagt i de forhandlingene vi nå står foran. Sagt med andre ord: Vi ser for oss en prosess der vi har behov for å ha tenkt gjennom akkurat det det nå spørres om, og konkludert på det området. Men vi har ingen konkrete svar verken i embetsverket eller i politisk ledelse som tilsier tallsvaret på dette.

Møtelederen: Er det noen som har noen tillegsspørsmål til dette?

– Jeg selv har ett, og det går litt på historiebeskrivningen i forbindelse med Vihovdes innlegg. Man kunne sitte igjen med det inntrykk at det var flertallet på Stortinget som hadde ført disse forhandlingene videre. Jeg vil gjerne at statsråden bekrefter at etter februar 1998 er det Regjeringen selv som har ført denne saken i alle faser.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det kan bekreftes at målet hadde Stortinget signalisert i januar 1998. Så ble det et sammenbrudd i februar, eller senere på vinteren iallfall, uten å gå inn på datoene. Så er det riktig at selskapets ledelse tok opp kontakten igjen på forsommeren i 1998. Så er det riktig at denne ble videreført utover høsten og orientert om. Så er det riktig at man hadde – det var vel 20. januar – intensjonserklæringen i en pressekonferanse med daværende samferdselsminister Dørum i Norge og næringsminister Björn Rosengren i Sverige. Så er det riktig at det ble satt en åtteukers ramme for når man burde være i mål med avtaleverket. Dette fikk man en del problemer med. En del av utfordringene ble løst i slutfasen. Som jeg har beskrevet tidligere i dag, greide vi å få på plass stemmerettsreglene på forretningsområdene, for forretningsområdenes lokalisering. Dette kom på plass 25. mars. De siste punktene kom på plass før underskriving 30. mars, for det var enda en del småpunkter som måtte på plass, og vi var avhengig av at EU godkjente dette i forhold til konkurranselovgivning og regelverk.

Vi fikk godkjenningen den 13. oktober. Så sier regelverket at disse avtalene skulle endelig signeres i løpet av et visst antall dager. Dette skulle etter enighet mellom Norge og Sverige ha vært gjort den 18. oktober. Så oppstod de problemene i uken før som jeg beskrev for en stund siden, knyttet til forholdet mellom Kark og Her-

mansen når det gjaldt posisjoner, relasjoner og ansvarsområder, knyttet til ansattes representasjon, som vitterlig stod i aksjonæravtalen, og en avklaring som var nødvendig på åpningsbalansen. Derfor ble vi i tråd med råd fra Telenors styre og ledelse enige om at statsråden ikke skulle reise til Stockholm – dette var da konferert med Regjeringen – den 18. for å signere. Så ble det fra svensk side anmodet sterkt om å gjøre dette, for tingene ville kunne bringes på plass i løpet av den nærmeste tiden. Vi reiste til Sverige og undertegnet natt til den 19. – eller kl. 06 om morgenen den 19., for å være korrekt. Da var fusjonen en realitet. Sammenslåingsprosessen fortsatte. Den fikk en brå slutt, eller skal vi si: Styrevedtaket den 8. desember var utløsende for den konklusjonen statsministrene i Norge og Sverige måtte trekke den 16. desember. Dette er tross alt en kort beskrivelse av noe som har engasjert embetsverket i to land over flere år, og også politikere.

Møtelederen: Vi går videre. – Jeg spurte bare om dere hadde drevet den på egen kjøll, og svaret er ja.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja.

Inge Myrvoll (SV): Egentlig fikk du stilt spørsmålet nå, for du stilte jo et ja – nei-spørsmål, og jeg oppfattet ikke at du fikk svar på det.

Møtelederen: Vi går videre. Ingen flere tillegsspørsmål?

Neste er Sverre Myrli, Arbeiderpartiet. Han har en spørsmålstid på 20 minutter. – Vær så god.

Sverre Myrli (A): Takk for det. Tidligere i dag har det vært mye diskusjon om styret i det nye selskapet i henhold til svensk lovgivning kunne fatte lovlige vedtak i strid med aksjonæravtalen, basert på de innspillene departementet hadde fått fra sine juridiske rådgivere. Jeg skjønner at statsråden prøver å legge mindre vekt på de innspillene. I en oppfølgingsrunde ble statsråden konfrontert med hva han egentlig mente, uten at det ble særlig klarere. Du brukte tidligere i dag begrepet juristene «strides» om dette. Har det på noe som helst tidspunkt vært tvil om styremedlemmene kunne fatte lovlige vedtak som var i strid med aksjonæravtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det jeg har prøvd å si gang på gang, er at dette spørsmålet ikke er juridisk spissfindighet. Det avgjørende er om man hadde tatt høyde for det fra Regjeringens side i prosessen. Det hadde vi. Vi hadde tatt høyde for at den eventualitet kunne oppstå at styret ikke fulgte aksjonæravtalen. Da hadde vi sikret oss at eierne kunne bruke og skulle bruke instruksjonsrett, slik det står i 4.5 a. Dette ble det skrevet brev om til den svenske næringsministeren og også tatt direkte opp med ham. Det brevet har vi aldri fått svar på. Det betyr med andre ord at om den muligheten, som det nå også sies at juristene kan strides om, skulle oppstå, hadde Regjeringen tatt høyde for det. Det er det jeg har prøvd å si.

Sverre Myrli (A): Jeg tror ikke det er nødvendig å gå videre på det.

Da du tok over som samferdselsminister og kom inn i bildet og arbeidet var godt i gang med svenskene om å slå sammen Telenor og Telia, framstilte du tidligere i dag samarbeidsklimaet som godt, og at prosessen var godt i gang. Er det riktig oppfattet?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, det er ikke riktig oppfattet.

Sverre Myrli (A): Så allerede på det tidspunktet var det problemer i forhold til svenskene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja.

Sverre Myrli (A): Du sa tidligere i dag at «tilliten ble borte» mellom partene utover året. Ville du ta så sterke ord i bruk allerede på det tidspunktet, tidlig på vinteren/våren.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei. Og jeg har ikke sagt at «tilliten ble borte», jeg har sagt at tilliten ble borte etter at man ikke var villig til å følge aksjonæravtalen da vi påpekte dette etter styrevedtaket 8. desember. Jeg har ikke snakket om tilliten tidligere – jeg har snakket om utfordringer tidligere. Men det var klart at tilliten til muligheten for å komme videre ble borte etter at aksjonæravtalen ikke ble fulgt etter 8. desember.

Sverre Myrli (A): På spørsmål tidligere i dag om hva møtene mellom deg og Rosengren i oktober både på Gardermoen og Arlanda dreide seg om, sa du at man anstrengte seg «for å få selskapet på skinnene» igjen. Er det riktig oppfattet at du sa det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, noe annet ville jo være uansvarlig.

Sverre Myrli (A): Så da anstrengte dere dere «for å få selskapet på skinnene» igjen, sjøl om du nå i stad sa at på det tidspunktet var tilliten mer eller mindre borte?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, hvis vi hadde fått en bekreftelse på akkurat det vesentlige punktet at aksjonæravtalen ville bli fulgt, ville det vært helt uansvarlig av eierne ikke å få selskapet på skinnene igjen.

Sverre Myrli (A): Var det noe utover året, før vi kom så langt som til det som skjedde utover høsten, f.eks. ved Stortingets behandling og de merknadene og vedtakene som stortingsflertallet gjorde, som forandret noe på Regjeringas opplegg?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, jeg kan ikke peke på noe. Avtalen som ble lagt fram for Stortinget, og som hadde vært undertegnet 30. mars og ble presentert i proposisjonene både i Norge og Sverige omkring midten av april og behandlet her i juni, ble fulgt opp. Og la meg

nå minne om at de rammene som lå i avtalen, og som ble presentert for Stortinget, også binder en statsråd. Det er ikke slik at en statsråd eier selskapet personlig. Han disponerer en rolle på vegne av samfunnet, på vegne av storting og regjering, og handler etter de rammer han får gitt.

Sverre Myrli (A): Poenget mitt er at hvis det allerede tidlig i prosessen var «skjær i sjøen», for å bruke et begrep som har vært brukt tidligere i dag, var det muligheter for å informere Stortinget f.eks. i stortingsdebatten som var 3. juni, da Stortinget behandlet spørsmålet om sammenslåing av Telenor og Telia.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, det er helt klart. Men vi gikk aldri på de skjærene. Vi ikke bare unnvek skjærene, men vi fikk en veldig god, anbefalt avtale. Det er henvist til noen notater i dag – gang på gang. Disse notatene har vært ledd i forhandlingene underveis. Men når løsningen på de problemstillinger som notatene omhandler, er gitt – og her finnes mange flere notater tilbake i tiden enn bare det, der løsningen og problematiseringen er gjort – mener vi at vi ikke hadde grunn til noe annet enn å gå videre. Det ville – som jeg sa i stad – være uansvarlig ikke å gjøre det.

Sverre Myrli (A): Men det var altså godt kjent at det kunne bli problemer hva gjaldt lokaliseringa av de ulike forretningsenhetene. Så vidt jeg erindrer, sa du tidligere i dag at Norge allerede i arbeidet med intensjonsavtalen prøvde å få inn at vedtak om de ulike forretningsenhetene skulle være på plass. Stemmer det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, i alle fall har ikke jeg svart det, for da var jeg heller ikke med i prosessen. Men Sanderud kan i så fall bekrefte det. Jeg har et annet oppfølgingssvar, for det er nok sikkert et annet punkt man henger det spørsmålet på. Hvis det er mulig å svare på det, Sanderud?

Per Sanderud: Bare for å repetere spørsmålet: Spørsmålet var om vi før intensjonserklæringen drøftet lokaliseringsspørsmål?

Sverre Myrli (A): I arbeidet med intensjonserklæringa, ja.

Per Sanderud: Det kan jeg nesten ikke erindre om vi gjorde. Slik jeg husker det, var ambisjonen å bli ferdig med lokaliseringsspørsmålet før avtalen ble undertegnet 30. mars. – Nå ser jeg litt på Eva Hildrum.

Eva Hildrum: Jeg kan bekrefte det. Selskapene hadde nok arbeidet med lokaliseringsspørsmålet før intensjonserklæringen. Men på et tidspunkt overtok på en måte eierne forhandlingene, og på det tidspunktet gikk ikke vi inn i den type selskapsspørsmål. Jeg mener det er helt riktig at det skulle gjøres av selskapene selv mellom intensjonserklæringen og sammenslutningserklæringen.

Per Sanderud: Det jeg husker helt klart, selvfølgelig, er at vi aldri har drøftet konkret lokaliseringsspørsmål – hvis det lå i spørsmålet. Det har ikke eierne gjort.

Møtelederen: Ville statsråden følge opp?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Siden dette knyttes til intensjonsavtalen så klart, avstår jeg her.

Sverre Myrli (A): Burde ikke da den situasjonen at lokaliseringa av de ulike forretningsenhetene kunne medføre store problemer, noe historia i ettertid har vist, vært ei problemstilling som hadde vært høyere på dagsordenen på et tidligere tidspunkt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jo, jeg tror rett og slett at det har vært på dagsordenen bestandig. Det måtte nødvendige avklaringer til over hvilke forretningsområder som var aktuelle, men man hadde i intensjonsavtalen fastsatt en ramme på åtte uker. Da disse åtte ukene var overskredet, man hadde passert 20. mars og man ikke hadde fått nødvendige avklaringer, ble altså spørsmålet: Skulle vi stanse opp, skulle dette skrinlegges, eller skulle vi finne praktiske løsninger på å komme videre? Så fant man den sikkerhetsmekanismen som står i 4.3 b (i), i 4.5 a, og så kunne man gå videre, og så anbefalte vi Stortinget å gå videre, og Regjeringen har som sagt hele tiden hatt tro på at dette var en avtale som var gunstig for både Norge og Sverige.

Sverre Myrli (A): I punktet i aksjonæravtalen som har blitt gjentatt flere ganger i dag, punkt 4.3, om stemmerettsreglene, står det om de så mye omtalte reglene at de skal gjelde bl.a. ved relokalisering av datterselskaper og forretningsenheter. Hvis det er så klart som statsråden hevder at det var, at dette skulle tas i bruk ved etableringen, ved fastsettelsen av lokaliseringen av de ulike enhetene, hvorfor er da begrepet «relokalisering» og ikke «lokalisering» brukt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Dette området er det brukt mye plass på i statsministerens redegjørelse før jul. La meg først, for jeg får ikke så lang taletid nå, henvise til den og si at den redegjørelsen er meget utfyllende og gir svar akkurat på disse spørsmålene. Men det er et område som helt usannsynliggjør at ikke dette var tilfellet. For jeg spør: Om man sa at dette ikke var meningen, ville det vært logisk at man krevde bare simpelt flertall ved lokalisering og så krevde man spesielt flertall eller kvalifisert flertall ved relokalisering i senere omgang? Det er ikke logisk etter mitt syn. I tillegg eksisterte det jo avdelinger i de selskapene som allerede var, både i Telia og Telenor. Flytting av dette, endret lokalisering, endring i hovedkontor eller ledelse er etter mitt syn en relokalisering. Dette bygde avtalen på.

Sverre Myrli (A): Poenget mitt her er at mye av det vi har vært gjennom her i dag og tidligere, kan bære preg av at mange har pratet litt forbi hverandre og vurdert uli-

ke sider på forskjellige måter, og kanskje det dermed hadde vært klarere hvis begrepet «lokalisering» hadde blitt brukt i stedet for relokalisering. Det er vel ikke unaturlig at de to ordene kan forstås på forskjellige måter, litt avhengig av hvem som leser aksjonæravtalen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Hvis jeg får respondere på det, kan det være at noen føler det slik, men da er regelen at er det uklarheter, går man tilbake til den engelske teksten og hva den inneholder, og forholder seg til den i denne sammenheng. Men la meg gjenta noen viktige ting i denne sammenheng, nemlig at dette står i selve avtalen. Det ble presentert i vår proposisjon til Stortinget helt klart og tydelig for at det ikke skulle være tvil. I tillegg hadde vi i forbindelse med utarbeiding av proposisjonen konsultert på forhånd også svensk side. Vi sendte ut en pressemelding 30. mars mens vi var i Stockholm, som helt klart beskriver denne prosessen. Denne visste man meget godt om, den var kjent allerede under underskrivingen i Stockholm. Innholdet var presentert av begge pressemeldingene mens vi var der. Vi hadde med andre ord tatt høyde for at det ikke skulle være noen misforståelse på dette punkt, og den svenske proposisjonen har heller ingen problematisering av dette. Det er derfor vi – eller jeg – er litt uforstående til at vi fra norsk side skulle ha problematisert noe som overhodet ikke var noe problem, ikke på svensk side, ikke reagert på i forhold til pressemeldingen, ikke reagert på da vi sendte 50 eksemplarer av proposisjonen over til Sverige, og ikke reagert på heller da vi hadde den tekniske gjennomgangen.

Sverre Myrli (A): Men ettersom selskapa sjøl, så lenge de førte forhandlingene, ikke klarte å få på plass vedtak om lokalisering av de ulike forretningsenhetene, er det kanskje ikke så rart at nettopp det samme spørsmålet, lokalisering av de ulike forretningsenhetene, kunne ha blitt problematisk da eierne overtok forhandlingene.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg si det slik: Jeg er veldig glad for at vi aldri overtok den rollen. Når jeg sier det med et smil, er det fordi vi ville ha vært nødt til å finne en løsning om dette ble brakt opp på eiernivå i neste omgang. Det kunne jo også ha skjedd at vi ble nødt til fra eiersiden å skifte sol og vind til slutt og fatte en beslutning om så galt hadde gått, eller hvis det hadde gått den veien. Grunnen til at det ble lagt på styrenivå, var nettopp at vi skulle legge til grunn en forretningsmessig vurdering, likeverdighet mellom nasjonene, vi skulle også sikre oss at lokalisering av forretningsområdene skjedde av – i gåseøyne iallfall – et profesjonelt styre og en profesjonell ledelse. Det er det vi har bygd på hele tiden. Jeg er ikke av dem som tror at politikere – meg inkludert – skulle være bedre til å foreta lokalisering av forretningsområdene enn styret i selskapet eller ledelsen i selskapet. Derfor var det naturlig at det lå der.

Sverre Myrli (A): Spørsmålet var jo mer om en kunne ane at det ville bli problematisk å komme til enighet om lokaliseringa. Er det slik å forstå med det du nå sa og

det du sa tidligere i dag, at det ikke var noen som helst tvil verken på norsk side eller på svensk side om at de spesielle stemmerettsreglene skulle gjelde ved lokalisering av forretningsenhetene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er ikke en tvil som er kommet oss til kjenne når det gjelder innhold, verken i svensk proposisjon eller i norsk proposisjon. Tvert imot har vi beskrevet hvordan dette er å forstå, så hvis det er det spørsmålet det går på, kan jeg ikke se det.

Sverre Myrli (A): Hvis det hele tida har vært klart både på svensk side og norsk side, vil jeg stille et spørsmål videre, og jeg tillater meg å sitere et par linjer fra næringsminister Rosengrens tale i Riksdagen 20. desember:

«Man har alltså skrivit in ett stycke i propositionen där man säger att beslut som gäller affärsområdena skal fattas på så sätt att man har minst en av varterda lands styrelseledamöter med. Detta står icke i avtalet. Detta har vi också förtydligat i de brev som fanns. Detta har också min kollega talat om, och sagt att så icke ska vara fallet.»

Har statsråden noen kommentarer til det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg har bare den kommentaren at det står i avtalen. Det står under 4.3 b (i), som vi har henvist til flere ganger i dag. I tillegg har vi fra norsk side lagt dette inn i proposisjonens tekst for å være sikre på at det ikke kunne misforstås. Denne proposisjonsteksten er kjent også på svensk side.

Men la meg føye til, for at dette ikke skal bli et prinsippryteri og juridiske spissfindigheter: En aksjonæravtale er en helhet. Det betyr at det skal være vilje til stede for å oppfylle den. Den bygger på tillit. Den bygger på likeverdighet i denne sammenheng, og den er juridisk bindende for begge parter. I denne avtalen står det jeg har sitert før i dag, og skulle noen være i tvil om at den norske oversettelsen er korrekt, så vil den engelske teksten gi grunnlag for beslutningen.

Sverre Myrli (A): Hvilke brev kan det være som Rosengren her viser til?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Leder, jeg ber om forståelse for at jeg ikke har hørt talen. Jeg har heller ikke lest talen. Jeg har ikke sett hvilke brev det er henvist til, så jeg kan ikke svare på det. Jeg vet ikke.

Sverre Myrli (A): Så det er ingen brev fra eksempelvis den svenske næringsministeren til Norge hvor dette er tatt opp?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ikke som jeg er kjent med.

Sverre Myrli (A): Og det kan altså ikke være slik at det er språkproblemer, at man eventuelt ikke forstår hva svenskene på svensk har skrevet – det er flere ganger

blitt henvist til den engelske versjonen når det gjelder avtalen. Det er altså ikke kommet brev fra Rosengren som kunne antydnet noe slikt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg kan ikke skjønne det. Jeg mener jeg er bedre i svensk enn i engelsk.

Sverre Myrli (A): Det høres betryggende ut, men det har jo tydeligvis ikke vært avgjørende i denne saken.

Er det da også feil det Rosengren har sagt til Riksdagen, at hans kollega – og da regner jeg med at det er den norske samferdselsministeren han henviser til – har sagt det samme, at det som her er nevnt, ikke skal være tilfellet?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det har jeg ingen kommentarer til.

Møtelederen: Er det noen tilleggsspørsmål til dette? – Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, deretter Gunn Olsen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Statsråden sa i sitt svar til Myrli at gitt at man fikk på plass forståelsen av aksjonæravtalen, så ville det være – jeg tror han omtrent brukte ordrett – uansvarlig av eierne ikke å få selskapet på skinnene igjen. Det skjedde da bl.a. gjennom det lange møtet på Gardermoen 15. desember – jeg tror dere satt sammen i fem timer – og så i denne telefonsamtalen den 16. desember som det ble referert til. Men så er da – etter det jeg kan se – det eneste nye som har kommet fram under denne høringen, at de norske styremedlemmene i selskapet forutsetningsvis 14. desember har rådd Regjeringen til å søke å oppnå en frivillig oppløsning. Er ikke det et uttrykk for at de norske styremedlemmene oppfatter at tilliten til selskapets framdrift er så tynnslitt at selv om man når fram, så ser de ikke at det er grunnlag for å gå videre? Jeg registrerer at ifølge Aftenpostens aftenutgave 14. desember uttaler Arnfinn Hofstad, som var norsk nestleder i selskapet:

«Hvis vi ikke nå står på krav om oppløsning av fusjonen, kan vi komme til å sitte med skjegget i postkassen.»

Likevel gikk altså statsråden videre og mente det var uansvarlig å ikke prøve å få selskapet på skinnene igjen. Er ikke dette en veldig klar bekreftelse på at den strategi Regjeringen fulgte de siste dagene før det brøt sammen, var i strid med det ønsket som de norske styremedlemmene hadde?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg si det slik – så kan administrasjonen eventuelt følge opp – at det å ikke vurdere å få selskapet på skinnene igjen, ville vært uansvarlig. Grunnen til det er at vi måtte vurdere hva alternativene var. Vi har før på spørsmål redegjort for oppsigelse av aksjonæravtalen. Ville det i seg selv være noen hjelp eller redning for Norge? Svaret er nei. Jeg har redegjort for at det ville være en ytterligere belastning, det ville være et ytterligere problem. Da var voldgiftsspørsmålet noe vi måtte vurdere. Ville Norge være tjent med å

bruke år, sannsynligvis, på voldgift i forhold til Sverige i denne sammenheng? Dette var etter mitt syn ingen tjenlig løsning. Jeg har beskrevet hvilke følger slike ting ville ha for selskapet Telenor, som i en slik situasjon antakelig måtte på børs med en rettssak og erstatningssak hengende over seg. Det nordiske samarbeid ville lide under dette i mange år, og min vurdering – og også Regjeringens og selvfølgelig statsministerens vurdering, slik han har redegjort for i desember – var en frivillig oppløsning i tråd med rådene fra våre representanter i styret, men husk nå på at dette er fire representanter av et totalt styre på tolv, deres råd var lik det som jeg nå har referert.

Så det er ikke slik at man ikke vurderte alternativer, heller ikke at man ikke vurderte alternativer i dialogen med våre styreprerentanter. Jeg vil vel mene – som vi har prøvd å si flere ganger – at vi har innhentet alle ulike vurderinger som tenkes kunne, for å danne oss et helhetlig bilde og ivareta selskapets og norske interesser.

Gunn Olsen (A): Statsråden sa i sitt første svar til Sverre Myrli at han hadde sendt av gårde et brev som han aldri hadde fått svar på. Kan statsråden presisere det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, det brevet er brevet av 13. desember, som går på instruksjon av styremedlemmene. Det andre brevet – det er to brev – er brevet av 14. desember, der jeg bad Rosengren bekrefte at han ville instruere sine styremedlemmer når det gjaldt det tillyste styremøtet 17. desember, der Hermansens stilling ville bli satt på dagsordenen, og der innkallingen da var i ferd med å gå ut. Og det var helt bevisst gjort straks vi fikk høre om det, for å hindre at man skulle komme i en situasjon der man misforstod at det var krevd at man skulle bruke 4.5 a.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Ja, statsråden sier at man har fått mange råd, og det har man utvilsomt fått, men noen råd er kanskje viktigere enn andre. Og innebærer ikke de rådene som kom samstemmig fra de norske styremedlemmene, at styremedlemmene sa at nok er nok, dette selskapet har ingen mulighet til å gå videre – hvilket jo også viste seg til slutt – mens Regjeringen like fullt prøvde å få det på skinnene igjen?

Hvis Regjeringen hadde lyktes og faktisk gjort endringer i selskapets ledelse, ville det ha blitt desto vanskeligere å få til en frivillig fusjon sammen med svenskene. Da er bare mitt ene poeng – statsråden kan ha en annen vurdering av det – at jeg synes det er veldig vanskelig å se det annerledes enn at de siste par dagene var Regjeringens strategi avvikende fra det råd som de norske styremedlemmene samstemmig hadde gitt. Det opplyste for så vidt heller ikke statsministeren i sin redegjørelse til Stortinget.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Svaret er nei. Vi har aldri gått på tvers av de rådene vi har fått, og det har også statsministeren redegjort for i sin redegjørelse. Men hvis man teller dager og klokkeslett – og her var det orienteringer som var gitt om forløpet i prosessen mot slutten, både til parlamentariske ledere og fraksjonsledere som

også var inne til orientering. Det betydde med andre ord at Norge var nødt til å ivareta sine interesser, altså både selskapets interesser, Telenors interesser og statens interesser. Det er klart at da 23 toppledere i Telenor den siste helgen gikk ut og bad om at avtalene ble skrinlagt, og at man gikk til oppløsningsforhandlinger, eller at man ikke gjennomførte prosessen videre, talte det sterkt i Regjeringens vurdering og konklusjon. Det er ikke slik at ting er uavhengig av hverandre. Vi var bundet av en avtale, og i diskusjonen rundt fiasko eller ikke fiasko skal man huske på et vesentlig punkt, nemlig at den 19. oktober var fusjonen en realitet. Etter det var vi bundet av de avtalene vi hadde inngått, det regelverket som var på plass. Selv om sammenslåingsprosessen ble stanset 16. desember, betydde det ikke at vi kunne oppheve de avtalene vi hadde inngått. Det er den prosessen vi er inne i nå, og som tar tid. Det har konsekvenser i skattelovgivningssammenheng etc., for selskapet var etablert. Vi hadde kommet i mål. Vi hadde gjort det vi var utfordret til å gjøre. Nå er vi inne i oppløsningsprosessen. Med andre ord – det var ikke å hoppe av et tog som om vi fritt kunne velge hvor og når, men vi måtte følge og må følge spillereglene. Vi er slett ikke i mål med oppløsningsprosessen. Det er viktig å ha for seg i diskusjonen rundt ansvar, og ansvar har Regjeringen hele tiden tatt i denne sammenheng, både på norsk og svensk side. Det er derfor jeg ber om at komiteen leser nøye det siste utdrag av telefonsamtalen med min svenske kollega, der vi løftet opp saken på statsministerplan, for da så vi ingen annen utvei enn at det skjedde, at det ble tatt direkte statsministerkontakt, og at man tilrådde frivillig oppløsning. Dette ble statsministrene enige om. Det var det vi gikk til Stortinget med, og vi hadde dermed noe å arbeide videre med i oppløsningssammenheng.

Møtelederen: Flere oppfølgingsspørsmål? – Det har jeg ikke sett. Nå har vi en spørsmålsrunde igjen pluss avslutningsrunden, men hvis statsråden ønsker en pause, kan vi ta det.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Statsråden er villig til å fortsette hvis komiteen er villig til å fortsette.

Møtelederen: Da går vi videre. Neste hovedspørre er Jan Sahl.

Jan Sahl (KrF): Jeg skal fatte meg nokså i korthet. Det er vel slik at det er spurt om det meste nå, men jeg har to spørsmål som jeg gjerne vil bringe fram her.

Det ene gjelder det som skjedde i det siste styremøtet den 8. desember, og som vel her er betegnet som at man tok høyde for at det verste kunne komme til å skje. Det ble fattet et vedtak som er blitt hevdet å være et gyldig vedtak, men det kan i alle fall ikke være tvil om at det ikke er et lovlig fattet vedtak i henhold til aksjonæravtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Vedtaket den 8. desember er ikke i henhold til aksjonæravtalen. Jeg kan gå litt lenger. Jeg kan si at det er i strid med aksjonæravtalen, og der velger jeg å stanse.

Jan Sahl (KrF): Der velger statsråden å stanse, men jeg vil allikevel stille spørsmål videre: Kan det at man la opp til et slikt vedtak, tolkes som noe annet enn at den svenske styreleder og eventuelt regjering styrte mot oppløsning av selskapet?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det vil jeg ikke svare på.

Jan Sahl (KrF): Til slutt ønsker jeg å stille følgende spørsmål til statsråden: Hva slags kommentarer har statsråden til at det gjennom media har vært stilt spørsmål ved om informasjonsplikten overfor Stortinget i denne saken er overholdt?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det at en statsråd i media blir beskyldt for ikke å ha overholdt informasjonsplikt eller har feilinformert, er en stor belastning. Det er det alvorligste en statsråd egentlig kan bli beskyldt for. Hvis den beskyldningen gjentas i dette hus, er det så alvorlig at ut fra min vurdering betyr det at det er noe en statsråd ikke kan leve med, når et flertall måtte gjøre noe sånt, eller hvis det gjøres noe sånt. Jeg har sterkt understreket at fra Regjeringens side har det vært lagt mye vinn på ikke bare å informere Stortinget korrekt, men også å informere Stortinget fortløpende og tilstrekkelig og å gi relevant informasjon, slik at Stortinget hadde nødvendig informasjon til å fatte sine vedtak. Det betyr med andre ord at vi har hele tiden i prosessen, slik statsministeren redegjorde for i desember, lagt vekt på informasjonsplikten til Stortinget. Uten at det skal tillegges avgjørende vekt, må jeg nok si at etter mine år i Stortinget er dette et område jeg er veldig opptatt av. Det betyr med andre ord at informasjonsplikten til Stortinget er noe som ligger i bakhodet på en stortingsrepresentant som går til regjeringskontorene. Hvis det er tilstrekkelig svar på spørsmålet, vil jeg sette pris på det.

Når jeg svarte på det forrige spørsmålet at jeg ikke hadde noen kommentar, er det fordi et slikt spørsmål eller en slik vinkling er det ikke riktig av meg å svare på. Jeg kan ikke vurdere hvilke beveggrunner som ligger til grunn for det som skjedde i desember, 8. desember for å være nøyaktig. Jeg registrerte at det skjedde. Jeg beklager at det skjedde. Det er i strid med aksjonæravtalen, etter norsk vurdering, det som skjedde, og det har ikke noen gang underveis vært gitt innsigelser fra den andre siden, at aksjonæravtalen på dette punkt ikke skulle følges, eller var slik å forstå.

Møtelederen: Eirin Faldet til oppfølging, vær så god.

Eirin Faldet (A): Statsråden har ivret for at denne avtalen skulle bli så god som mulig. Det har han ved flere anledninger understreket. Men statsråden kom selv inn på dette med nordisk samarbeid. Tror statsråden at dette bruddet i samarbeidet vil få konsekvenser for det nordiske samarbeidet i tiden framover?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Leder, nå er sikkert ikke jeg den rette til å bedømme dette. Men dette har

vært med i Regjeringens vurdering – helt klart – og i Regjeringens tanker da man konkluderte på hvordan man skulle avrunde prosessen. Og det er i mine tanker når vi nå skal videreføre forhandlingene og komme til en konklusjon andre vegen igjen.

Det er viktig for Norge at disse ting som vi har drøftet i dag og redegjort for i dag, ikke legger føringer som er til skade for oss på lang sikt, verken i Sverige eller i Norge.

Jeg vil igjen understreke at avtalematerialet som ligger på bordet, prosessen som er gjennomført, og resultatet som er der, er et meget godt grunnlag å bygge videre på. Jeg beklager at vi ikke kom videre i sammenslåingsprosessen, men jeg tror at selve materialet og prosessen inntil da kan være et grunnlag å bygge videre på. Og så har jeg den tro og det håp at vi greier å lykkes videre i neste runde, om ikke akkurat slik vi redegjør for i dag, så på tilsvarende områder, og jeg ser for meg at vi på næringslivssiden har store utfordringer foran oss.

Møtelederen: Sverre Myrli – deretter Inge Myrvoll.

Sverre Myrli (A): For et øyeblikk siden sa du – og jeg tror sitatet er omtrent ordrett: «Vi er slett ikke i mål med oppløsningsprosessen.» «Slett ikke» – er det slik at vi av ordbruket kan forvente oss at den prosessen som nå skal skje framover, blir problematisk? Er det slik å forstå med de ordene statsråden valgte? Har vi flere skjær i sjøen i tida som kommer?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Leder, vi har utfordringer foran oss. Det er klart at et selskap var etablert, en rekke ting var på plass, og lov og regelverk gjaldt. Nå har vi passert et årsskifte. Dette kan ha konsekvenser for selskapet. Det kan ha konsekvenser for skattelovgivningen. Det er slike ting som vi nå tar høyde for i arbeidet som går videre. Det må ikke stikkes under stol at det embetsverk i departementet som har gjort en kjempejobb i de to årene som har gått, der oppgavene har vært konsentrert om et fåtall personer, har en voldsom belastning i forhold til den jobben som nå skal gjøres for å løse de oppgaver som Regjeringen har lagt på departementene, det svenske næringsdepartement og det norske samferdselsdepartement, og som er redegjort for i Stortinget i desember. Det er det som lå i mitt utsagn i stad.

Inge Myrvoll (SV): Jeg skal prøve å være presis i mitt spørsmål. Statsråden snakket veldig mye om hvor opptatt han var av dette med informasjonssvikt og feilinformasjon og hvilken betydning det hadde i forholdet mellom statsråd og storting. Dersom min forståelse av 9.8 er korrekt, med andre ord at det er en motstrid mellom stemmerettsreglene i aksjonæravtalen og i vedtektene – altså det at den ikke er implementert, hvis det innebærer en motstrid – er da statsråden enig i at i så fall er Stortinget feilinformert, ettersom vi er informert om at motstrid skal tas inn i vedtektene, og vi er ikke informert om at man hadde vurdert dette og ikke tatt det inn i vedtektene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg er nok litt i tvil om jeg forstod spørsmålet, men la meg heller si det sånn ...

Inge Myrvoll (SV): Skal jeg prøve en gang til?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Ja, gjerne det.

Inge Myrvoll (SV): Min forståelse er følgende: Det er en motstrid, jf. 9.8, mellom stemmerettsreglene i aksjonæravtalen og vedtektene. Man har forsøkt å vurdere å implementere aksjonæravtalens stemmerettsregler i vedtektene og funnet ut at det er juridisk uholdbart, for selskapet ville da ikke kunne bli registrert i Sverige. Der- som det kan oppfattes som en motstrid, er Stortinget feil- informert, for i 9.8 står det at ved eventuell motstrid skal partene sørge for å få det implementert, og vi er ikke ori- entert om at man ikke har sørget for det i dette tilfellet. Man har faktisk vurdert det, men ikke gjort det.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, men leder, der tror jeg bare at vi skal holde fast på det vesentlige punk- tet som overskygger alt, nemlig at aksjonæravtalen går foran vedtekter uansett. Det er det som er hele prinsippet i 9.8, og det kan ikke bortforklares. Det står på trykk, og det kan ikke etter mitt syn leses annerledes. Det står helt klart at aksjonæravtalen går foran.

Møtelederen: Et lite oppfølgingsspørsmål fra meg og- så. Det kan nok kanskje virke som om – igjen tilbake til hovedpoenget – at det liksom er svenskenes skyld alt sammen. La oss nå få avklart litt iallfall knyttet til den oversettelse som er av 4.3 b. Det er jo tydelig at svenske- ne har oversatt den med «härunder», og dere har oversatt den med «inkludert». Svenskene har tolket det slik at for- retningsplan og konsernbudsjett, herunder, og så kommer punktene – dette med reorganisering, restrukturering osv. – at det kun er når det gjelder de to områdene at denne av- talen skal gjelde. Er det helt umulig å tolke den slik? Eller for å si det slik: Har dere forståelse for at svenskene har tolket den slik?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: La meg si følgende: Det er ikke fra min side – og jeg tror aldri jeg har sagt det i dag – lagt noe entydig eneansvar på svensk side. Når en aksjonæravtale ikke følges, må man finne ut: Hvem er det som ikke har fulgt den? Det har jeg sagt. Det andre jeg har sagt, er: Når det gjelder tillit, er det flere parter inne i bildet. Tillit er vekselvis, den.

Når det så gjelder punktet som det er referert til, vil den engelske teksten være utgangspunktet i enhver tvils- situasjon. Det står også i avtalen. Men for at vi fra norsk side ikke skulle etterlate tvil, verken hos Stortinget, i be- folkningen eller hos våre svenske kollegaer – og heller ikke hos Telenor og Telia – om hva dette etter norsk syn betydde, skrev vi det i tillegg inn i selve proposisjonstek- sten, slik at det er kommet i tillegg hos oss for å rydde enhver tvil av veien. Vi kan heller ikke registrere at man fra svensk side noen steder har problematisert dette i det

hele tatt, og det har ikke vært problematisert i ettertid før vi kom til krisesituasjonen, eller det som utløste krisesi- tuasjonen.

Men så er det riktig at den som har sittet nærmest, Per Sanderud, i dette tilfellet får lov til å kommentere det, hvis det tillates.

Per Sanderud: Jeg vil gjerne føye til at dette ble vel innforhandlet på et møte i Sverige 25. mars. Jeg var da forhandlingsleder på norsk side, og jeg forhandlet inn den realiteten. Det er helt åpenbart at den realiteten ble kommunisert over bordet. Så er det da juristenes oppgave å utforme dette i riktig og korrekt juridisk språkbruk. Dette kan da bekreftes både av de som møtte fra det nor- ske departementet, BA-HR og Thommessen Krefting Greve Lund. Jeg tror det var noen til stede fra administra- sjonen i Telenor, jeg tror ikke styrerepresentanter fra Te- lenor var til stede. Så kan det også bekreftes av vår øko- nomiske rådgiver, som heter Jan Werner, som var fra Merrill Lynch. Det må ha vært en kollektiv blackout på norsk side hvis vi skal ha misforstått at vi nå hadde blitt enige om den realiteten. Jeg vil bare føye til det.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg registrerer at statsråden i sitt svar på spørsmål fra Myrvoll sier at det sentrale punktet er at aksjonæravtalen går foran vedtekte- ne. Men er ikke problemet her at styret ikke er bundet av aksjonæravtalen, mens styret ville ha vært bundet av ved- tektene hvis man hadde tatt punktet inn i vedtektene?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er riktig at hvis det hadde vært tatt inn i vedtektene etter svensk aksjelov- givning, ville det overfor styret hatt en ekstra effekt. Men i dette tilfellet har det en ekstra effekt, og det er derfor jeg flere ganger har prøvd å si at jeg går ikke inn i de ju- ridiske vurderingene. Men dette er jo knyttet til at de samme styremedlemmer selv, flere av dem, har sittet og forhandlet fram det resultat som Per Sanderud nettopp har gjort rede for. De var meget godt kjent med det, de visste hvordan det skulle håndteres og behandles, slik at man kan ikke skjule seg bak ukunnskap. Men jeg syns det er riktig at Per Sanderud får lov å følge det opp.

Per Sanderud: Hvis det var blitt tatt inn i vedtektene, unngår man likevel ikke muligheten for en tolkningstvill. Det er jo det spørsmålet dreide seg om: Hvilken tolkning har man av ordlyden? Enten det står i vedtektene eller i aksjonæravtalen, så kan det være tolkningstvill. Vi mener at vi har sydd opp et system gjennom aksjonæravtalen som er vannrett. Og som statsråden har sagt mange gan- ger i dag, mener vi fortsatt at den mekanismen har fun- gert etter de forutsetningene som var lagt til grunn.

Jeg vil også føye til at et selvfølgelig utgangspunkt når det gjelder aksjonæravtaler, er at styremedlemmer lo- jalt følger dem opp. Så det er jo i eksepsjonelle tilfeller at slike situasjoner som vi nå snakker om, vil opptre. Slike situasjoner kan du også få i 100 pst. statlige aksjeselskap. Hvis styret fatter vedtak der, kan det oppfattes som bin- dende overfor tredjemann, som i hvert fall kan være pro-

blematisk å få omgjort i etterkant, selv om man da har disse vedtektene som selvfølgelig har en annen status overfor styret, som vi hele tiden har sagt.

Møtelederen: Jeg har et lite oppfølgingsspørsmål knyttet til det som vi spurte om i sted, om teksten og oversettelsen og slikt. I punkt 9.7, om ugyldighet, leser jeg faktisk forskjell i den norske og den svenske teksten. Jeg leser den svenske teksten slik at i den svenske oversettelsen skal en bestemmelse som ikke er gjennomførbar, bare bli ugyldig i den sammenheng hvor den ikke er gjennomførbar, ikke generelt, mens i den norske er en bestemmelse som ikke kan håndheves, ugyldig generelt, mens resten av avtalen gjelder. Jeg leser faktisk ganske stor forskjell på de der, og derfor er spørsmålet om det faktisk kan ha vært oversettelsesproblemer knyttet til det. Altså i den svenske er det slik at den som er ugyldig, den blir bare ugyldig hvor den ikke er gjennomførbar, men ikke generelt, mens den i den norske, der den ikke kan håndheves, altså er ugyldig generelt, men ikke selve avtalen.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det kan være at man kan lese tekstene forskjellig på norsk og svensk side, men den forpliktelse som ligger i avtalen om å legge den engelske grunnteksten – for å bruke et kjent begrep – til grunn, er avgjørende. Og i denne sammenheng kom vi aldri til en situasjon der det var finfortolkning av jusen som var utgangspunkt. Men spørsmålet var: Hvordan skal aksjonæravtalen tolkes og håndteres? Og det er på det punktet vi står igjen med det prinsipielle spørsmål, både mellom den norske og den svenske eier, mellom selskapene, innad i styret, innad i selskapets ledelse: Hvordan håndterer vi dette? Så det har på en måte gått ut over den juridiske fortolkning i denne sammenheng.

Per Sanderud: Skal jeg kommentere det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det ville være ønskelig ...

Per Sanderud: Man blir jo hobbyjurist etter hvert av dette her. – Jeg er økonom av utdanning.

9.7 – så vidt jeg skjønner, er det vel ingen som bestri-der at...

Møtelederen: Vi behøver ikke det. Jeg kan ta spørsmålet skriftlig. Det er ikke nødvendig at man sitter her og tolker. Men jeg føler at det var en uoverensstemmelse som vi kan komme tilbake til.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Akkurat disse spørsmålene om oversettelse har vært reist en gang før, så det ville være rimelig at dette blir forelagt komiteen også i engelsk utgave slik at man kan kontrollere det. Det er vi innstilt på å gjøre.

Møtelederen: Da er vi kommet til den generelle avslutningsrunden, og da er det slik at hvert parti får ordet

til en kort oppfølging knyttet til saken, og det er ikke anledning til å stille oppfølgingsspørsmål deretter.

Da vil jeg starte, og så går vi i partistørrelse nedover, som vi kjenner til i dette hus.

For meg er det bare en oppsummering jeg er på jakt etter. Dere har sagt at dere på en måte hadde en ordning som dere mente var vanntett, og dere valgte da en løsning hvor aksjonæravtalen skulle ha gjennomslag foran vedtektene. De juridiske innvendingene mot denne løsningen var at man ikke kunne vedtektsfeste disse stemmereglene, at styret da kunne fatte et gyldig styrevedtak i strid med aksjonæravtalen, og at det faktisk også var usikkert i hvor stor utstrekning man kunne instruere styremedlemmene. Så viser jeg til brevet fra BA-HR den 26. august, som da var formulert slik at de viser til at det var behov for en sikkerhetskommentar knyttet til nettopp dette, og at man får det forelagt og at Stortinget da faktisk er i den situasjon at det ikke var sikkert nok. Det er det som er BA-HRs konklusjon. Er dette riktig?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er ikke etter mitt syn den korrekte konklusjonen i og med at de håndnotater som BA-HR har utarbeidet, er fulgt opp fra Regjeringens og fra departementets side, og derfor er det slik statsministerens redegjørelse klart sier, tatt høyde for akkurat disse punktene. Med andre ord: Vi hadde etablert ordningene som BA-HR hadde påpekt. De punktene i 15. mars-notatet som er påpekt både når det gjelder styret, organisering etc., var oppfylt før det ble presentert for Stortinget.

Møtelederen: Schjøtt-Pedersen.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Gjennom denne høringen er det jo mange spørsmål som er stilt, men det mest sentrale er vel likevel at vi har fått avklart at før proposisjonen ble lagt fram for Stortinget visste Regjeringen at styret kunne treffe et gyldig vedtak i strid med aksjonæravtalen. Statsråden har hevdet at dette var ivare-tatt på annen måte, men jeg kan ikke se at statsråden har påvist at Regjeringen på noen måte har informert Stortinget om denne problemstillingen. Likeså at før proposisjonen ble lagt fram for Stortinget, visste Regjeringen at stemmereglene i aksjonæravtalen ikke kunne tas inn i vedtektene. Statsråden har pekt på at Regjeringen ikke fant det hensiktsmessig å vedtektsfeste stemmereglene, men også her er det slik at statsråden ikke har påvist at Regjeringen på noen måte har informert Stortinget om denne problemstillingen.

Har statsråden noen ytterligere kommentar til det?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det som det er redegjort for fra Karl Eirik Schjøtt-Pedersens side, trenger en ganske sterk utfylling, for de punktene han påpekte, er det nettopp tatt høyde for, både i proposisjonen og i etterfølgende håndtering.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Men det er ikke det jeg spør om. Min konklusjon er at Regjeringen har ikke eksplisitt orientert Stortinget om disse to punktene.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Nei, for de var ingen utfordring. Det er helt rett det – helt rett.

Møtelederen: Da er det Fremskrittspartiet. – Vær så god.

Christopher Stensaker (Frp): Det som gjenstår av spørsmål nå, er egentlig: Når en ser bort fra tap av eventuell synergieffekt av en ikke gjennomførbar sammenslåing, som det da har vært, er det gjort noen beregninger på hva oppløsningsprosessen vil koste den norske skattebetaler?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det er ikke gjort. Det tar litt tid før vi er i mål. Dette er altså en prosess over to år før vi kom til det punktet der vi underskrev den 19. oktober, og vel to år i forhold til at vi den 16. desember måtte erkjenne at vi måtte innlede avslutningsforhandlinger. Det betyr med andre ord at den prosessen vi nå er inne i, tar litt tid. Den koster selvfølgelig litt penger. Disse målene som jeg har redegjort for før i dag, som Telenor og Telia satte opp da de innledet samarbeidet, som de har fulgt hele tiden, der de har vært en løpende del av prosessen, er det viktig å holde fast på var mål som man mente ville være riktig å oppnå og nyttig å oppnå, både for selskapene og for staten. Det betyr med andre ord at det kan diskuteres hvor store de verdiene som lå inne i prosessen, var. Vi ser for oss at det er milliardverdier som kunne utløses i en sammenslåingsprosess mellom Telia og Telenor. Telenor har nå et eget løp hvor de vurderer andre måter å løse sine utfordringer på, hvilke sammenslåinger som er aktuelle, og hvilken privatisering, delprivatisering som eventuelt er aktuell, hvilke samarbeidspartnere de skal ha. Med andre ord er det ikke mulig ennå å angi beløpenes størrelse. La meg igjen understreke: Det har vært sterkt ønskelig at dette prosjektet lyktes. Det har vært arbeidet ut fra slike standpunkter og med råd fra både faglige, juridiske og økonomiske rådgivere og råd fra Telenors styre og ledelse.

Møtelederen: Kristelig Folkeparti.

Rigmor Kofoed-Larsen (KrF): Det virker som de fleste spørsmål nå har fått utførlige svar, så jeg har ingen flere spørsmål.

Møtelederen: Senterpartiet.

Jorunn Ringstad (Sp): Berre eit kort spørsmål: Du har sagt at dei innvendingane som har kome frå dei juridiske rådgjevarane, er følgde opp på ein god måte. Vil du no i etterpåklokskapens tid seie at det var lite anna som kunne ha vore teke med i f.eks. aksjonæravtalen for å gjere klårare det som var intensjonane i avtalen?

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Jeg tror nok at aksjonæravtalen i seg selv er klar nok. Vi kommer til det punktet der ting skal fortolkes og forklares, hvis det er behov for det. Fra norsk side har vi gjort dette i proposi-

sjonen, slik at vi har informert Stortinget om hvordan tolkningen er å forstå både fra Regjeringens side og fra de som forhandlet, og det er ikke kommet innsigelser fra svensk side på dette.

Hvis man spør om det kunne ha vært skrevet mer på enkelte avsnitt for å forklare ting, så kan det godt være. Det er ikke slik at jeg sitter her og sier at jeg er ufeilbarlig, at vi er ufeilbarlige, eller at det ikke kan være annen vurdering i Stortinget eller i politiske organ om hvor mye som skal tas med eller ikke.

Det som er viktig å holde fast på i denne sammenheng, er at vi har gjort et utvalg, vi har gjort en vurdering av alt som hadde relevans for at Stortinget kunne fatte sine vedtak. Det som var ryddet av veien, ville vi ikke plage Stortinget med; det som er borte, er borte.

Så er Stortinget presentert for utfordringer, og en av utfordringene Stortinget er presentert for, er forretningsområdenes lokalisering. Der har vi nemlig klargjort hvordan dette skulle fattes vedtak om, og det er nevnt konkret i proposisjonen.

For øvrig må jeg nok si at jeg føler at vi med rimelighet har gjort det som kunne forlanges for å problematisere, klargjøre og diskutere de problemstillinger som var reelle. Så hvis dette er tilfredsstillende svar, så er det ...

Møtelederen: Da er det SV. Inge Myrvoll, vær så god!

Inge Myrvoll (SV): Jeg kan ikke dele oppsummeringen til statsråden der.

Jeg har – i motsetning til andre – en rekke spørsmål som jeg føler burde vært stilt, som ikke er stilt, samt en del spørsmål hvor svarene er meget uklare og upresise.

Jeg får først slutte meg til oppsummeringa til Schjøtt-Pedersen når det gjelder det som skjedde som burde vært med i proposisjonen. Så har jeg da valgt ut én problemstilling av dem som jeg ikke har fått svar på, og det er fordi statsministeren vektla det så mye i sin redegjørelse. Det går på brevvekslinga i august og september, hvor statsministeren sier at man får en bekreftelse fra Rosengren 30. august på at aksjonæravtalen og sammenslutningsavtalen fortsatt gjaldt. Jeg har studert brevet av 30. august, men jeg ser ikke at det er nevnt der. Kanskje statsråden kan vise hvor det er nevnt?

Så gikk man videre i brevvekslinga, og det gjaldt dette med stemmerettsreglene og spørsmålet vedrørende plassering av hovedkontor for de ulike forretningsområder. Statsråd Rosengren bekreftet at aksjonæravtalens regler skulle gjelde, i brev av 23. september. Hvor i brevet av 23. september står det? Jeg har jo skjønt at det brevet er skrevet med påholden penn av Samferdselsdepartementet i Norge, men til tross for det greier ikke jeg å finne at det står i det brevet. Så jeg vil gjerne ha det presisert, for da denne brevvekslinga startet – sa statsråden tidligere i dag – lå det an til stor omkamp. På det tidspunktet hvor det siste brevet fra Rosengren kom, var det en anstrengt situasjon. Den anstrengte situasjonen slutter med at samferdselsministeren erklærer seg enig i de synspunktene Rosengren gir uttrykk for – og så finner ikke jeg de synspunktene i brevene fra Rosengren som statsministeren

oppsummerer i sin redegjørelse. Hvis statsråden kan vise meg hvor stemmerettsregler er omtalt osv. i Rosengrens brev, ville jeg satt pris på det.

Statsråd Dag Jostein Fjærvoll: Det vil vi gjerne gjøre. Men siden det er henvist til fire brev, vil vi gjerne få lov til å svare på dette skriftlig, ikke minst fordi det her er flere spørsmål – regner jeg med – fra komiteen som krever en skriftlig oppfølging. Men jeg bare henviser til at Björn Rosengrens brev sa klart fra at man forholdt seg til inngåtte avtaler og henviste til godkjenningen i EU.

For øvrig vil vi gjerne få lov å komme tilbake til det som nå er referert fra Myrvolls side, og vi vil mer enn

gjærne gi den nødvendige informasjonen og vurderingen hvis komiteen ønsker det.

Møtelederen: Da er det Venstre. Vihovde, vær så god!

May Britt Vihovde (V): Eg har ikkje nokon spørsmål.

Møtelederen: Er det flere spørsmål fra medlemmene av samferdselskomiteen til oppfølging her? – Det kan jeg ikke se.

Da vil jeg takke for høringen og for at statsråden med sitt følge møtte.

Høringen slutt kl. 15.20.
